

อนุสรณ์

พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช ป.ม.

แก้คำผิด

ในประวัติ พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช

การศึกษา

คำว่า "ข้ามช่องชาเนลที่เมืองโคเวอร์ไปลอนดอน"

แก้เป็น "ข้ามช่องชาเนลที่เมืองโดเวอร์ไปลอนดอน"

เกษียณอายุรับบำนาญ

คำว่า "สังกัดปลัดกระทรวงกลาโหม"

แก้เป็น "สังกัดสำนักปลัดกระทรวงกลาโหม"

ธิดา

คำว่า "นางอังคณา วิบูลวงศ์ สมรสกับ นายอนุวัตร วิบูลวงศ์"

แก้เป็น "นางอังคณา วิบูลย์วงศ์ สมรสกับ นายอนุวัตร วิบูลย์วงศ์"

ผ่าตัดต้อกระจก

คำว่า "ศ.จ. นายแพทย์ สำราญ อังศพ่าห์"

แก้เป็น "ศ.จ. นายแพทย์ สำราญ วังศพ่าห์"

ในรายนามเจ้าของพวงมาลา

คำว่า "ธนาคารกรุงเทพฯ"

แก้เป็น "ธนาคารกรุงเทพฯ สาขาเจริญพาศน์"

คำว่า "สินค้าเข้าธนาคารกรุงเทพฯ"

แก้เป็น "สินค้าเข้าธนาคารกรุงเทพฯ สาขาสีลม"

เพิ่มอีก ๑ บรรทัดคำว่า "เพื่อน ๆ สถาปัตย์ปี ๒๔๘๖"

อนุสรณ์

ในงานพระราชทานเพลิงศพ

พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช ป.ม.

ณ เมรุวัดสังข์กระจาย

เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร

วันเสาร์ ที่ ๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๑

รำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ

พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช ได้ถึงแก่อนิจกรรม เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณเป็นอย่างยิ่ง โดยได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานโกศประกอบศพ ฉัตรเบญจาตั้งประดับ ปี่ กลองชนะ ประโคมเวลา พระราชทานน้ำหลวงอาบศพ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมและเกียรติอันสูงสุดแก่ พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช และครอบครัวหาที่สุดมิได้

พระมหากรุณาธิคุณครั้งนี้ ถ้า พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช มีญาณวิถีทางใดจะหยั่งทราบแล้ว คงจะมีความปลื้มปีติโสมนัสสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานเป็นล้นพ้น

ข้าพระพุทธเจ้า ขอพระราชทานกราบถวายบังคมแทบเบื้องพระยุคลบาท ด้วยความรู้สึกสำนึกใน พระมหากรุณาธิคุณ เป็น ล้นเกล้า ล้นกระหม่อม หาที่สุด มิได้ และจะเทิดทูนไว้เหนือเกล้า ฯ เป็นสรรพสิริมงคลแก่วงศ์ตระกูลชั่วกาลนาน.

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า นางเสงี่ยม อิงคะวณิช

และครอบครัว

(แบบ ข.)

หมายรับสั่งที่ ๑๓๗๑

สำนักพระราชวัง

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑

หลเรือตรี เกื้อกูล จิงคะวณิช ป.ม. อายุ ๗๓ ปี ข้าราชการบำนาญ สังกัดกระทรวงกลาโหม ถึงอนิจกรรมด้วยโรคปอดอักเสบ ณ โรงพยาบาลธนบุรี ในวันอาทิตย์ ที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑ เวลา ๑๘.๓๐ น.

วันจันทร์ ที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑ เวลา ๑๘.๓๐ น. ขอรับพระราชทานน้ำหลวงอาบศพ พร้อมด้วยเครื่องเกียรติยศประกอบศพ ณ ศาลาวัดสังข์กระจาย กรุงเทพมหานคร

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานน้ำหลวงอาบศพ โกศโถประกอบศพ ฉัตรเบญจาตั้งประดับ ปี่ กลองชนะ ประโคมเวลาพระราชทานน้ำหลวงอาบศพ.

บุญสม พึ่มพ์.

หาน.

วัน	หน้าที่ พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ หลเรือตรี เกื้อกูล จิงคะวณิช เพื่อทราบ
	เครื่องประกอบเกียรติยศที่พระราชทานมานี้และเจ้าพนักงานที่มาปฏิบัติ เจ้าภาพไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่ง

โดยหน้าที่ราชการ

เอิบ ...

ผู้รับรับสั่ง

(แบบ ข.)

หมายรับสั่งที่ ๓ ๘๓๗

สำนักพระราชวัง

๒๔ เมษายน ๒๕๒๑

พระราชทานเพลิงศพ พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช ป.ม. ที่เมรุวัดสังข์กระจาย กรุงเทพมหานคร

วันพฤหัสบดี ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๒๑ เวลา ๑๔.๐๐ น. เจ้าพนักงานจัดการเปลื้องเครื่องสุกำศพ ลงสู่โกศ ณ ศาลาวัดสังข์กระจาย กรุงเทพมหานคร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานโกศโถประกอบศพ ฉัตรเบญจาตั้งประดับ

วันเสาร์ ที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๒๑ เวลา ๑๔.๐๐ น. เชิญโกศศพแห่เวียนเมรุ แล้วเชิญขึ้นตั้งบนจิตกาธาน

เวลา ๑๖.๓๐ น. พระราชทานเพลิง.

บุญสม พิมพ์,

จุลหาน.

วัน	หน้าที่ พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช เพื่อทราบ เครื่องประกอบเกียรติยศที่พระราชทานมานี้ และเจ้าพนักงานที่มาปฏิบัติ เจ้าภาพไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่ง

โดยหน้าที่ราชการ

เอิบ [signature]

ผู้รับรับสั่ง

ระลึกคุณ

ขอกราบขอบพระคุณ ขอบคุณท่านที่เคารพนับถือและญาติมิตร ที่ได้กรุณาสละเวลาไปเยี่ยมเป็นกำลังใจ แก่ พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช ในขณะที่ป่วยรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล ตลอดจนมาคารวะและอาบน้ำศพ วางพวงมาลา และร่วมเป็นเจ้าภาพสวดพระอภิธรรม รวมทั้งให้เกียรติมาร่วมในงานพระราชทานเพลิงศพในวันนี้เป็นอย่างสูง

หากการต้อนรับไม่ทั่วถึงหรือมีสิ่งใดบกพร่องด้วยประการใดก็ดี ขอได้โปรดประทานอภัยด้วย.

เจ้าภาพ

พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช ป.ม.

ชาตะ ๑๘ เมษายน ๒๔๔๘

อนิจกรรม ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๐

กำหนดการสวดพระอภิธรรมศพ

พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช

ณ ศาลาทองคำสุวรรณกาญจน์ วัดสังข์กระจาย

วัน	เดือน	ปี	รายนามเจ้าภาพ
จันทร์	๒๐ ก.พ.	๒๑	เจ้าภาพ
อังคาร	๒๑ ก.พ.	๒๑	คุณน้ำสารภี เจนพานิชการ
พุธ	๒๒ ก.พ.	๒๑	เจ้าภาพ
พฤหัสบดี	๒๓ ก.พ.	๒๑	ธนาคารกรุงเทพ สาขาเจริญพาศน์ และคณะญาติบ้านใน
ศุกร์	๒๔ ก.พ.	๒๑	โรงแรมอินทรา
เสาร์	๒๕ ก.พ.	๒๑	พระวิโรจน์ อาภากโร วัดราชสิทธาราม
อาทิตย์	๒๖ ก.พ.	๒๑	เจ้าภาพ
พุธ	๘ มี.ค.	๒๑	สวดพระอภิธรรม
พฤหัสบดี	๒๓ มี.ค.	๒๑	สวดพระอภิธรรม
เสาร์	๘ เม.ย.	๒๑	สวดพระอภิธรรม
อาทิตย์	๙ เม.ย.	๒๑	ทำบุญ ๕๐ วัน
เสาร์	๒๒ เม.ย.	๒๑	สวดพระอภิธรรม
เสาร์	๖ พ.ค.	๒๑	สวดพระอภิธรรม
อาทิตย์	๒๑ พ.ค.	๒๑	สวดพระอภิธรรม

รายนามเจ้าของพวงมาลาในการบำเพ็ญกุศลศพ
พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช

กองทัพเรือ

พลเอก จิร วิชิตสงคราม

พลเรือเอก เทียม มกรานนท์

พลเรือโท พิศณุ – ภูษณี ณ ถลาง

พลเรือโท ประเวศ – อาทร แสงไชย

พลเรือโท ผวน นาคพัฒน์

พลเรือตรี บุรินทร์ พงศ์สุพัฒน์

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ อรุณ เนตรศิริ และ คุณหญิง

นายแพทย์ ฝน แสงสิงแก้ว และครอบครัว

คณะญาติบ้านใน

คุณพิเศษ คงคาเขต และ พันตำรวจตรี พิศาล คงคาเขต

สมาคมเลขานุการสตรีแห่งประเทศไทย

สมาคมฌาปนกิจวัดพระเชตุพน ฯ

ธนาคารกรุงเทพ ฯ

สินค้าเข้าธนาคารกรุงเทพ ฯ

รร. มารดานุเคราะห์

โรงแรมอินทรา และฝ่ายต้อนรับ

โรงแรมอินทรา แผนกขาย

โรงแรมอินทรา แผนกแม่บ้าน

พันเอก ชูชาติ – เพ็ญศรี พิทักษากร

นาวาโท จำลอง – เรณู กิจสมบัติ

คุณสุธีรัตน์ ปัทมจิตร

คุณผิว ทองเสริม และลูก ๆ

คุณเสริม – ไพเราะ อยู่เป็นสุข

คุณนลินี จันทรินทร์

การสวดพระอภิธรรมศพ

พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช ป.ม.

ณ ศาลาทองคำสุวรรณกาญจน์

วัดสังข์กระจาย

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑

รายนามเจ้าของพวงมาลาในการบำเพ็ญกุศลศพ
พลเรือตรี เกียรติ อิงคะวณิช

กองทัพเรือ

พลเอก จิร วิชิตสงคราม

พลเรือเอก เทียม มกรานนท์

พลเรือโท พิศณุ – ภูษณี [illegible]

พลเรือโท ประเวศ – อาทร [illegible]

พลเรือโท ผวน นาคพัฒน์

พลเรือตรี บุรินทร์ พงศ์สุพัฒน์

[illegible]

นายแพทย์ ฝน แสงสิงแก้ว และครอบครัว

[illegible]

คุณพิเศษ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

วร. ม [illegible]

โรงแรมอินทรา และฝ่ายต้อนรับ

โรงแรมอินทรา แผนกขาย

โรงแรมอินทรา แผนกแม่บ้าน

[illegible] – [illegible]

[illegible] – เรณู กิจสมบัติ

คุณสุธีรัตน์ [illegible]

คุณผิว [illegible] และลูก ๆ

คุณเสงี่ยม – [illegible]

คุณ[illegible]

ศาลาทอง

คณะนายทหารประจำเรือพระที่นั่ง ร.ล. เกียรติ์นาวี เมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินตรวจพลสวนสนามทางเรือ และทอดพระเนตรการแสดงยกพลขึ้นบกของกองทัพเรือ ณ บริเวณบางแสน เมื่อวันที่ ๑๙, ๒๐, ๒๑ และ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๗ (จากซ้ายไปขวาแถวหน้าคนที่ ๓ คือ พลเรือตรี เกือกูล อิงคะวณิช เวลานั้นยศเป็นนาวาเอก)

สวดพระอภิธรรม

สวดพระพุทธมนต์

แสดงพระธรรมเทศนา

ภริยา ธิดา และญาติพี่น้อง

ประวัติ

พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช ป.ม.

——:o:——

พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช เป็นบุตรพระวิธานครุณกิจ (กิม อิงคะวณิช) นางวิธานครุณกิจ (ทองอยู่ อิงคะวณิช) เกิดเมื่อวัน ๓ ฯ ๑๔ ๕ ปีมะเส็ง ตรงกับวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๔๔๘ ที่บ้านริมคลองบางกอกใหญ่ ต. วัดท่าพระ อ. บางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร มีพี่น้องร่วมบิดามารดา รวม ๗ คน คือ

๑. นายเกื้อม อิงคะวณิช (ถึงแก่กรรม)

๒. พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช

๓. นายเกริก อิงคะวณิช

๔. นาวาอากาศโท เกรียงไกร อิงคะวณิช (ถึงแก่กรรม)

๕. นางสาวทองหยาด อิงคะวณิช (ถึงแก่กรรม)

๖. นางสาวทองย้อย อิงคะวณิช

๗. นางผจง เทียมศิริ

การศึกษา

ชั้นต้นเรียนที่	ร.ร. ประถมวัดสังข์กระจาย
ม. ๑ – ม. ๓	ร.ร. มัธยมสุขุมาลัย
ม. ๔ – ม. ๕	ร.ร. บ้านสมเด็จ

สอบเข้า ร.ร. นายเรือ ได้ในปลายปี พ.ศ. ๒๔๖๕ สอบได้ชั้น ๖ ปลายปี พ.ศ. ๒๔๗๐ ได้ที่ ๑ ชั้นโท เป็นนักเรียนนายช่างกลเมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๑

เข้าเรียน ร.ร. นายทหารชั้นต้นนี้ พ.ศ. ๒๔๗๘ – ๗๙ สอบได้ที่ ๑ ตามคำสั่ง ทร. ลงวันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๙

กองทัพเรือส่งไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษ ออกเดินทางจากกรุงเทพ ฯ โดยรถไฟที่หัวลำโพง เมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๑ ไปลงเรือต่อที่ปีนัง ขึ้นบกที่เมืองมาเซล์ประเทศฝรั่งเศส ขึ้นรถไฟต่อไปปารีส พักที่ปารีส ๓ วัน จึงขึ้นรถไฟไปประเทศอังกฤษ ข้ามช่องซาเนลที่เมืองโดเวอร์ไปลอนดอน เข้าเรียนวิชา Mechanical Engineering ที่ Durham Univercity ได้ Bs.c Degree การเรียนสำเร็จครั้งนี้ตามคำสั่งทหารที่ ๑๙/๑๔๖๘ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๕

ตำแหน่งต่าง ๆ ในราชการ

สำรองราชการกรมเสนาธิการทหารเรือ	๑ เมษายน ๒๔๗๑
ผู้กวิธิการกองเรือบิน	๔ มิถุนายน ๒๔๗๑
ผู้กวิธิการกองเรือใช้ตอร์ปิโด	๑ ธันวาคม ๒๔๗๑
ผู้กราชการกรมยุทธโยธา	๔ เมษายน ๒๔๗๒
สำรองราชการกรมยุทธโยธา	๔ เมษายน ๒๔๗๓
นายช่างกลเรือเสือทยานชล	๓๐ ธันวาคม ๒๔๗๓
นายช่างกลโรงเรียนชุมพลทหารเรือ	๗ เมษายน ๒๔๗๔
ต้นกล ร.ล. ตอร์ปิโด ๓	๑ พฤษภาคม ๒๔๗๖
สำรองราชการกรมอู่ทหารเรือ	๒๐ ธันวาคม ๒๔๗๗
สำรอง ราชการ กรมเสนาธิการ ทหารเรือ เพื่อเข้าศึกษาโรงเรียนนายทหารเรือชั้นต้น	๙ กรกฎาคม ๒๔๗๘
นายช่างกล เรือ ร.ล. ตอร์ปิโด ๑๓ ชั่วคราว (ในการไปรับเรือที่ต่อที่ประเทศอิตาลี โดย ร.ล. อ่างทอง คำสั่งทหารที่ ๑๘๒/๑๐๖๗๓ ลง ๒๑ พ.ย. ๗๙)	๒๐ มกราคม ๒๔๗๙

นายช่างกล ร.ล. ตอร์ปิโด ๕ ชั่วคราว (ในการไปรับเรือที่ต่อใหม่ที่ประเทศญี่ปุ่นโดยเรือโดยสาร คำสั่งทหารที่ ๑๕/๔๗๑ ลง ๑๓ เม.ย. ๘๐) — ๒๓ พฤษภาคม ๒๔๘๐

ต้นกลเรือ ร.ล. ปัตตานี — ๔ ตุลาคม ๒๔๘๐

ต้นกล ร.ล. กันตัง ฝึกนักเรียนนายทหาร — ๑๕ พฤศจิกายน ๒๔๘๐

ต้นกล ร.ล. จันทบุรี ฝึกภาคสัตหีบ ๖๑ วัน — ๑๓ ธันวาคม ๒๔๘๐

สำรองราชการ กรมเสนาธิการทหารเรือ เพื่อไปศึกษาต่างประเทศ — ๒๘ มีนาคม ๒๔๘๐

สำรองราชการกรมยุทธโยธา (กรมอู่ทหารเรือ) — ๒๒ กันยายน ๒๔๘๕

นายช่างกลจักร แผนกคำนวณออกแบบ กองเทคนิค อร. (คำสั่ง ทร. ที่ ๗๗/๘๖) — ๑ สิงหาคม ๒๔๘๖

ผู้อำนวยการ รร. ช่าง อร. อีกตำแหน่งหนึ่ง (คำสั่ง ทร. ที่ ๔๖/๘๘) — ๑๗ กรกฎาคม ๒๔๘๘

ประจำกองการติดต่อต้อนรับ กรมเสนาธิการ อีกตำแหน่งหนึ่ง (คำสั่ง ทร. ที่ ๖๐/๘๘) — ๑๒ กันยายน ๒๔๘๘

นายช่างกลจักร แผนกคำนวณออกแบบ กองเทคนิค อร. แต่ตำแหน่งเดียว (คำสั่ง ทร. ที่ ๖๓/๘๙) — ๑๐ มิถุนายน ๒๔๘๙

นายช่างต่อเรือ แผนกสารวัตรช่าง กองเทคนิค อร. และรักษาราชการนายช่างต่อเรือ แผนกคำนวณออกแบบ กองเทคนิค อร. อีกตำแหน่งหนึ่ง (คำสั่ง ทร. ที่ ๘๐/๙๐ ลง ๑๒ มิ.ย. ๙๐) — ๑๒ มิถุนายน ๒๔๙๐

นายช่างใหญ่กองสัญญาณ (คำสั่ง กห. ที่ ๑๓๙/๘๔๔๐ ลง ๒๑ พ.ค. ๙๑) — ๒๑ พฤษภาคม ๒๔๙๑

นายช่างต่อเรือ แผนกสารวัตรช่าง กองเทคนิค อร. (คำสั่ง กห. ที่ ๑๕๐/๑๓๐๐๙ ลง ๑๘ ส.ค. ๙๓)	๑๙ สิงหาคม ๒๔๙๓
หัวหน้าแผนก ต่อเรือ กองสารวัตรช่าง กรมอู่ทหารเรือ (คำสั่ง กห. ที่ ๒๐๗/๒๒๐๔๙ ลง ๒๓ พ.ย. ๙๔)	๑๘ ตุลาคม ๒๔๙๔
หัวหน้าแผนกต่อเรือ กองสารวัตรช่าง กรมยุทธโยธา ทร. (คำสั่ง กห. ที่ ๗๖/๘๑๓๗ ลง ๒ เม.ย. ๙๖)	๑ มกราคม ๒๔๙๖
หัวหน้ากองช่างต่อเรือ กรมสารวัตรช่าง กรมยุทธบริการทหารเรือ (คำสั่ง ทร. ที่ ๑๔๗/๙๘ ลง ๑๘ เม.ย. ๙๘)	๑ มกราคม ๒๔๙๘
หัวหน้าแผนกคณิตศาสตร์ กองอาจารย์ รร. นายเรือ และรักษาราชการอาจารย์ใหญ่ผู้ช่วย อีกตำแหน่งหนึ่ง (คำสั่ง ทร. ที่ ๑๖๙/๙๙ ลง ๑๐ พ.ค. ๙๙)	๑ มิถุนายน ๒๔๙๙
รองจเรทหารเรือ (คำสั่ง กห. ที่ ๑๘๑/๑๐๕๓๒ ลง ๑๘ มิ.ย. ๒๕๐๐)	๑ ตุลาคม ๒๕๐๐
ผู้อำนวยการกองวิชาการ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ (คำสั่ง กห. ที่ ๓๐๒/๒๒๘๕๗ ลง ๑๕ พ.ย. ๐๔)	๑ ตุลาคม ๒๕๐๔
รอง ผู้บัญชาการ โรงเรียน นาย ทหารเรือ (คำสั่ง กห. ที่ ๒๖๗/๐๗ ลง ๒๒ ก.ย. ๐๗)	๑ ตุลาคม ๒๕๐๗

ราชการพิเศษ

ไปรับเรือทุ่นระเบิดและเรือตอร์ปิโดที่ประเทศอิตาลี กับ ร.ล. อ่างทอง ตั้งแต่ ๒๐ ม.ค. ๗๙ ถึง ๒๒ พ.ค. ๘๐

ไปรับเรือ ร.ล ท่าจีน, ร.ล. แม่กลอง และ ร.ล. ตอร์ปิโด ที่ประเทศญี่ปุ่น โดยเรือโดยสาร ตั้งแต่ พ.ค. ๘๐ ถึง ๒๖ ก.ย. ๘๐

เป็นทูตสันถวไมตรีไปประเทศสหรัฐฯ เพื่อเชื่อมสัมพันธไมตรีระหว่างราชนาวีไทยกับราชนาวีอเมริกัน และดูงานตามคำสั่งเฉพาะ ทร. ที่ ๔๖/๘๙ ลง ๙ ก.ย. ๘๙ ตั้งแต่ ๑๘ ก.ย. ๘๙ ถึง ๑๙ ธ.ค. ๘๙

ไปราชการกับ ร.ล. เกียรตินาวี ไปประเทศซาอุดิอาระเบีย ตามคำสั่ง ทร. ที่ ๑๙๖/๙๙ ลง ๒๘ พ.ค. ๙๙ ตั้งแต่ ๓๐ พ.ค. ถึง ๑๖ ก.ย. ๙๙

ไปราชการกับ ร.ล. แม่กลอง เป็นรองประธานกรรมการตรวจผลการฝึกภาคทางทะเลของนักเรียนจ่าประจำปีการศึกษา ๒๔๙๙ ตั้งแต่ ๑๖ ก.ย. ๒๕๐๐ ถึง ๑๘ ก.ย. ๒๕๐๐ คำสั่งลับ ทร. ๒๗๘/๒๕๐๐ ลง ๓ ก.ย. ๒๕๐๐

ไปราชการกับ ร.ล. แม่กลอง เป็นรองประธานกรรมการตรวจผลการฝึกภาคทางทะเลของนักเรียนจ่าประจำปีการศึกษา ๒๕๐๐ ตั้งแต่ ๙ ก.ย. ถึง ๑๔ ก.ย. ๐๑ คำสั่งลับ ทร. ที่ ๒๘๒/๐๑ ลง ๒ เม.ย. ๐๑

ไปราชการกับ ร.ล. แม่กลอง เป็นรองประธานกรรมการตรวจผลการฝึกภาคทางทะเลของนักเรียนนายเรือประจำปีการศึกษา ๒๕๐๑ ตั้งแต่ ๒๒ เม.ย. ถึง ๒๙ เม.ย. ๐๒ คำสั่ง ทร. (เฉพาะ) ที่ ๒๐/๐๒ ลง ๕ มี.ค. ๐๒

ไปราชการกับ ร.ล. แม่กลอง เป็นรองประธานกรรมการตรวจผลการศึกษาการฝึกภาคทางทะเลของนักเรียนจ่าประจำปีการศึกษา ๒๕๐๑ ตั้งแต่ ๒ ก.ย. ถึง ๖ ก.ย. ๐๒ คำสั่ง ทร. (เฉพาะ) ที่ ๕๖/๐๒ ลง ๑๖ ก.ย. ๐๒

ไปราชการกับ ร.ล. แม่กลอง เป็นรองประธานตรวจผลการฝึกภาคของนักเรียนนายเรือ ประจำปีการศึกษา ๒๕๐๒ ตั้งแต่ ๒๘ เม.ย. ถึง ๕ พ.ค. ๐๓ คำสั่ง ทร. ลับ (เฉพาะ) ที่ ๒๗/๐๓ ลง ๑๖ มี.ค. ๐๓

ไปราชการกับ ร.ล. แม่กลอง เป็นรองประธานกรรมการตรวจผลการฝึกภาคทางทะเลของนักเรียนจ่าประจำปีการศึกษา ๒๕๐๒ ตั้งแต่ ๓๑ ส.ค. ถึง ๓ ก.ย. ๐๓ คำสั่งการฝึก ทร. ลับที่ ๑/๐๓ ลง ๒๐ ก.ค. ๐๓

ไปราชการกับ ร.ล. แม่กลอง เป็นรองประธานกรรมการการตรวจผลการฝึกภาคทางทะเลของนักเรียนนายเรือ ประจำปีการศึกษา ๒๕๐๓ ตั้งแต่ ๒๓ เม.ย. ถึง ๑ พ.ค. ๐๔ คำสั่งการฝึก ทร. ลับที่ ๒/๐๔ ลง ๒๐ ก.พ. ๐๔

ไปราชการกับ ร.ล. แม่กลอง เป็นรองประธานกรรมการตรวจผลการฝึกภาคทางทะเลของนักเรียนจ่าประจำปีการศึกษา ๒๕๐๓ ตั้งแต่ ๓๑ ส.ค. ถึง ๔ ก.ย. ๐๔ คำสั่งการฝึก ทร. ลับที่ ๓/๐๔ ลง ๗ ก.ค. ๐๔

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

เหรียญบรมราชาภิเษก รัชกาลที่ ๗	๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๖๘
เหรียญที่ระลึกงานฉลองพระนคร	๕ เมษายน ๒๔๗๕
เหรียญพิทักษ์รัฐธรรมนูญ	๒๒ มีนาคม ๒๔๗๖
จัตุรถาภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.)	๒๖ ตุลาคม ๒๔๘๐
จตุรถาภรณ์ช้างเผือก (จ.ช.)	๒๐ กันยายน ๒๔๘๓
เหรียญจักรมาลา	๑๙ กันยายน ๒๔๘๕
ตริตาภรณ์ช้างเผือก	๔ ธันวาคม ๒๔๙๑
เหรียญบรมราชาภิเษก รัชกาลที่ ๙	๕ พฤษภาคม ๒๔๙๓
ทวิติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.)	๕ ธันวาคม ๒๕๐๐
ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.)	๕ ธันวาคม ๒๕๐๔
ประถมาภรณ์มงกุฎไทย (ป.ม.)	๕ ธันวาคม ๒๕๐๕

ยศ

ขึ้นทะเบียนทหาร ๒๔๖๖/ท.บ. ๑ ร บ ๘๔	๑๙ มกราคม ๒๔๖๖
สอบนักเรียนนายเรือ ชั้น ๖ ได้ชั้นโท	
นักเรียนทำการนายช่างกล	๑ เมษายน ๒๔๗๑
ว่าที่เรือตรี	๑๕ เมษายน ๒๔๗๒
นายเรือตรี	๑ เมษายน ๒๔๗๓
นายเรือโท	๑ เมษายน ๒๔๗๔
นายเรือเอก	๑ เมษายน ๒๔๗๗

นาวาตรี	๑ กรกฎาคม ๒๔๘๕
นาวาโท	๑๕ กันยายน ๒๔๘๖
นาวาเอก	๑ มกราคม ๒๔๙๑
พลเรือจัตวา	๑ มกราคม ๒๕๐๐
พลเรือตรี	๑ ตุลาคม ๒๕๐๔

พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช เกษียณอายุรับบำนาญ เมื่อ ๑ ต.ค. ๐๔ เป็นนายทหารนอกราชการ สังกัดปลัดกระทรวงกลาโหม

ได้อุปสมบทในบวรพุทธศาสนา ตั้งแต่ ๑ ก.ค. ๗๓ ถึง ๒๑ ต.ค. ๗๓ ณ วัดเทพศิรินทราวาส เป็นเวลา ๑ พรรษา

สมรสกับ นางสาวเสงี่ยม ภมรมานพ บุตรี ขุนไชยาภิรัต และ นางสาย ภมรมานพ เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๔๙๐ มีธิดา ๒ คน คือ

๑. นางอังคณา วิบูลวงศ์ สมรสกับ นายอนุวัตร วิบูลวงศ์

๒. นางสาวอัจฉริย์ อิงคะวณิช

พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช มีโรคประจำตัวคือ เบาหวาน ตั้งแต่อายุได้ ๔๕ ปี ได้ทำการรักษาโดยยา และควบคุมทางอาหารตลอดเวลาที่ได้ทราบว่าเป็นเบาหวาน ภายหลังเกษียณอายุแล้วตาเริ่มเป็นต้อกระจกทั้งสองข้าง ได้รับการรักษาและผ่าตัดโดย ศ.จ. นายแพทย์สำราญ อังศพ่าห์ ที่ ร.พ. ศิริราช ๒ ครั้ง หลังจากผ่าตัดต่อกระจกแล้วตาก็มองไม่ค่อยเห็นมัวลงเนื่องจากโรคเบาหวาน แต่ท่านมีจิตใจเป็นทหารแท้ มีความอดทน ยอมรับสภาพชีวิตที่มืดมนโดยปกติ ไม่เดือดร้อนกระวนกระวาย ตื่นเช้าท่านก็ปฏิบัติตัวเหมือนปกติธรรมดา เข้าห้องน้ำ ไหว้พระ ใส่บาตรทุกวันโดยความเคยชินไม่ต้องมีผู้ช่วยเพราะจำได้ว่าที่ตรงไหน อยู่ที่ไหนเป็นอะไร เพียงแต่คอยดูให้ของที่เคยใช้อยู่ประจำที่และไม่ให้มีข้าวของวางเกะกะขวางทางที่เคยชินเดิน หลังอาหารเช้าแล้วประมาณเก้านาฬิกาเศษ ท่านก็นั่งฟัง ร.ท. พอน สอนคุ้ม ร.น. ซึ่งเป็นนายทหารเกษียณอายุมีอายุมากกว่า ๑๐ ปี แต่ยังแข็งแรงกว่า มีบ้านอยู่ข้างเคียงกัน ได้กรุณามาอ่านหนังสือ

พิมพ์รายวัน ๆ ละ ๓ ฉบับ หนังสือธัมมะ หนังสืองานศพ นาวิกศาสตร์ ซึ่ง น.ท. จำลอง กิจสมบัติ ร.น. ได้นำมาให้เป็นประจำ นอกจากอ่านหนังสือให้ฟังแล้ว ยังอยู่เป็นเพื่อนคุยเรื่องราวต่าง ๆ จนเวลาเที่ยงจึงจะกลับบ้าน หลังจากนั้นท่านก็พักผ่อน ฟังเทศน์ ฟังข่าวสารบ้านเมืองทางวิทยุจากสถานีต่าง ๆ วัน ร.ร. หยุด เสาร์ อาทิตย์ หลานสาวบุษกร บุญวิวัฒน์ ได้มาทำหน้าที่อ่านแทนเป็นกิจวัตรจนถึงวันที่ท่านได้จากไปเข้า ร.พ. รวมเวลาที่ท่านมองไม่เห็นเลยถึง ๑๐ ปี

หลังจากที่ตาท่านเสีย ท่านไม่มีอาการป่วยมากถึงต้องเข้า ร.พ. เลย แต่ท่านต้องไปตรวจน้ำตาลในเลือด ปัสสาวะ ไขมัน ความดันโลหิต และหัวใจ เดือนละครั้งที่คลีนิค ศ.จ. นายแพทย์สุนทร ตันฑนันท์

ท่านเริ่มป่วยอาการไม่สู้ดีเมื่อวันที่ ๒๖ ม.ค. ๒๑ มีอาการบวมทั้งตัว คุณหมอตรวจอาการบอกว่าไตไม่สู้ดีได้จัดยาให้รับประทาน อาการบวมก็ยุบลงจนเกือบเป็นปกติ ต่อมาในวันที่ ๔ ก.พ. ๒๑ มีอาการบวมขึ้นอีก ปัสสาวะไม่ออก ไม่ได้สติ จึงได้นำส่ง ร.พ. ธนบุรี เข้าอยู่ห้อง I.C.U. ๑๑ วัน อาการดีขึ้น คุณหมอได้ให้ออกจากห้อง I.C.U. เข้าอยู่ห้องพิเศษธรรมดาได้ ๒ วัน กลับมีอาการไข้ขึ้นสูง จึงนำกลับเข้าห้อง I.C.U. ใหม่ได้ ๒ วัน ท่านก็เสียชีวิตด้วยอาการสงบ เมื่อเวลา ๑๔ นาฬิกาเศษ ของวันอาทิตย์ ที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑ ด้วยโรคปอดอักเสบ รวมอายุได้ ๗๒ ปี ๑๐ เดือน

ได้รับพระราชทานน้ำหลวงอาบศพ พร้อมด้วยเครื่องเกียรติยศประกอบศพ ณ ศาลาทองคำสุวรรณกาญจน์ วัดสังข์กระจาย โดยมี พลเอก จิร วิชิตสงคราม เป็นประธานในพิธี.

อาลัย

ด้วยกุศลผลบุญที่ดิฉันได้ทำมาแล้วทั้งหมดและกำลังจะทำต่อไปเบื้องหน้าตลอดชั่วชีวิตของดิฉัน ขออุทิศให้แด่ พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช ผู้เป็นเสมือนพ่อ เพื่อน และสามีที่ดียิ่งของดิฉัน ขอให้ท่านจงประสบความผาสุกในสุคติภพชั่วนิรันดร์กาล.

เสงี่ยม อิงคะวณิช

ร่มโพธิ์ของลูก

ลูกขอกราบเท้า ระลึกถึง พระคุณ ของ คุณพ่อ ซึ่งมี ต่อ ลูก มากมาย ล้นพ้น คุณพ่อมีแต่ความรัก ห่วงใย เมตตากรุณาต่อลูก สุดที่ลูกจะบรรยายเป็นตัวอักษรได้หมด คุณแม่และลูกขอให้คุณพ่อจงได้รับความสุข สงบในสัมปรายภพ และถึงซึ่งพระนิพพานด้วยเถิด.

จากลูก

คำนำ

ในการพระราชทานเพลิงศพ พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช ซึ่งกำหนดในวันเสาร์ ที่ ๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๑ เจ้าภาพเห็นว่าควรพิมพ์หนังสือเป็นอนุสรณ์ เพื่อแจกเป็นบรรณาการแก่ผู้ที่ได้กรุณามาร่วมในงานนี้ จึงได้ติดต่อขอประทานพระธรรมเทศนา ของ เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช (วาสน์ วาสนเถร) วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม, พระธรรมเทศนา ของ เจ้าพระคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ วัดสามพระยา และพระธรรมเทศนา ของ พระคุณท่านพระธรรมเจดีย์ วัดทองนพคุณ ซึ่งได้แสดงพระธรรมเทศนาในการบำเพ็ญกุศลอุทิศแก่ พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช ตามวาระต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังได้ขออนุญาตจาก หัวหน้ากองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารบก นำเรื่องบทเรียนจากเมืองลาว ของ พระมหาจันลา ตันบัวลี, เรื่องศาสนากับการปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ของ ศาสตราจารย์ ธานินทร์ กรัยวิเชียร และเรื่องศาสนากับลัทธิคอมมิวนิสม์ ของ พันเอก ทองคำ ศรีโยธิน มารวมพิมพ์ในครั้งนี้ด้วย

เจ้าภาพขอกราบขอบพระทัย เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช และขอบพระคุณท่านเจ้าของเรื่องทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย หวังว่าหนังสือนี้คงจะอำนวยประโยชน์แก่ผู้อ่านตามสมควร ขออำนาจแห่งกุศลทั้งปวงที่ได้บำเพ็ญครั้งนี้ จงเป็นปัจจัยเสริมส่งให้ พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช ผู้ล่วงลับไปแล้ว ประสบอิฏฐคุณมนุญผลในสัมปรายภพตามควรแก่คติวิสัยทุกประการ

เจ้าภาพ

สารบาญ

มรดกชีวิต

พระนิพนธ์

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (วาสนมหาเถระ)

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

มรดกชีวิต

——:o:——

ชาวเราย่อมจะเป็นห่วงทรัพย์สมบัติทั้งหลาย ที่ทำมาหาได้ เกรงจะได้รับอันตรธานหรือพลัดพรากจากไปโดยเร็ว เรื่องนี้ก็เป็นธรรมดา ไม่เลือกว่าใคร เพราะต้องการให้ดำเนินชีวิตอยู่ด้วยความสะดวกสบาย เพราะอาศัยทรัพย์สมบัติ หากตนจะครองความสะดวกสบายนั้นไว้ไม่ได้ ก็ปรารถนาถ่ายทอดไปถึงลูกหลานอันเป็นที่รักของตนสืบต่อไปอีก ด้วยไม่ประสงค์ให้ทรัพย์สมบัติเครื่องอำนวยความสุขสบายอันตรธานสูญหายไปเสีย

พระพุทธเจ้าทรงทราบเจตนาของบุคคลทั่วไปเช่นนี้ตลอดแล้ว จึงได้ทรงชี้แจงให้งดเว้นจากทางอันจะนำไปสู่ความเสื่อมของทรัพย์สมบัติ ด้วยวิธีการหลายอย่าง รวมเรียกว่าอบายมุข ดังเป็นที่ทราบกันอยู่แล้ว ยังได้ทรงแนะนำวิธีปฏิบัติเพื่อความยั่งยืนแห่งทรัพย์สมบัติ หรือพอกพูนเพิ่มให้มากมั่นคง ก็มีอยู่มากวิธีดังทรงเปรียบเทียบจอมปลวกและรังผึ้ง ซึ่งก่อยก่อเป็นรวงรังขึ้นด้วยกำลังอันเล็กน้อย แต่ขยันหมั่นเพียรไม่หยุดยั้งท้อถอย ดำเนินก้าวหน้าอยู่เสมอจึงสามารถก่อยก่อเป็นจอมปลวกใหญ่โตมั่นคงแข็งแรง หรือรวงรังใหญ่โตเป็นที่หวาดเกรง แม้คนก็ไม่อาจเข้าใกล้ การที่พระพุทธองค์ทรงแนะนำพร่ำสอน เพื่อดำเนินชีวิตเป็นหลักฐาน มีความสะดวกสบายเช่นนี้ย่อมแสดงว่าพระองค์มิใช่แต่จะสอนให้ทอดทิ้งธุรกิจการงานแสวงหาทรัพย์สมบัติเสีย มุ่งแต่ให้ถึงพระนิพพานอย่างเดียวเท่านั้น ซึ่งบางคนถึงกับออกปากว่ายังไม่อยากไปนิพพาน เพราะไม่มีอะไรสนุกเพลิดเพลิน เลยทำให้ปลีกตัวออกห่างจากพระศาสนาจากวัดเสียก็มี

พระนิพพาน เท่าที่เรารู้อย่างสายตาของปุถุชนนั้น ไม่ต่างอะไรกับบอกถึงแสงสีรูปวัตถุต่าง ๆ แก่คนจักษุบอด หรือประโยชน์ของการเรียนหนังสือแก่เด็กทารก จึงยัง

ไม่ต้องกลัวเกรงอะไร เพราะภูมิปุถุชนหรือแม้นภูมิกัลยาณชนนั้น ยังไม่ใกล้เข้าไปเลย เป็นเรื่องของอนาคตอันแสนไกล ควรหันมาพิจารณาในภูมิปัจจุบันนี้ ซึ่งเรากำลังดำเนินชีวิตอยู่ดีกว่า มัวหลงเพ้อกลัวพระนิพพานที่เกินวิสัยอยู่ จะกลายเป็นคนผื่นภาษิตโบราณที่ว่า "ไม่เห็นน้ำ รีบตัดกระบอก ไม่เห็นกระรอก รีบโก่งหน้าไม้" เสียแรงเปล่าเท่านั้น

คำสอนของพระพุทธเจ้าที่เหมาะกับเวลาและความสามารถกระทำได้ มีอยู่มิใช่น้อย จึงใคร่ขอเชิญชวนชาวเราให้หันมาตรวจดูชีวิตที่กำลังดำเนินเป็นไปอยู่ทุก ๆ วันนี้ให้มากกว่าอย่างอื่น จะได้ประโยชน์สมกับเป็นพุทธศาสนิกชนอย่างจริงจัง การดูชีวิตของเราเองที่กำลังผ่านไปทุกวันนี้ เป็นการถูกตรงที่สุด เพราะเราเองจะเป็นผู้เสวยผลจากการกระทำของเราเอง แต่เราก็มักไม่ชอบตรวจตัวเราเอง ชอบแต่ดูออกไปจากตน ยิ่งเป็นของหลอกลวงให้หลงใหลใฝ่ฝัน ยิ่งชอบดูชอบพิจารณา เช่นเรื่องมหรสพต่าง ๆ ก็ชอบดู ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าเป็นนิยาย การแต่งตัว กิริยามารยาท อาชีพ ตลอดบ้านเรือนของคนอื่น ก็ชอบเก็บมาวิจารณ์ ดูเป็นที่เพลิดเพลินเจริญใจจริง ๆ และผู้อื่นเล่าก็ตกอยู่ในลักษณะเช่นเดียวกัน เท่ากับต่างคนต่างดูกัน ดูแล้วที่ชมมักมีน้อย มากแต่ส่วนติ ติเขามากเท่าไร แทนที่จะนำมาเป็นตัวอย่างงดเว้นเกรงกลัวละอายใจต่อสิ่งที่ตัวติ กลับกระทำตนอย่างที่ตนติเขาเสียอย่างสบายใจ ด้วยอำนาจความทะนงตัว เลยวางตัวไม่ถูกตามฐานะที่เป็นจริง จึงเป็นความผิดของชาวเราอย่างมาก หลักของพระพุทธเจ้าสอนให้ตรวจตราตนเอง สอนตนเอง พิจารณาตนเองเป็นประจำ จะได้วางตนให้เหมาะสมกับฐานะตำแหน่งหน้าที่ เห็นผิดพลาดก็ต้องแก้ผิดที่ตน เห็นถูกก็ต้องอาศัยตนทำถูกเอง คนที่ยังไม่เชื่อตนเองยังต้องอาศัยคนอื่นสิ่งอื่นช่วย มีเทพอารักษ์ เครื่องรางของขลังในการดำรงชีวิต ยังจะนับว่าเป็นผู้หลัก คือที่พึ่งพาอาศัยแก่ตัวเอง ผู้ใหญ่ คือบริหารหมู่คณะให้ร่มเย็นเป็นสุขไม่ได้ เพราะตนเองยังปกครองตนเองไม่ได้ ไฉนจะปกครองผู้อื่นได้เล่า

วิธีจะปกครองตนเองได้ ก็คือการพิจารณาตรวจดูตนเองเสมอ ว่าตั้งตน ประพฤติตน วางตน สมฐานะตำแหน่งหน้าที่ เหมาะสมหรือยัง ถ้าเห็นยังไม่เหมาะสม ต้องแก้ที่ตนให้เหมาะสม อย่าใช้วิธีไล่เบี้ยไปแก้ที่คนอื่น จะยิ่งพากันวุ่นวายห่างจุดดีออกไป

ทุกที่ เกาไม่ถูกที่คัน และความเหมาะสมเล่า ก็ต้องอาศัยระเบียบเหตุผล กาละเทศะเป็นใหญ่ มิใช่ความเหมาะสมตามอำเภอใจตน เพราะใจของแต่ละคน ยังพอกพูนด้วยกิเลส เห็นแก่ตัวเองเป็นประมาณ ขืนถือความเหมาะสมตามใจตน ก็เท่ากับนำกิเลสของแต่ละคนออกอวดกัน กิเลสพบกับกิเลส ย่อมก่อแต่ความยุ่งเหยิง เบียดเบียนทำร้ายกันเท่านั้น การแก้ผิดที่ตนก็คือแก้กิเลสของตนให้กลายเป็นธัมมะขึ้นแทน กิเลสค่อยลดห่างจางหายจากใจ ธัมมะเจริญประจำใจแทน จึงจะเรียกว่าแก้ตนได้เหมาะสม

ฉะนั้น ผู้ปรารถนาให้ชีวิตของตน ตลอดทรัพย์สมบัติ ดำเนินไปในทางแห่งความเจริญ เพื่อตกทอดหรือเป็นมรดกของชีวิต ให้แก่ลูกหลานสืบวงศ์ตระกูลสืบไป จึงควรที่จะตรวจตราดูชีวิตของตนเองเสียแต่บัดนี้ เวลานี้เป็นต้นไป อย่ามัวรออนาคตอยู่เลยเพราะยังไม่ถึงมือ หรือมัวซบเซาเสียดายอาลัยเหตุการณ์ที่ผ่านพ้นไปแล้ว จะให้ย้อนกลับมาใหม่อีกย่อมเป็นไปไม่ได้สมเจตนา ต้องคอยตรวจดูชีวิตที่กำลังดำเนินอยู่เป็นปัจจุบันนี้ ให้คงอยู่ในทำนองคลองธรรม แม้จะเป็นชีวิตที่ไม่รุ่งโรจน์ แต่ไม่สกปรกมัวมอม ซึ่งยังต้องระวังตัว เป็นลักษณะกินปูนร้อนท้อง ก็นับว่าเป็นชีวิตสบาย จะมั่งมีดีจนอย่างไรก็ตาม ถ้ามีความสุขกายสบายใจเพราะระวังตนอยู่ในทำนองคลองธรรมสมฐานะแล้ว ก็นับว่าเป็นโชคลาภของชีวิตอย่างแท้จริง เป็นมรดกอันล้นค่าควรที่ลูกหลานจะเทิดทูน เคารพบูชาด้วยความสนิทใจ

มรดกของชีวิตขอแยกออกเป็น ๒ ประเภท คือทรัพย์สินเงินทอง เรือกสวนไร่นา ซึ่งรวมเรียกว่าสวิญญาณทรัพย์ อวิญญาณทรัพย์ ประเภท ๑ คุณงามความดีที่ประพฤติบำเพ็ญตนผ่านพ้นอบายมุขต่าง ๆ มาได้ ประเภท ๑ ในประเภทต้น ทรัพย์สมบัตินั้น สามารถลงทุนหรือร่วมแรงร่วมกำลังกับผู้อื่นให้ช่วยเหลือดำเนินงาน แปลว่าอาศัยกำลังคนอื่นช่วยแสวงหา ก่อสร้างให้เกิดมีขึ้นได้ ส่วนในประเภทหลัง คุณงามความดีนั้นต้องตัวใครตัวมัน อาศัยวาสนาบารมีของใครมาช่วย ที่สุดพ่อแม่ก็ช่วยลูกไม่ได้ มรดกส่วนนี้นับว่าสำคัญยิ่ง จะมีสง่าราศี มีเกียรติยศชื่อเสียง มีคนเคารพบูชา ก็เพราะมรดกคือคุณงามความดีนี้เท่านั้น ทั้งจะเป็นผู้ปกครองทรัพย์สมบัติทั้งหลายนั้น ให้ถาวรมั่นคงสืบไปได้อีกด้วย หากขาดหรือบกพร่องมรดกส่วนนี้แล้ว สมบัติประการอื่นทั้งหลายจะเจริญ

มั่นคงอยู่มิได้เลย มีแต่อันตรธานสูญหาย ย่อยยับอัปภาคย์ลงไปทุกขณะ ตัวอย่างย่อมปรากฏให้เห็นมาแล้วตลอดปัจจุบันนี้ สำนวนปากตลาดจึงพูดว่า "บุญไม่ถึง" จึงครองมรดกนั้นไว้ไม่ได้

มรดกประเภททรัพย์สินสมบัติ ไม่สูญหายไปไหนเป็นแต่เปลี่ยนมือ เปลี่ยนกรรมสิทธิ์ผู้ปกครอง กระจายจากกลุ่มนี้ ก็กลับไปรวมกลุ่มใหม่ได้ เจ้าของครองอยู่ไม่ได้ผู้อื่นก็ครองแทน กลายเป็นสมบัติของผู้อื่นต่อ ๆ กันไป ใครฉลาดสามารถก็อาจรวบรวมได้มาก ใครโง่เกียจคร้าน ก็รวบรวมได้ยากและได้น้อย ทรัพย์สินเงินทองจึงเหมือนเป็นของกลาง ใครมีบุญวาสนามาก ทรัพย์สินก็มักซอยไปพึงบารมีอยู่ด้วยมาก ใครมีบุญวาสนาน้อย ทรัพย์สินก็ร่อยหรอน้อยลงตาม ทรัพย์สมบัติเป็นเพียงอุปกรณ์เครื่องให้ความสุขกายสบายใจ ยังมิใช่ตัวความสุขอย่างแท้จริง แต่คนเรามักทึกทักว่า เขามีทรัพย์สินเงินทองมาก เขาก็มีความสุขสบาย นั่ง ๆ นอน ๆ ก็มีกิน ไม่ต้องลำบากเดือดร้อน นี่เราดูกันเพียงเครื่องประกอบภายนอกอย่างเดียว ดังเห็นใครแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าอย่างดีเรียบร้อย ก็ลงความเห็นว่าเป็นสุภาพชนไว้ก่อนฉะนั้น แต่พึงทราบว่า การได้มาซึ่งทรัพย์สินด้วยทุจริตคิดมิชอบประการใดประการหนึ่งแล้ว ท่านว่าเป็นทรัพย์ร้อน ร้อนมาจากจิตใจของเจ้าของที่ต้องจำใจยกให้ก็ชั้นหนึ่ง ใจของผู้รับเองยังจะร้อนด้วยการปิดบังซ่อนเร้นความทุจริตของตนมิให้เปิดเผยและระวังตัวกลัวเจ้าของเดิมจะแก้แค้น ทรัพย์สมบัติจึงยังไม่เป็นเครื่องแสดงความสุขกายสบายใจอย่างจริงแท้ ยิ่งผู้ที่ตกเป็นทาสของทรัพย์สมบัติ ยอมให้สมบัติเป็นนาย จะยิ่งกระวนกระวายเดือดร้อนเป็นทวีคูณ ทั้งยามหลับยามตื่น พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญความสุขใจมากกว่าสุขกาย จึงทรงสอนให้รู้จักสันโดษ รู้จักพอ รู้จักเป็นนายทรัพย์สมบัติ ใช้จ่ายทรัพย์ให้เป็นคุณประโยชน์แก่ตนและผู้อื่น จะได้เป็นอุปกรณ์เครื่องบำเรอความสุขกาย สุขใจ ได้ตามควร เป็นมรดกที่เป็นตลอดถึงลูกหลาน

ส่วนมรดกคือคุณงามความดี นับเป็นหลักสำคัญยิ่ง ใครมีมรดกส่วนนี้ ย่อมสนองผลให้มีมรดกเป็นทรัพย์สมบัติอีกด้วย เป็นมรดกที่เย็นสุขุม ชุ่มชื่นใจของเจ้าของ เป็นที่เคารพนับถือของผู้อื่น เป็นมรดกที่มั่นคงถาวร ทุกกาลสมัย บ้านเมือง

ที่เจริญรุ่งเรืองด้วยถาวรวัตถุ สวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อยสืบต่อกันมาได้ด้วยดี ก็เพราะมรดกคือคุณงามความดีของบุรพชนที่ได้ก่อสร้าง วางแบบแผนให้เป็นมรดกตกทอดกันมาเป็นหลักใหญ่ จึงวิวัฒนาการมาตามลำดับ เพราะเป็นมรดกส่วนเพิ่มพูนส่งเสริม ไม่เหมือนมรดกส่วนชั่วช้าเลวทราม ส่วนนี้เป็นมรดกทำลายล้างผลาญย่อยยับ ถ่วงความเจริญไม่เป็นคุณทุกกาละเทศะ

ตามที่บรรยายมานี้ ก็เพื่อชักชวนชาวเราให้สะสมก่อสร้างส่วนคุณงามความดีตามแนวพระศาสนา อย่างน้อยก็จงมีเมตตากรุณาต่อกัน ถือคติประจำใจว่าหน้าที่โดยตรงของเรา คือการคอยมุ่งทำประโยชน์สุขให้แก่ผู้อื่นเสมอ เมื่อตนยังดำรงชีวิตอยู่ก็เสวยความสุขกายสบายใจให้ตนเองด้วย ซ้ำยังเป็นมรดกตกทอดถึงลูกหลานผู้สืบสกุลได้เห็นเป็นตัวอย่างที่ดีงาม อบรมอัธยาศัยลูกหลานให้ดีงามสืบต่อไปอีกด้วย จะชื่อว่าทำมรดกอันล้นค่าถาวรไว้แก่ลูกหลาน แก่ประเทศชาติบ้านเมือง ถึงยามตายวายชีพสลายร่างชื่อก็ยังหอมหวนชวนสรรเสริญ ทั้งยังส่งเสริมให้สามารถรักษาทรัพย์สมบัติอันเป็นมรดกภายนอกให้มั่งคั่งสืบไปด้วย จงอย่าทะนงตนหลงสร้างมรดกชั่วช้าเลวทราม เพราะตกเป็นทาสของทรัพย์สมบัติ ให้ทรมานจิตใจตนเองตราบเท่าอายุขัย ซ้ำยังเป็นภัยอันชั่วร้ายแก่ลูกหลานด้วย จะถือเป็นตัวอย่างไปจนตลอดอายุอีกเลย รักตน รักลูกหลาน จงสงสารตนสงสารลูกหลาน ด้วยการสร้างมรดก คือคุณงามความดีทั่วกัน เทอญ.

พระธรรมเทศนา

แสดงโดย

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์
วัดสามพระยา

ในงานบำเพ็ญกุศลสัตตมวาร

ศพ

พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช

วันอาทิตย์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑

พระธรรมเทศนา

แสดงโดย

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ

ยถา ทณฺเฑน โคปาโล คาโว ปาเชติ โคจรํ

เอวํ ชรา จ มจฺจุ จ อธิวตฺตนฺติ ปาณิโนติ ฯ

บัดนี้ จักรับประทานวิสัชนาพระธรรมเทศนา เป็นส่วนสังเวคกถา แสดงถึงความสลดใจ อันเป็นคำสอนส่วนหนึ่งขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อนุโมทนากุศลบุญราศีส่วนทักษิณานุปทาน ที่ท่านเจ้าภาพผู้เป็นภรรยาได้มาปรารภบำเพ็ญ เนื่องในสัตตมวารครบ ๗ วัน นับแต่ท่าน พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช ถึงแก่กรรมเป็นต้นมา เพื่อประมวลกุศลจริยาสัมมาปฏิบัติที่เกิดจากการบำเพ็ญทักษิณานุปทานครั้งนี้ อุทิศเป็นบุรพเปตพลีธรรมบรรณาการ ส่งไปให้แก่ท่าน พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช ซึ่งถึงแก่กรรมไปแล้วนั้น ด้วยอำนาจความภักดีเมื่อท่านผู้ล่วงลับไปแล้วนั้นทราบด้วยญาณวิถีทางใดทางหนึ่ง ได้อนุโมทนาสาธุการในกุศลส่วนทักษิณานุปทานครั้งนี้ ข้อนั้นจักเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้ท่านได้เสวยทิพยสมบัติ ตามสมควรแก่คติในสัมปรายภพทุกประการ เป็นอันสมมโนปณิธานตามความตั้งใจของท่านเจ้าภาพผู้บำเพ็ญด้วยแรงแห่งความภักดี

ท่าน พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช นั้น ได้อุบัติบังเกิดมาในโลกนี้ ก็เช่นเดียวกับมนุษย์ทั้งหลายที่ได้อุบัติมาในโลกนี้ แต่ความเกิดของบุคคลนั้นก็คงเกิดมาคล้ายกัน มีบิดามารดาเป็นแดนเกิดเป็นสิ่งปรากฏชัด แต่ว่าคุณสมบัติบางประการของบุคคลผู้เกิดมานั้นหาได้เท่าเทียมเสมอเหมือนกันไม่ มีความแตกต่างกันเป็นต้นทุนมาแต่เดิมและต้องมาอาศัยเพิ่มเติมเสริมต่อในปัจจุบันชาติด้วย หรือมิฉะนั้นก็เป็นไปในทางตรงกันข้าม ท่าน พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช เมื่อเกิดขึ้นมาแล้วในโลกนี้ แม้จะเหมือนกับบุคคลผู้เกิดมา

ในโลกอื่น ๆ แต่ก็มิได้หมายความว่า ความเกิดมาของท่านนั้นได้มีส่วนเสมอกันกับบุคคลทั่วไปไม่ ท่านได้สร้างตนของท่านให้เจริญขึ้นโดยลำดับ ได้รับราชการให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ ศาสนา ประชาชน ตลอดถึงองค์สมเด็จพระมหากษัตราธิราชเจ้าซึ่งเป็นพระประมุขของชาติ การที่บุคคลเราจะก่อร่างสร้างตัวขึ้นสู่ฐานะอันสูงศักดิ์ มิได้เป็นสิ่งที่บุคคลทั่วไปจะพึงได้ในเดี๋ยวนี้ จะต้องมีเหตุอะไรสักอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ซึ่งเป็นทุนเดิมก่อตั้งและอาจจะมีเหตุอะไรสักอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นทุนเพิ่มเติมเสริมต่อในปัจจุบันนั้น เมื่อกล่าวตามหลักนี้ ก็ควรกล่าวได้ว่า ท่าน พลเรือตรี เกยกูล อิงคะวณิช นั้น จะต้องจัดว่าเป็นผู้มีวาสนาติดตัวมาตั้งแต่เกิด วาสนาติดตัวมาตั้งแต่เกิดเช่นนี้ เมื่อกล่าวตามหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าตรัสเรียกว่า ปุพฺเพกตปุญฺญตา คือความเป็นผู้มีบุญได้กระทำไว้ในชาติก่อน นี้เป็นบุญของท่านในเรื่องนี้ ต่อจากนั้นท่านยังได้ประกอบเหตุอันสำคัญที่เป็นปัจจัยในปัจจุบัน คือเว้นชั่วประพฤติชอบประกอบตนไว้ในทางที่สมควร ซึ่งในทางศาสนาพระพุทธเจ้าตรัสเรียกว่า อัตตสัมมาปณิธิ คือการตั้งตนไว้ชอบ มูลเหตุทั้ง ๒ ประการนี้ เป็นแรงผลักดันให้ท่าน พลเรือตรี เกยกูล อิงคะวณิช เข้าสู่ฐานะอันสูงศักดิ์จนกระทั่งสุดวาสนา

ปุพฺเพกตปุญฺญตา ความเป็นผู้มีบุญได้กระทำไว้ในชาติก่อนก็ดี อัตตสัมมาปณิธิ การตั้งตนไว้ชอบก็ดี พระพุทธเจ้าตรัสว่า เป็นอุดมมงคล แต่ละอย่างมีปรากฏในมงคลสูตรพุทธภาษิต สิ่งที่เป็นมงคลนั้น หมายถึงสิ่งซึ่งเป็นเหตุบันดาลให้เกิดความสุขความเจริญแก่บุคคล ไม่เฉพาะในปัจจุบันชาตินี้เท่านั้นอาจจะสืบต่อไปถึงสัมปรายภพภายภาคหน้าอีกด้วย ความมีตนตั้งอยู่ในทางที่สมควรได้ หรือที่เรียกว่า อัตตสัมมาปณิธิ นั้น มิใช่จะเกิดขึ้นเอง มีได้เองแก่บุคคลก็หาไม่ จะต้องมีการประกอบหรือการกระทำ ความตั้งตนไว้ชอบจึงปรากฏมีขึ้นแก่บุคคลได้ หนทางอย่างหนึ่ง ที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้เป็นส่วนเสริมสร้างความตั้งตนไว้ชอบให้แก่บุคคลนั้น มีปรากฏอยู่ในพระสูตรแห่งหนึ่งซึ่งมีความเป็นภาษาบาลีว่า

อตฺตา สุทนฺโต ปุริสสฺส โชติ ฯ

ตนที่บุคคลฝึกฝนทรมานดีแล้ว เป็นความสว่างของบุคคล

พระพุทธภาษิตข้อนี้แสดงไว้ชัดว่า ความสว่างไสวแห่งชีวิตของบุคคลนั้น ถ้าเว้นเสียแล้วจากการฝึกฝนทรมานหรืออบรมตน ไม่มีทางจะยังเกิดขึ้นได้ คนทุกคนที่ก้าวเข้าสู่ฐานะอันสูงศักดิ์อันเป็นที่ยอมรับนับถือยกย่องของสถาบันหรือบุคคลต่าง ๆ นั้น ล้วนเป็นผู้มีตนได้ฝึกฝนได้ทรมานได้อบรม มาเป็นอย่างดีแล้วทั้งสิ้น ถ้าไม่มีคุณธรรมข้อนี้เป็นเครื่องกั้นชนแล้ว จะพึงเห็นได้ว่าคนทุกคนที่เกิดขึ้นมาในโลกนี้ก็จะต้องตกอยู่ในฐานะเท่าเทียมกันทั้งสิ้น แต่นี่หาเป็นเช่นนั้นไม่ ไม่ว่าในโลกนี้จะตั้งอยู่ในกาลไหน ๆ คือในอดีต ในปัจจุบัน หรือในอนาคต

ท่าน พลเรือตรี เกือกูล อิงคะวณิช ได้ทำชีวิตของท่านให้สว่างไสวตามสมควรแก่ตำแหน่งหน้าที่เป็นลำดับ ๆ มาจนกระทั่งสุดวาสนา ท่านต้องฝึกฝน ทรมานหรืออบรมตนเป็นอันดี อันนี้ย่อมสำเร็จเป็น ทิฏฐานุคติ คือเป็นแบบอย่างของบุคคลทั่วไปได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเป็นสาธิตของบุคคลทั้งหลายก็ย่อมได้เช่นกัน ความเกิดขึ้นของบุคคลนั้น ถ้ากล่าวตามหลักพระศาสนาจะต้องอาศัยเหตุปัจจัยต่าง ๆ คือ อวิชชา ตัณหา อุปาทาน กรรม ซึ่งเป็นหลักดั้งเดิมที่พระพุทธเจ้าตรัสสั่งสอนไว้ ความเกิดขึ้นมิได้หมายความแต่เพียงว่า เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียว ความเกิดขึ้น เมื่อมีขึ้นแล้วจะพึงเห็นได้ชัดว่ามีสิ่งหนึ่งจะตามมา สิ่งนั้นคือ ชรา มิใช่แต่เพียงชราเท่านั้นที่จะตามมา อีกสิ่งหนึ่งที่ตามด้วยคือ ความตาย ที่เรียกว่า มรณะ การที่ชราและมรณะมาด้วยนั้น ถ้ากล่าวตามคัมภีร์ท่านบอกว่าไม่ได้มาเอง ที่มาด้วยนั้นเพราะชาติ คือความเกิดเป็นผู้ชักชวนเอา มรณะมาเป็นเพื่อนด้วยอีกคนหนึ่ง ความจริงเป็นอย่างนี้ เพราะฉะนั้น พระพุทธเจ้าจึงได้ตรัสสอนพุทธบริษัทว่า ในเรื่องเกิด แก่ และตาย เป็นส่วนให้เกิดความสังเวช คือความสลดใจ เป็นเครื่องสกัดกั้นความมัวเมาประมาทของบุคคล หรือความหลงผิดของบุคคลในเรื่องชีวิตของตน

คำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น เมื่อกล่าวตามลักษณะที่ตรัสสอนพุทธบริษัทว่า หรือกล่าวตามสำนวนเก่าว่า ทรงสั่งสอนเทวดาและมนุษย์ทั้งหลายแบ่งเป็นส่วนใหญ่ ๆ ได้ ๓ ส่วน คือ ส่วนหนึ่ง สั่งสอน เพื่อให้เวไนยชนเกิดความ

สังเวชสลดจิต มิให้ประมาทและลืมตนหรือหลงผิดในชีวิตของตนประการหนึ่ง อีกส่วนหนึ่ง สั่งสอนเพื่อให้เกิดศรัทธาประสาทะ คือความเชื่อความเลื่อมใสในธรรมที่ตนควรประพฤติปฏิบัติ อีกส่วนหนึ่ง สั่งสอนเพื่อรู้ตามความจริงของสภาวะ จะได้เป็นปัจจัยให้บุคคลเข้าสู่ความจริงได้อย่างแท้จริง พระธรรมเทศนาที่ตรัสสอนเป็นส่วนก่อให้เกิดความสังเวชนั้นมีอยู่ในพระสูตรเป็นอันมาก ในคัมภีร์ธรรมบทขุททกนิกาย พระพุทธองค์ได้ตรัสสอนไว้ส่วนหนึ่งว่า

ยถา ทณฺเฑน โคปาโล คาโว ปาเชติ โคจรํ

นายโคบาลผู้มีหน้าที่เลี้ยงโค ในเวลาเช้าก็เปิดคอกโคแล้ว
ต้อนโคออกจากคอกเดินไปโดยลำดับ เพื่อไปสู่ที่หากิน

เอวํ ชรา จ มจฺจุ จ อธิวตฺตนฺติ ปาณิโน

เช่นเดียวกัน เมื่อความเกิดมีขึ้นเป็นเบื้องต้นแล้ว
ชราและมัจจุย่อมเป็นไปทับซึ่งสัตว์ทั้งหลาย ดังนี้

ในพระพุทธวจนะนี้ พระพุทธองค์ทรงสอนให้เข้ากับธรรมเนียมของคนในชมพูทวีป ซึ่งบุคคลพวกนี้อาศัยโคเป็นหลักในการทำมาหากิน พูดถึงเรื่องคนเลี้ยงโค เปรียบเทียบกับชีวิตของคนนั้น พอเข้าใจได้ นายโคบาลเปิดคอกโคก็เท่ากับชาติคือความเกิด เมื่อโคออกจากคอก นายโคบาลก็ต้อนไปโดยลำดับ เปรียบเทียบได้กับชรา คือความแก่หรือความชำรุดทรุดโทรมแห่งร่างกาย เมื่อโคไปสู่จุดหมายสุดคือที่หากินแล้ว โคก็หยุดอยู่ ณ ที่หากินนั้น จนกระทั่งตอนเย็นก็ถูกต้อนกลับ เช่นเดียวกับเมื่อขาไป ก็เปรียบเทียบได้กับมรณะคือความตาย โคซึ่งเดินออกไปหากินและกลับมานั้น มีนายโคบาลเป็นตัวการอันสำคัญ ถ้านายโคบาลไม่เปิดคอก โคก็จะออกจากคอกไม่ได้ เมื่อออกจากคอกไม่ได้ ก็ไปหากินไม่ได้ฉันใดก็ดี ชาติ คือความเกิดมีลักษณะเช่นกัน เมื่อชาติมีแล้วซึ่งเปรียบได้กับการเปิดคอกของนายโคบาล สิ่งที่ตามมานั้นจึงไม่พ้นไปจากชราและมรณะตามลำดับ จากนั้น จะพึงเห็นว่าชรานั้นอยู่ในระหว่างเกิดกับตาย บัณฑิตพึงสังเกตว่า ในชราในที่นี้หรือชรา เกิด

แก่ เจ็บ ตาย เข้าด้วยกันเพิ่มเจ็บเข้ามาในภายหลัง ความเกิดเป็นเบื้องต้นของชีวิต ความตายเป็นที่สุดของชีวิต ความเกิดตามหลักธรรมถือว่าไม่ได้เป็นตัวสำคัญ ความตาย ซึ่งเป็นที่สุดของชีวิตก็มิใช่เป็นตัวสำคัญ สิ่งที่นับถือว่าเป็นตัวสำคัญนั้นคือ ตัวที่ในระหว่างเกิด กับ ตาย ตัวที่อยู่ในระหว่างเกิด กับ ตาย นี้มีชื่อเรียกได้เป็น ๒ ชื่อ คือ

๑. ชีวิตวุตติ ความเป็นไปของชีวิต

๒. ชีวิตปวัตติ ความเป็นไปทั่วของชีวิต

อันนี้ ต่างกันโดยพยัญชนะ ว่าถึงความหมายเป็นอันเดียวกัน คือความเป็นไปแห่งชีวิตของคน ที่ท่านจัดเป็นตัวสำคัญนั้นเพราะเป็นตัวได้ตัวเสียแห่งชีวิตของคนหรือของตน ความเกิดไม่ได้เป็นตัวได้ตัวเสีย ความตายก็ไม่ได้เป็นตัวเสียของคน เพราะเหตุว่าบุคคลจะได้สุข ได้ทุกข์ จะตกนรกขึ้นสวรรค์ จักถึงซึ่งพระนิพพานไม่ได้อยู่ที่ชาติ คือความเกิดไม่ได้อยู่ที่มรณะ คือความตาย ความจริงอยู่ในระหว่าง เกิด กับ ตาย ด้วยเหตุนี้ ความเป็นไปแห่งชีวิตหรือที่เรียกว่า ชีวิตวุตตินั้น จึงถือว่าเป็นตัวได้ตัวเสียอันสำคัญ เมื่อจะกล่าวถึงชีวิตของบุคคลนั้นอาจจะรวบ รวมกล่าว ตามที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในที่ต่าง ๆ ได้เป็น ๒ หมวด ๆ ละคู่ ดังนี้

คู่ที่ ๑ ได้แก่ทุชชีวิต กับ สุชีวิต

คู่ที่ ๒ ได้แก่โมฆชีวิต กับ อโมฆชีวิต

ชีวิตทั้ง ๒ หมวด หรือ ๒ คู่นี้ เป็นตัวได้ตัวเสียของบุคคล ชีวิตบุคคลในโลกนี้ไม่พ้นไปจากที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในพระสูตรทั้งหลาย แต่ที่ตรัสไว้ในพระสูตรทั้งหลายนั้น ไม่ได้ตรัสไว้เป็นหมวดอย่างนี้ ตรัสไว้แต่ละอย่าง ๆ แต่เพื่อจำได้ง่ายจึงนำมารวมไว้เป็นหมวด ๆ ซึ่งมีลักษณะตรงกันข้าม

ทุชชีวิต แปลว่า ชีวิตที่ต่ำทราม ชีวิตที่ยากแค้นแสนเข็ญ ชีวิตที่เศร้าหมอง ชีวิตที่อับเฉาเหล่านี้เป็นต้น รวมเรียกว่า ทุชชีวิต ทั้งสิ้น หมายความรวมว่า ชีวิตที่ไม่ดี โดยปกติสามัญชนไม่ปรารถนา

สุชีวิต แปลว่า ชีวิตที่ดี ชีวิตที่งาม ชีวิตที่รุ่งเรือง ชีวิตที่สดใส ชีวิตที่เป็นอยู่เย็นเป็นสุขสบายเหล่านี้เป็นต้น สำหรับ สุชีวิต กล่าวได้สั้น ๆ ว่า ชีวิตที่ดีงาม เป็นชีวิตที่สามัญชนทั่วไปปรารถนา และอยากได้ อยากถึง

โมฆชีวิต แปลว่า ชีวิตที่สูญเปล่า ชีวิตที่เสียเปล่า ชีวิตที่เป็นหมัน ชีวิตที่ไร้ประโยชน์เหล่านี้รวมเรียกว่า โมฆชีวิต แปลตามพยัญชนะว่า ชีวิตที่เปล่า จะเป็นอยู่เปล่า กินเปล่า ก็ได้ทั้งนั้น

อโมฆชีวิต แปลว่า ชีวิตที่ไม่สูญเปล่า ชีวิตที่ไม่เสียเปล่า ชีวิตที่ไม่เป็นหมัน ชีวิตที่ไม่เปล่าปราศจากประโยชน์ จัดเป็น อโมฆชีวิต

ตามหลักนี้ จะพึงเห็นได้ว่า ชีวิตของสัตว์โลกนั้นก็คงปะปนระคนอยู่ในชีวิตทั้ง ๒ หมวด หรือทั้ง ๒ กลุ่มนี้ เป็นชีวิตที่บุคคลสามารถจะแก้ไขที่ไม่ดีให้ดีได้ คือสามารถจะแก้ไขทุชชีวิต ให้เป็นสุชีวิตได้ สามารถจะแก้ไขโมฆชีวิตให้เป็น อโมฆชีวิตได้ และสามารถที่จะส่งเสริมสุชีวิตที่เป็นทุนเดิมของตนให้เจริญรุ่งเรืองมั่นคงยิ่ง ๆ ขึ้นไปก็ได้ สามารถที่จะส่งเสริมอโมฆชีวิตของตนให้เจริญรุ่งเรืองมั่นคงยิ่ง ๆ ขึ้นไปก็ได้ เช่นเดียวกัน การแก้ไขจะต้องอาศัยตามหลักพุทธภาษิตที่ว่า การควบคุมตนเอง บุคคลที่ควบคุมตนเองได้แล้วสามารถที่จะแก้ไข สิ่งที่ร้ายให้กลายเป็นดีได้เสมอไป และเป็นที่ควบคุมตนเองได้เช่นนั้นแล้ว ก็จะรักษาแนวของตนให้เป็นสุชีวิต ยั่งยืนมั่นคงต่อไปได้ จะรักษาชีวิตของตนให้เป็นอโมฆชีวิตยั่งยืนมั่นคงต่อไปได้ เช่นเดียวกัน บุคคลที่มีชีวิตเป็นสุชีวิต เป็นอโมฆชีวิต เช่นนี้ที่ พระพุทธเจ้าตรัสว่า คนพวกนั้นมีความสว่างไสวในชีวิตของตน บุคคลที่มีความสว่างไสวในชีวิตของตนเช่นนี้แล้วก็ย่อมมีความรู้สึกอยู่เย็น เป็นสุขสบาย มีความปลอดโปร่งเหมือนบุคคลที่อยู่ในที่แจ้ง เห็นอะไรได้ถนัดชัดเจนไม่ผิดเลย ไม่เฉพาะในปัจจุบันเท่านั้น ในอนาคตภายภาคหน้าของผู้นั้น ก็ย่อมจะมีความสว่างไสวเป็นผลสืบต่อไปในภาคหน้า เพราะฉะนั้น พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า โชติ โชติปรายโน เมื่อมีสว่างมาสว่างอยู่ ก็ย่อมมีสว่างไปในเบื้องหน้า หมายความว่า ชีวิตของบุคคลเช่นนั้นจะไม่มีความมืดในภพต่าง ๆ

ท่านพลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช ท่านได้สร้างชีวิตของท่านให้เป็นสุชีวิต คือเป็นชีวิตที่ดีงาม ข้ามพ้นจากทุชชีวิต คือชีวิตที่ต่ำ ๆ เสียได้ ท่านได้มีชีวิตเป็นอโมฆชีวิต คือชีวิตที่ไม่เปล่าประโยชน์ ได้กระทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ ประชาชน เป็นอันมาก นับได้ว่าเป็นผู้หนึ่งที่เป็นกำลังช่วยเสริมสร้างความเจริญรุ่งเรืองมั่นคงให้แก่ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ จึงจัดว่าเป็นชีวิตที่ไม่เปล่าประโยชน์ การที่ท่านได้ทำการต่าง ๆ ดังกล่าวมาโดยสังเขป ดังนี้ ก็เพราะเหตุหนึ่ง คือท่านสามารถที่จะควบคุมตัวของท่านเองได้ หรือกล่าวตามสำนวนในพระศาสนา ก็คือท่านสามารถที่จะฝึกฝน ทรมาน อบรมตัวเองของท่านได้เป็นอย่างดี ให้ประกอบแต่กรณียะ คือสิ่งที่ควรทำเท่านั้น สิ่งใดที่เป็นอกรณียะ ไม่ควรทำก็เว้นได้โดยง่าย เพราะบุคคลที่สามารถควบคุมตนเองได้นั้น กระทำความดีได้ง่าย เมื่อเป็นดังนี้ ชีวิตของท่านจึงอยู่ในลักษณะที่สว่างตามพุทธภาษิตที่กล่าวไว้แล้ว ชีวิตของบุคคลที่สว่างในปัจจุบันนี้แล้ว เมื่อแตกกายทำลายขันธ์แล้ว บุคคลที่มีชีวิตอยู่ในโลกนี้หมดห่วงได้ เพราะพระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้แล้วว่า เขาย่อมมีสว่างไปในสัมปรายภพภายภาคหน้า เพราะเหตุว่า ท่านมีความสว่างมาและมีความสว่างอยู่ จึงต้องมีสว่างไป บุคคลเช่นนั้นนับว่าเป็นผู้โชคดี ที่ทิ้งลอยดีไว้เป็นเครื่องประดับโลก เป็นทิฏฐานุคติ ของชนทั้งหลาย หรือไว้ให้เห็นเป็นตัวอย่างว่าบุคคลที่ประพฤติดีประพฤติชอบ ตั้งตนให้ดำรงอยู่ในฐานะอันสูงศักดิ์ เช่นนี้ มีอยู่ในโลกนี้เป็นแน่แท้ ด้วยประการ ฉะนี้

อิมินา กตปุญเญน ด้วยอำนาจกุศลบุญราศีส่วนทักษิณานุปทาน ที่ท่านเจ้าภาพได้บำเพ็ญ เนื่องในสัตตมวารครบ ๗ วัน นับตั้งแต่ท่านพลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช ถึงแก่กรรมเป็นต้นมา ขอจงเป็นวิบากผลอำนวยทิพยสุข ทิพยสมบัติ แก่ท่าน พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช ตามสมควรแก่คติในสัมปรายภพทุกประการ รับประทานแสดงพระธรรมเทศนามาในสังเวคกถา ฉลองศรัทธาประดับปัญญาบารมี พอสมควรแก่เวลา ขอยุติแต่เพียงนี้

เอวัง ก็มีด้วยประการ ฉะนี้

พระธรรมเทศนา

แสดงโดย

พระธรรมเจดีย์
วัดทองนพคุณ

ในงานบำเพ็ญกุศลบัญญาสมวาร

ศพ

พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช

วันพุธที่ ๘ เมษายน ๒๕๒๑

พระธรรมเทศนา

แสดงโดย

พระธรรมเจดีย์

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส
เย ธมฺมา เหตุปฺปภวา เตสํ เหตุํ ตถาคโต
เตสญฺจ โย นิโรโธ จ เอวํ วาที มหาสมโณติ ฯ

บัดนี้ ลุถึงวาระปัญญาสมวาร นับแต่การที่ พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช ถึงอนิจกรรม มา คุณนายผู้เป็นเจ้าภาพพร้อมด้วยญาติมิตร ได้จัดการบำเพ็ญกุศลอุทิศเป็นส่วนทักษิณานุปทาน เชิดชูเกียรติในอวสานกาล ในงานนี้ได้จัดให้มีการบำเพ็ญกุศลอนุวัตน์ตามคติทางพระพุทธศาสนา รวมลงในทานศีลและภาวนา อันเป็นที่ตั้งให้สำเร็จบุญกุศล เพื่อประมวลกุศล อุทิศให้แก่ท่านผู้ถึงแก่อนิจกรรม การบำเพ็ญกุศลอุทิศแก่ผู้วายชนม์ ถือเป็นข้อปฏิบัติมีมาตั้งแต่พระพุทธกาล ได้ถือว่าการบำเพ็ญกุศลอุทิศให้เป็นทางหนึ่ง ซึ่งเป็นการแสดงน้ำใจของผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ เชิดชู กตัญญูกตเวทิตาธรรม อันที่จริงทุกคนเมื่อตายแล้ว ซากศพก็เน่าเปื่อย แตกสลายไปตามปกติของธรรมชาติ เพื่อจะกำจัดปฏิกูล จึงได้กำหนดให้มีการฝังบ้าง เผาบ้าง การฝังนั้นก็ไม่ต้องมีพิธีอะไรมาก เพียงแต่ขุดดินให้ลึก พอเอาศพลงไปวางไว้แล้วเอาดินกลบก็เป็นอันเสร็จพิธี ส่วนการเผาเล่าก็ใช้ฟืนไม่กี่ดุ้น ศพก็มอดไหม้ไปด้วยไฟ แต่เหตุไฉนจึงมาขยายงานให้กว้างขวางออกไปด้วยวิธีทำการต่าง ๆ เมื่อพิจารณาดูก็จะมองเห็นเจตนารมย์ของท่านผู้ที่เป็นเจ้าภาพ และญาติมิตร และที่สำคัญก็คือ คุณความดีของท่านผู้ถึงแก่กรรม ท่านผู้ถึงแก่กรรมได้เป็นที่เคารพนับถือของประชาชนมาก ญาติมิตร ศิษยานุศิษย์ มาก เป็นเหตุบันดาลให้ท่านเหล่านั้นขยายงานให้กว้างออกไป มีการเอาศพไว้ตั้ง ๑๐๐ วัน หรือกว่านั้นก็มี มีการบำเพ็ญ

กุศลทุกวัน เช่นสวดพระอภิธรรมก็ดี หรือว่า ๗ วันสวดครั้งหนึ่ง ตรงกับวันถึงแก่กรรมก็ดี ทุกอย่างเป็นเครื่องเตือนใจคนที่ยังมีชีวิตอยู่ว่า ภาระหรือหน้าที่อันเป็นส่วนสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาอย่างไร คุณความดีของผู้ตายนั้นแหละเป็นเครื่องเตือนใจให้คนที่ยังมีชีวิตอยู่ไม่อาจทำอะไรง่าย ๆ พยายามส่งเสริมเทิดทูนบูชาพระคุณของท่านที่มีมาแต่หนหลัง แต่ถึงอย่างนั้น ถ้าขาดคุณธรรมคือ กตัญญูกตเวทีเสียแล้วก็ไม่อาจจะทำได้ อันนี้เป็นเครื่องแสดงให้เห็นคุณธรรมสำคัญซึ่งเป็นอาภรณ์ของคนดี มีพระพุทธภาษิตรัสว่า **"นิมิตฺตํ สาธุรูปานํ กตญฺญูกตเวทิตา"** ความเป็นคนกตัญญูกตเวที คือรู้พระคุณของท่าน และทำการสนองตอบแทนเป็นนิมิตเครื่องหมายของคนดี ดังนี้คนจะดีจริงก็ต้องมีความกตัญญูเป็นเครื่องประดับใจเป็นปกติ เพราะฉะนั้นคุณธรรมข้อนี้ ถ้าจะจัดว่าเป็นคุณธรรมระดับชาติก็ได้ เพราะความกตัญญูกตเวทีเร่งเร้าให้ทุกคนในชาติคิดถึงชาติกำเนิด สถานถิ่นที่ของตน ร่วมใจกันรักษาดูแลป้องกันด้วยประการต่าง ๆ ถ้าไม่มีคุณธรรมเหล่านี้สนับสนุนส่งเสริมก็จะทำให้นิสัยเฉื่อยชาดูดาย บางทีถือโอกาสกินเปล่าเสียด้วยก็มี ตัวอย่างเช่นบุตรธิดาได้รับอุปการะของมารดาบิดามาด้วยดี ได้รับทรัพย์สินสมบัติทุกสิ่งทุกอย่าง แต่กลายเป็นคนเห็นแก่ตัว คือกินเปล่า ไม่คิดจะตอบแทนตามที่สมควร ทั้งนี้ก็เพราะขาดคุณธรรมคือความกตัญญูกตเวทีนี้เอง ท่านเจ้าภาพระลึกถึงคุณความดีของท่านผู้ถึงแก่อนิจกรรมอันมีมาแต่หนหลัง ได้ร่วมสุขร่วมทุกข์กันมาในครอบครัว ตั้งตนดำเนินงานในหน้าที่ของท่าน สนองงานให้แก่ชาติในด้านทหารเรือ ได้รับความดีความชอบทั้งเหรียญตรา และยศเป็นนายพลเรือตรี ก็นับว่าอยู่ในระหว่างมัชฌิมา ก็ยังเป็นที่น่ายินดีสรรเสริญ เพราะชีวิตได้ตั้งมาได้ด้วยความเป็นหลัก ทั้งผู้ที่อยู่ในครอบครัวก็ได้อาศัยประคับประคองกันมา จึงได้เจริญมาได้ลาภยศตามสมควร ได้รับพระราชทานตรา สายสะพาย เป็นสัญญลักษณ์ของผู้ที่ทำงานให้แก่ประเทศชาติ และงานได้ดำเนินมาด้วยดี จึงได้รับผลสนองตอบแทนเป็นเครื่องหมายให้เข้าใจว่า ความดีที่บริสุทธิ์ก็ต้องเป็นความดีที่บริสุทธิ์ อันที่ว่าจะแปรผันเป็นอย่างอื่นนั้นก็เป็นไปไม่ได้ เพราะขัดกับเหตุ เมื่อเหตุเป็นอย่างใด ผลก็ต้องเป็นอย่างนั้นด้วย เหตุนี้ชีวิตของทุกคนจึงอยู่ในอำนาจของเหตุและผล ซึ่งเป็นเหตุส่งเสริมให้ชีวิตรุ่งโรจน์หรือเสื่อมทรามก็สุดแต่เหตุที่ได้กระทำ ท่านผู้ถึงแก่อนิจกรรมได้สร้างเหตุในหน้าที่การงานมาดี ชีวิตจึงได้รุ่งเรืองมาจนถึงแก่อนิจกรรมเป็นการเชิดชูวงศ์ตระกูลและตัวเอง.

ด้วย ตลอดจนบุตรภรรยาและญาติมิตร ข้อนี้จึงเป็นเครื่องเตือนใจของผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ ความดีเป็นของที่ไม่มีใครหวงห้าม ไม่มีใครผูกขาด เมื่อรอบรู้ก็สามารถกระทำได้ทุกคน ความดีจึงเป็นของกลาง ไม่ต่างอะไรกับอากาศดินฟ้า ซึ่งทุกคนก็มีสิทธิที่จะได้อาศัยใช้สอย แต่ปัญหาเรื่องการใช้สอยนั้นแหละเป็นหลักสำคัญว่าจะเข้าใจให้ถูกเป็นประโยชน์แก่ชีวิตหรือไม่ ข้อสำคัญก็อยู่ที่รู้จักเลือกใช้ในทางที่ชอบที่ควร กฎของธรรมดามีอยู่ว่าสิ่งใดที่มีเกิดในเบื้องต้น สิ่งนั้นก็ย่อมมีแปรไปในท่ามกลาง และในที่สุดก็ต้องมีแตกสลาย จะเป็นของมีวิญญาณ เช่นสัตว์และมนุษย์ หรือไม่มีวิญญาณ เช่นของใช้ต่าง ๆ ก็ตาม ในที่สุดก็ต้องถึงความแตกสลายสาบสูญไปเหมือนกันหมด ไม่มีข้อยกเว้น พลเรือตรี เกื้อกูล อิงคะวณิช สังขารของท่านเป็น สังขตธรรม หมายถึงว่าปัจจัยปรุงแต่งมา เมื่อสิ้นเหตุสิ้นปัจจัยก็ย่อมถึงความแตกดับเป็นธรรมดา จะต่างกันก็แต่ว่า ช้าหรือเร็วเท่านั้น เพราะร่างกายเป็นของมีชั่วคราว ไม่คงที่ ในที่สุดย่อมมีความดับ ต่างกันก็แต่ระยะทางที่เป็นอยู่ยาวบ้าง สั้นบ้าง ตามกำลังแห่งเหตุภายในและปัจจัยภายนอก แม้จะเป็นอยู่ได้ยาวสักปานใดก็ย่อมมีความดับในที่สุด สมตามพระพุทธภาษิตบรรหารในชราสูตรว่า **อปฺปํ วต ชีวิตํ อิทํ โอรํ วสฺสสตาปิ มียติ โย เจ อติจ ชีวติ อถโข โส ชรสาปิ มียติ** แปลว่า ชีวิตนี้น้อยนัก สัตว์ผู้ยังเกิดมาแล้วย่อมตายเสียแต่ภายใน ๑๐๐ ปี หากผู้ใดเป็นอยู่เลย ๑๐๐ ปี ไปได้ ผู้นั้นย่อมตาย แม้เพราะชราโดยแท้ดังนี้ ความเป็นไปแห่งชีวิตเนื่องด้วยกำลังแห่งเหตุและปัจจัยดุจความติดแห่งไฟเทียนที่อาศัยเชื้อ คือไส้และขี้ผึ้ง นี้ประการหนึ่ง สงเคราะห์เข้าในคาถาแสดงหัวใจแห่งพุทธศาสนาเป็นภาษิตของท่านอัสสชิว่า **เย ธมฺมา เหตุปฺปภวา เตสํ เหตุํ ตถาคโต เตสญฺจ โย นิโรโธ จ เอวํ วาที มหาสมโณ**

ความว่า ธรรมใดมีเหตุเป็นแดนเกิด พระตถาคต ตรัสเหตุแห่งธรรมนั้นด้วย ตรัสความดับแห่งธรรมนั้นด้วย พระมหาสมณะมีปกติตรัสอย่างนี้ อธิบายความว่า มติข้างพระพุทธศาสนา ถือว่าสิ่งใดมีความเกิดเป็นธรรมดา เมื่อเกิดขึ้นย่อมมีเหตุตกแต่งให้เกิดขึ้นทั้งนั้น ยังทรงอยู่ก็เพราะกำลังแห่งเหตุยังทรงอยู่ สิ้นกำลังแห่งเหตุลงเมื่อใดก็ย่อมดับเมื่อนั้น บรรยายความแห่งชีวิตนี้เป็นอุทาหรณ์ ชีวิตของเรามีความเกิดและความดับเป็นคู่กันได้ในคำว่า ยงฺกิญฺจิ สมุทยธมฺมํ สพฺพนฺตํ นิโรธธมฺมํ สิ่งใดมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นมีความดับเป็นธรรมดา เมื่อเกิดขึ้นอันเหตุตกแต่งให้เกิดขึ้นเหตุนั้น

ที่เป็นมูล ประมวลเรียกว่า ชนกกรรม มีกำลังแต่งชีวิตให้เป็นของมีคติอันจะพึงเป็นไปได้ยาวข้างสั้นข้าง ตกอยู่ในระหว่างนั้นข้าง กรรมมีกำลัง สามารถตกแต่งชีวิตให้ยาวนั้นจัดเป็นกรรมฝ่ายกุศล กรรมมีกำลังทุรพลแต่งชีวิตให้เป็นไปสั้นนั้นจัดเป็นกรรมอกุศล ชีวิตที่ชนกกรรมฝ่ายกุศลแต่ง ย่อมเป็นของมีคติอันพึงเป็นไปได้ยาว เหมือนเทียนเล่มใหญ่หรือเล่มยาวย่อมจุดได้นาน แต่ถ้ามีปัจจัยภายนอกเข้ามาตัดรอน เช่นกายต้องประหารหรือถูกอันตรายต่าง ๆ ก็ย่อมดับเสียเร็วกว่าระยะกาลนั้น เหมือนไฟเทียนที่ยังไม่สิ้นเชื้อแต่ถูกลมพัดให้ดับ ถ้าได้ปัจจัยภายนอกสนับสนุนย่อมเป็นไปจนสุดกำลัง เหมือนไฟเทียนที่ยังอยู่ในที่กำบังลมฉะนั้น ชีวิตอันชนกกรรมฝ่ายอกุศลแต่งย่อมเป็นของมีคติอันจะพึงเป็นไปสั้น เช่นเทียนเล่มเล็กหรือเล่มสั้น ย่อมจุดมอดหมดเร็ว ยิ่งถูกปัจจัยภายนอกบีบคั้น เช่น ได้เครื่องอุปโภคบริโภคไม่สมบูรณ์เป็นต้นว่า อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่ไม่สบาย ย่อมดับเร็ว เหมือนไฟเทียนชนิดนั้นถูกลมพัดเข้าด้วย ก็ย่อมทำให้ติดอยู่ทนไม่ได้นาน ถ้าได้ปัจจัยภายนอกอุปการะ เช่นได้รับการบริหารดูแลเป็นอย่างดี ก็พอจะขยายกาลชีวิตนั้นให้ยืดออกไปตามสมควรแก่กำลังเหตุ ด้วยเหตุนี้ชีวิตของทุกคนจึงเป็นไปไม่เหมือนกันสุดแต่กำลังกรรมที่ทำมาแต่อดีตและปัจจุบันผสมกัน จะยืดชีวิตให้ออกไปได้เพียงไรก็อยู่ที่เหตุคือการกระทำที่เหมาะสม เพราะฉะนั้นชีวิตจึงเป็นของมีคติไม่ตายตัว คือหมายความว่าไม่ยืนยาวตลอดไป หรือว่าสิ้นสุดลงเร็วเสมอไป ก็สุดแต่เหตุปัจจัยที่กล่าวมาในเบื้องต้น การนับถือเหตุจะช่วยแก้ความเข้าใจผิด คิดที่จะแก้ไขในสิ่งที่ไม่ใช่วิสัยไปทุกอย่าง จะแก้ในสิ่งที่เป็นเหตุเพื่อผลซึ่งเกิดขึ้นตามเหตุ จะได้เป็นไปได้ เช่นอย่างว่า ต้องการสุขภาพทางจิต ก็ต้องฝึกหัดสร้างความคิดในจิตใจ ไม่เกิดความลังเลสงสัย หรือเรียกว่าเกิดความเคร่งเครียดทางจิตใจขึ้น ทำใจให้เบาเป็นปกติอย่าไปถือเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ เป็นสิ่งสำคัญไปหมดทุกอย่าง ต้องเลือกเข้าใจ เลือกคิด เลือกเก็บอารมณ์ ไม่ใช่เก็บไปทุกอย่าง เพราะฉะนั้นทางพระพุทธศาสนา ท่านจึงสอนให้พุทธศาสนิกชนพยายามฝึกฝนจิตใจของตัว ความประสงค์ก็เพื่อจะให้รู้จริงตามธรรมชาติว่าจิตใจของทุกคนนั้นดิ้นรนไปด้วยอารมณ์ต่าง ๆ เมื่อสรุปแล้วก็มี รัก โกรธ หลง และมัวเมา ๔ อย่างนี้เป็นอารมณ์เกิดวนเวียนอยู่ในดวงจิตทุกเมื่อเชื่อวัน สมัยใดตั้งใจสงบ

แล้วใช้สติพิจารณาดูอารมณ์ในใจของตัวว่า เคร่งเครียดหรือเปล่า ถ้าเคร่งเครียดก็ต้องหาทางผ่อนคลาย เมื่อเขาเป็นปกติดี ก็จะได้ถือเป็นหลักปฏิบัติ ถ้าเราได้เคยอ่านเรื่องรามเกียรติ์ว่า ทศกรรฐ์ถอดดวงใจ อันที่จริงเขากล่าวเปรียบเทียบ การถอดดวงใจก็ถือเอาไปไว้กับอารมณ์ที่เป็นคุณ เหมือนท่านสอนให้ทำใจให้เป็นสมาธิ ก็คือทำใจให้ตั้งมั่นในอารมณ์ที่เป็นกุศลนั้นเอง ก็คือถอดดวงใจไปอยู่กับอารมณ์ จะตั้งมั่นเข้มแข็งมีกำลังสามารถครอบงำอารมณ์ที่เป็นปฏิปักษ์ได้ นั่นแหละจิตใจจึงจะเบาสว่างสบาย อุบายรักษาจิตจึงเป็นของที่ทุกคนควรศึกษา เพราะเรามีดวงใจอยู่ด้วยกันทั้งนั้น น่าเสียดาย บางคนปล่อยปละละเลย ให้ดวงใจไปเกลือกกลั้วกับสิ่งที่เป็นโทษ เมื่อเกิดโทษขึ้นแล้ว ก็ต้องเสียเวลาบริหารรักษา บางคราวรักษาไม่หายขาดหรือรักษาไม่ได้ก็มีต้องทำลาย มีตัวอย่างให้พบให้เห็นอยู่เสมอ เพราะคุมความคิดของตัวไม่ได้ ปล่อยให้ความคิดของตัวหันมากลับทำร้ายตัวเอง โกรธมากไปบ้าง รักมากไปบ้าง หลงมากไปบ้าง มัวเมามากไปบ้างแต่ละอย่าง ๆ นี้จัดว่าเป็นอารมณ์ที่สร้างความเคร่งเครียดให้แก่จิตใจ สมัยนี้เป็นโรคหัวใจกันมากน่าจะเจริญอารมณ์ที่เป็นกุศล พยายามระงับ อย่าให้จิตใจเคร่งเครียดนักโรคหัวใจจะได้ไม่เกิดขึ้น เป็นโรคร้ายที่บั่นทอนชีวิตของคนเสียเป็นอันมาก ใช้ยารักษายาก็เข้าไปบังคับบ้างให้ร่างกายทำงานไม่ปกติ บางทีกลับมาเป็นโทษ ลงโทษร่างกายนั้นเองก็มี เพราะฉะนั้นในทางพระพุทธศาสนา สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงได้ทรงเน้นหนักในทางปฏิบัติทางจิต ก็เพราะว่าเมื่อจิตคุ้มครองดี ปฏิบัติดี ทุกสิ่งทุกอย่างก็ดีไปตามเพราะจิตเป็นใหญ่ในร่างกายของเรา ทศกรรฐ์ถึงถอดดวงใจแล้วก็ยังไม่พ้นภัย ในที่สุดก็ต้องถูกหนุมานเอาดวงใจไปขยี้เสีย เพราะอะไร ก็เพราะทศกรรฐ์ไม่รู้จักวิธีรักษา ดวงใจถอดได้ แต่ก็ยังรักษาชีวิตไม่ได้ ก็เหมือนกับคนทั้งหลาย บางท่านไม่รักษาชีวิต ความคิดของตัวให้อยู่ในระดับที่ปกติ ความโกรธเป็นธาตุไฟร้อน เมื่อเกิดขึ้นแล้วสารพัดที่ร่างกายจะกระทบกระเทือน เพราะฉะนั้นจึงไม่ควรหัดเป็นคนขี้โกรธ ควรทำใจหนักแน่นแล้วจิตใจจะสงบเรียบเหมือนน้ำที่อยู่ในบ่อที่ไม่มีลมพัด ใส มองไปเห็นถึงก้นบ่อ นี่ก็คือพยายามรักษาความคิดที่ไม่เป็นอันตรายแก่ตัว ให้เกิดขึ้นพอสมควร เรื่อง รัก โกรธ หลง มัว

กล่าวนำ

ขอเจริญพรบรรดาคุณโยมที่นับถือทั้งหลาย

วันนี้ อาตมารู้สึกมีความดีใจที่ได้มีโอกาสมาบรรยายสถานะความเป็นไปของพระพุทธศาสนาในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตามคำอาราธนานิมนต์ของกองอนุศาสนาจารย์ กองทัพบก และก่อนอื่นที่จะเข้าสู่ประเด็นของหัวเรื่องนี้ อาตมาใคร่ขอความเห็นใจ และขออภัยในปัญหาใหญ่ ๒ ปัญหาด้วยกัน

ปัญหาแรก เกี่ยวกับปัญหาที่พูด ทั้งนี้เพราะอาตมาเป็นลาว ๑๐๐ % ถึงแม้จะพยายามดัดเสียงสำเนียงให้เป็นภาษาไทยภาคกลางอย่างไร ก็เข้าใจว่า เชื้อข้าวเหนียวก็ปรากฏออกมาจนได้ ถ้าหากโยมทั้งหลายฟังไม่ชัดเจน ก็อนุญาตให้โยมถามได้ในที่หลัง เฉพาะถ้อยคำบางคำ

ปัญหาที่ ๒ เกี่ยวกับ หัวเรื่อง ในหัวเรื่องที่ว่า "สถานะความเป็นไปของศาสนาในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว" ในหัวเรื่องนี้ จำเป็นต้องได้พูดด้านศาสนาเกี่ยวกับการเมือง ด้านการเมืองเกี่ยวกับศาสนาอย่างหลีกไม่ได้ ทั้งนี้ เพราะประเทศลาวนั้น ได้แบ่งออกเป็น ๒ ยุคใหญ่ คือ.–

ในยุคต้น ตั้งแต่ ๖๐๐ ปีเศษมาแล้ว ในยุคนั้นประเทศลาวเรียกชื่อว่า "พระราชอาณาจักรลาว" ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของชาติ และพระสงฆ์ในยุคนั้น ก็เหมือนกันกับพระสงฆ์ในประเทศไทย คืออยู่นอกเหนือวิถีทางทางการเมืองอย่างสิ้นเชิง บรรดาผู้มีอิทธิพลมีอำนาจ เป็นต้นว่า นักการเมือง ก็ไม่ฉวยใช้พระให้เป็นประโยชน์ ปล่อยพระให้เป็นพระพุทโธ พระธัมโม พระสังโฆอย่างแท้จริง

ต่อมา เมื่อ ๒ ปีมานี้ ประเทศลาวได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองใหม่ เรียกประเทศว่า "สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว" ปกครองโดยระบอบสังคมนิยมหรือที่เรียกว่า Socialist ในยุคหลังนี้ พระสงฆ์ไม่ใช่พระพุทธัง สรณัง คัจฉามิ เสีย

แล้ว เป็นพระสงฆ์มาร์คซิส สรณัง คัจฉามิ คือ ต้องประกอบส่วนในการสร้างสรรพัฒนาประเทศชาติบ้านเมือง การประกอบส่วนนั้นก็เป็นไปตามขั้นตอนขีดขั้นความสามารถของแต่ละองค์ องค์ที่มีขั้นตอนขีดขั้นความสามารถเท่ากับอาตมานี้ก็เป็นนักเผยแพร่นักปลุกระดมมวลชน องค์ที่มีขีดขั้นต่ำก็ประกอบส่วนด้วยการสานหมวก สานตะกร้า เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ ปลูกผัก อันนี้คือพระสงฆ์ในยุคหลัง ถ้าองค์ไหนไม่ทำ องค์นั้นเขาถือว่าเป็น "ปฏิการ" ต้านการปฏิวัติของเขา เขาจะดับสูญชีวิตทันที เช่น ตัวอย่างพระอาจารย์ชา คำแดง ที่ จ. สีทันดร ท่านองค์นี้เป็นพระที่ประชาชนลาวทางภาคใต้ให้ความนับหน้าถือตาเป็นอย่างยิ่ง เมื่อเขาเข้ามาแล้ว เขาก็นิมนต์ท่านให้ประกอบส่วนด้วย ท่านปฏิเสธไม่ยอมปฏิบัติตาม เพราะท่านเห็นว่า ทฤษฎีแบบใหม่นี้เข้ากันไม่ได้กับพระพุทธศาสนาท่านก็ปฏิเสธเขาไป พอท่านปฏิเสธเขา เขาก็เอาท้ายปืนอาร์ก้าถวายท่าน ดับสูญชีวิตของท่านทันที อีกองค์หนึ่งก็คือท่านอาจารย์บุญมาก ที่จังหวัดนครจำปาศักดิ์ ท่านอาจารย์บุญมากรูปนี้ เป็นลูกศิษย์ของอาจารย์มั่น ภูริทัตโต เป็นผู้ปฏิบัติเคร่งครัดในพระธรรมวินัยเป็นยิ่งนัก เป็นที่เคารพของบรรดาพระสงฆ์สามเณรและประชาชน ญาติโยมทางลาวภาคใต้ เขาเข้ามาแล้ว เขาอยากจะฉวยใช้ท่านให้เป็นประโยชน์ เขาก็ไปอาราธนานิมนต์ท่านให้ประกอบส่วนด้วย ท่านก็ปฏิเสธ เขาก็ทำให้หายไปเลย ไม่รู้หายไปไหน ไม่เห็นเลย อันนี้เหตุการณ์เป็นเช่นนี้แหละที่ประเทศลาวนั้น

พระสงฆ์ในยุคหลังเช่นอาตมาเป็นต้น ก็จำเป็นต้องประกอบส่วนนั้นกับเขา เพื่อเอาชีวิตรอด แล้วก็ได้มั่วสุมในด้านการเมืองอย่างหลีกไม่ได้ เพราะฉะนั้น เมื่อพูดด้านศาสนาในยุคหลังแล้ว ก็จำเป็นต้องพูดด้านการเมืองเกี่ยวข้องกันไปด้วย อันนี้คือสิ่งที่อาตมาขอความเห็นใจกับบรรดาคุณโยมทั้งหลาย อย่านึกว่า พระองค์นี้มาเล่นการเมืองเลย อาตมาไม่เล่นหรอกโยม ไม่อยากเล่น แต่ว่าเพื่อพูดให้เข้าใจ ให้คุณโยมมองเห็นภาพพจน์ของประเทศลาวอย่างชัดเจนว่า ในปัจจุบันนี้เขาเป็นอย่างไร ก็จำเป็นต้องพูดทั้ง ๒ ด้าน เมื่อพูดด้านศาสนาก็ต้องพูดด้านทางโลกด้วย เมื่อพูดด้านทางโลกก็จำเป็นต้องพูดด้านศาสนาด้วย เพราะพระสงฆ์ลาวในยุคหลังนี้ เป็นผู้แทนราษฎรก็มี

เป็นผู้แทนระดับรัฐก็มี เป็นนายอำเภอก็มี เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดก็มี มั่วสุมกันไปหมดเลย เพราะไม่ได้อยู่อย่างพระเสียแล้ว เรียกว่า ไปมั่วกับชาวบ้านไปหมดเลย องค์ไหนทนไม่ได้ก็หนีออกมา องค์ไหนทนได้ก็ทนไปก่อน และองค์ไหนปากแข็งหน่อยก็หายสาบสูญไป เช่น พระอาจารย์ชา คำแดง มันเป็นอย่างนั้นแหละ เพราะฉะนั้น อาตมาจึงขอความเห็นใจกับคุณโยมมาก ๆ อาตมาไม่มีเจตนามาเล่นการเมือง ไม่มีเจตนามาพูดการเมือง แต่ว่าเพื่อให้คุณโยมเข้าใจในปัญหาของประเทศลาว ก็เลยพูดด้านพระและด้านการเมืองของเขาปะปนกันไปด้วย เพื่อให้เนื้อความแจ่มแจ้งขึ้น

ประวัติศาสตร์ลาว

และอีกอย่างหนึ่ง ก่อนจะเข้าสู่ประเด็นในหัวเรื่องนี้ อาตมาใคร่ขอแนะนำประวัติศาสตร์ความเป็นมาของประชาชนลาว และศาสนาเข้าสู่เมืองลาวสักเล็กน้อย เพื่อให้คุณโยมพิจารณารู้แจ้งด้วยตนเองว่า ประชาชนอันที่เรียกว่า ประชาชนลาวนี้ก็ดี และประชาชนอันที่เรียกว่าประชาชนไทยนี้ก็ดี ที่แท้แล้วเป็นอะไรกันมั่ง ประชาชนอันที่เรียกว่า "ประชาชนลาว" ในปัจจุบันนี้ เมื่อสมัยประมาณ ๘๐๐ กว่าปีก่อนโน้นมีถิ่นฐานบ้านช่องอยู่ย่านแม่น้ำฮวงโห แม่น้ำแยงซีเกียง แล้วก็ถูกจักรพรรดิจีนรุกไล่ขับไล่ลงมา แล้วก็มาตั้งถิ่นฐานที่หนองแส ตั้งถิ่นฐานบ้านช่องที่หนองแสนั้นเป็นระยะเวลาประมาณ ๓๐๐ ปีเศษ ก็ถูกจักรพรรดิจีนขับไล่ลงมาอีกเป็นลำดับ ๆ มาจนแตกกระจัดกระจายกันออกเป็น ๒ สาย คือ

สายที่ ๑ มาตั้งถิ่นฐานตามลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา สายนี้เรียกว่า "ไทยใหญ่"

สายที่ ๒ ไปตั้งถิ่นฐานตามริมแม่น้ำโขง สายนั้นเรียกว่า "ไทยน้อย" หรือเรียกว่า ประชาชนไทยในปัจจุบัน

ส่วนอีกบางสายที่คุมกันไม่ติด ก็แตกกระจัดกระจายผ่านพม่าไปอยู่ประเทศอื่นเดียไปเป็นไทยอัสสัมอยู่โน่นก็มี

นี่คือความเป็นมาในด้านประวัติศาสตร์ของลาว ซึ่งอาตมาเล่าแต่เพียงโดยย่อเท่านี้ก็หวังว่าคุณโยมทั้งหลายก็คงเข้าใจแล้วว่า ประชาชนลาว และประชาชนไทยนั้น ที่แท้แล้วก็มีเลือดเนื้อเชื้อไขเป็นอันเดียวกันนั่นเอง แม้แต่ตัวอาตมาผู้บรรยายอยู่นี่ ถ้าหัวหน้ากองอนุศาสนาจารย์ไม่แนะนำว่า เป็นพระลาว ๑๐๐ % อาตมาก็เชื่อได้ ๑๐๐ % เหมือนกันว่า อาตมานี่เป็นพระไทยเต็ม ๑๐๐ % ทั้งนี้เพราะอะไร ? เพราะหน้าตา สีสัน วรรณะ ท่าทาง ก็เหมือนกับคุณโยมทั้งหลาย เหมือนกับพระไทยทั้งหลาย ไม่มีอะไรผิดแผกแตกต่างกันเลย แล้วข้าวเหนียวก็ไม่ได้ติดหน้าผากอาตมามาด้วย คุณโยมจะรู้จักว่าอาตมาเป็นลาวหรือไทยได้อย่างไร ? อันนี้คือความเป็นมาระหว่างลาวกับไทยเหมือนกัน

ทีนด้านศาสนา ศาสนาเข้าสู่ประเทศลาวนั้น แบ่งออกเป็น ๓ ระยะ คือ.–

ระยะแรก คือหลังจากแตกจากหนองแสแล้ว ประเทศลาวนี้ หรือเรียกว่า "**ไทยน้อย**" ก็มาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ริมแม่น้ำโขง มีเมืองคำทอง เป็นเมืองหลวงของประเทศ เมืองคำทองนี้ บัจจุบันเรียกนครหลวงพระบางนั้นเอง ในคราวนั้นประชาชนลาว ยังไม่ได้นับถือศาสนาพุทธ ถือผีเป็นส่วนมาก ทีนอยู่ต่อมาประมาณ ๖๐๐ ปีมานี้ ล่วงมานี้ มีกษัตริย์องค์หนึ่งอุบัติขึ้นที่นครหลวงพระบาง ทรงพระนามว่า "เจ้าฟ้ากหงุ่ม" เจ้าฟ้ากหงุ่มนี้เกิดขึ้นมาแล้วไม่เหมือนคนทั้งหลาย เป็นคนลิ้นดำ พระองค์มีลิ้นดำ ประชาชนในสมัยนั้นถือว่า เป็นคนกาลีเมือง ใช้ไม่ได้องค์นี้ ต้องทำแพล่องไปตามแม่น้ำโขงท่านก็ไปตามแม่น้ำโขงนั่นแหละ จนไปถึงดอนไผ่ ดอนไผ่นี้อยู่เหนือเชียงแตง หรือในบัจจุบันภาษาเขมรเรียกว่า สตรึงแซง ในขณะที่แพท่านล่องลอยไปนั้น ก็มีพระเถระเขมรองค์หนึ่งชื่อพระมหาปาสะมัน มาปักกลดธุดงค์อยู่ที่ดอนไผ่ แล้วก็เอาท่านขึ้นมาเลี้ยงไว้ และเห็นว่าพระเจ้าฟ้ากหงุ่มนี้มียุคคลิกลักษณะสมบูรณ์ ก็เลยส่งไปถวายพระเจ้าแผ่นดินเขมร เจ้าฟ้ากหงุ่มนี้ก็เลยไปอยู่ที่แผ่นดินเขมรโน่น

เมื่อพระองค์มีพระชนมายุได้ ๓๑ พรรษา พระเจ้าแผ่นดินเขมร จึงทรงยกพระธิดาให้พระองค์หนึ่ง ทรงพระนามว่า พระนางเจ้าเกงยา แล้วก็มอบกองทัพให้มากู้เอาประเทศลาวคืน เจ้าฟ้ากหงุ่มก็นำกองทัพจากประเทศเขมรพร้อมด้วยพระนางแก้วเกงยามากู้เอาประเทศลาว ตีมาเป็นลำดับ จนได้หมดทั่วประเทศ รวบรวมลาวขึ้นมาได้

ทีนี้พระเจ้าฟ้ากหงุ่มมากู้เอาประเทศลาวได้แล้วนั้น ศาสนาก็ไม่ได้มีมาด้วย ก็มาอยู่ปนเปกับประชาชนลาว ซึ่งถึงปีถึงเดือนมาก็ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต เป็นการสังเวยเทพเจ้าพระนางแก้วเกงยานั้นพระนางเป็นหน่อกษัตริย์ อุบัติขึ้นมาอยู่ในตระกูลของผู้นับถือพระพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัด พระนางเห็นว่าการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต เป็นการสังเวยเทพเจ้านี้ เป็นของเปล่าประโยชน์ ไม่มีประโยชน์ แล้วก็มีความอึดหนาระอาใจ จึงเข้าไปกราบทูลพระเจ้าฟ้ากหงุ่มให้ขอเอาศาสนามาจากประเทศเขมร

พระเจ้าฟ้ากหงุ่ม จึงได้แต่งทูตอำมาตย์ไป อาราธนา พระศาสนา มาจาก ประเทศเขมร พระเจ้าแผ่นดินเขมรก็เลยแต่งตั้งพระเถระองค์หนึ่งชื่อ "พระมหาปาสะมัน" ซึ่ง

เป็นคนเลี้ยงเจ้าอนุมาแต่น้อยนั่นเอง ให้เป็นหัวหน้าคณะสงฆ์ แล้วก็มอบพระบางให้องค์หนึ่ง พระไตรปิฎกอีกหนึ่งจบ นำมาที่ประเทศลาว พอมาถึงเมืองคำทอง ก็ประดิษฐ์ศาสนาลงที่นั่น แล้วก็เปลี่ยนชื่อเมืองคำทองนั้นว่า "นครหลวงพระบาง" ตามชื่อพระบางที่เอามาจากประเทศเขมรนั้น อันนี้คือศาสนาสายที่ ๑

ศาสนาสายที่ ๒ ก็ได้แก่ศาสนาที่ไปจากสุวรรณภูมิประเทศ คือประเทศไทยนี้เอง เข้าใจว่าคงจะไปในสมัยนครปฐมนั่นเอง ในสมัยที่นครหลวงเวียงจันทน์กับหลวงพระบางยังมีการปกครองเป็นระบอบแบบประเทศเอกราช คืออยู่ใครอยู่มัน ไม่ได้เป็นประเทศหนึ่งประเทศเดียวกัน ที่นครเวียงจันทน์นั้น ได้นำเอาศาสนาไปจากสุวรรณภูมิประเทศ คือประเทศไทยนี้เองเข้าไปเผยแผ่ที่นครเวียงจันทน์แล้ว ก็ขยายตัวไปทางลาวกลาง จนถึงเมืองมรุกขนคร ซึ่งเรียกว่า "เมืองท่าแขก" รวมทั้งนครพนมด้วย สมัยนั้นเรียกว่ามรุกขนคร

ต่อมา ที่นครหลวงเวียงจันทน์เอง ก็ได้เกิดมีการจลาจลวุ่นวายกันขึ้นระหว่างเจ้าพี่เจ้าน้อง คือเจ้ากิงกสิราชและเจ้าอินทะโสม (สมัยนั้นก็มีเหมือนกัน) สมัยเมื่อ ๔๐๐–๕๐๐ ปีโน่น เมื่อเกิดการจลาจลขึ้นนั้น ได้มีพระเถระองค์หนึ่ง เป็นที่นับถือของชาวบ้านชาวเมืองยิ่งนัก ชื่อว่า ท่านพระครู โคนสะเม็ด หรือคนทางโน้นเรียกว่า "ท่านพระครูขี้หอม" คือคนนับหน้าถือตาท่านมาก แม้แต่ขี้ท่านก็หอม เลยให้ชื่อว่า "พระครูขี้หอม" ได้พาญาติโยมหนีจากความวุ่นวายนั้นไปตามริมแม่น้ำโขง จนไปถึง สตรึงแกรง หรือแต่ก่อนเรียกว่า "เชียงแตง" นั่นเอง แล้วก็ไปประดิษฐานบ้านเมืองอยู่ในที่นั้น และต่อมาก็ได้ย้ายมาตั้งที่สีทันดร แล้วก็ย้ายมาถึงนครจำปาศักดิ์โดยลำดับ นี้ก็เป็นศาสนาสายที่ ๒

ส่วนศาสนาสายที่ ๓ ได้แก่คณะสงฆ์วงศ์ธรรมยุติออกไปจากวัดบวรนิเวศวิหารนี่เอง คือในรัชกาลที่ ๔ (พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว) ทางประเทศลาวยังไม่มีคณะสงฆ์วงศ์ธรรมยุติเกิดขึ้น ก็เลยส่งพระเถระมาศึกษาเอาระเบียบแบบแผนขนบประเพณีของคณะสงฆ์วงศ์ธรรมยุติที่วัดบวรนิเวศวิหาร พระเถระที่ส่งมานั้นชื่อว่า "ท่านกำ" ท่านก็มาศึกษาระเบียบแบบแผนขนบธรรมเนียมประเพณีของคณะสงฆ์วงศ์ธรรมยุติ จนมีความรู้

ความชำนาญดีแล้ว รัชกาลที่ ๔ จึงได้ส่งไปเผยแพร่ที่ประเทศลาว ก็โดยแบ่งออกเป็น ๓ สายเหมือนกัน คือ:–

สายที่ ๑ ไปประดิษฐานที่จังหวัดอุบลราชธานี ให้ชื่อว่า วัดสุปัฏนาราม

สายที่ ๒ ก็นำโดยเจ้าคุณอุบาลีคุณูปมาจารย์ ไปประดิษฐานที่ จ. นครจำปาศักดิ์ ให้ชื่อว่าวัดอมาตยาราม

สายที่ ๓ นำโดยท่านก่ำ ไปประดิษฐานที่จังหวัดสีทันดร เมืองโขง ให้ชื่อว่า "วัดภูเขาแก้ว" อาตมาเองก็สังกัดอยู่ในคณะสงฆ์วงศ์ธรรมยุตินี้ นี่คือความเป็นมาในด้านศาสนา

ทีนี้เมื่อพูดถึงความเป็นมาในด้านศาสนาแล้ว แต่เมื่อ ๔ ปีผ่านให้หลังไปโน่น พระสงฆ์ลาวกับพระสงฆ์ไทยนี่มีลักษณะเหมือนกันหมด มีข้อวัตรปฏิบัติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันหมด พระสงฆ์ที่บวชอยู่ที่ประเทศลาว เมื่อมาถึงประเทศไทย ก็เป็นที่ยอมรับของคณะสงฆ์ไทยว่า มีสมณสังวาส คือ มีความเป็นอยู่ของสมณะเสมอด้วยพระสงฆ์ไทย ไม่ต้องบวชใหม่ ไม่ต้องอุปสมบทใหม่ก็ใช้ได้ ทีนี้พระสงฆ์ที่บวชไปจากเมืองไทยไปถึงประเทศลาวก็เป็นที่ยอมรับของคณะสงฆ์ลาวว่าเป็นพระที่ถูกต้อง มีสมณสังวาสเสมอด้วยพระสงฆ์ลาว ไม่ต้องอุปสมบทใหม่ นับถืออายุพรรษากันตามธรรมดา ๆ

แต่ต่อมาในยุคหลังนี้ พระสงฆ์ไทยกับพระสงฆ์ลาวต่างกันแล้วคุณโยม พระสงฆ์ทางลาวเขาถือว่า พระสงฆ์ไทยนี้เป็น ศักดินา พระสงฆ์ทางไทยก็ถือว่า พระสงฆ์ลาวเป็น พระประกอบส่วน เรียกว่าไปคนละทิศขีดขั้นกันไปเสียแล้ว นี่คือความเป็นมาในด้านศาสนาอีกด้วย

ทำไมลาวจึงมีการต่อสู้ ?

ทีนี้กลับเข้าสู่ปัญหาว่า "ทำไมลาวจึงมีการต่อสู้ ?" "ลาวรบกันเองเพราะเหตุไร ?" ขอให้คุณโยมติดตามต่อไป

อาตมาจะย้อนหลังสักนิดหนึ่งให้เห็นที่สังเกตว่า "ทำไมในสมัยรัชกาลที่ ๔ พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงเผยแพร่ศาสนาเข้าสู่ประเทศลาวได้อย่างรวดเร็ว และกว้างขวางยิ่งนัก อันนี้เพราะเหตุว่าในยุคนั้น ดินแดนอันที่เรียกว่า "นครจำปาศักดิ์" นี้ก็ดี "สีทันดร" นั้นก็ดี ยังขึ้นอยู่ในพระราชอาณาเขตของประเทศไทย ดินแดนอันที่เรียกว่า "ท่าเปลือย" หรือภาษาเขมรเรียกว่า "กำปงเฉลา" ก็ดี "เสียมราฐ" "พระตะบอง" ก็ดี หรือ "อำเภอสีโสภณนี้ก็ดี ยังขึ้นอยู่กับประเทศไทยเพราะฉะนั้น การเผยแพร่ศาสนาในสมัยรัชกาลที่ ๔ นั้น จึงเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว

ทีนี้ก็เข้าสู่ปัญหาว่า "ทำไมลาวถึงมีการต่อสู้" ปัญหาก็มี เพราะในสมัยเมื่อประมาณ ๗๐ กว่าปีล่วงมาแล้ว จักรพรรดิฝรั่งเศสได้เข้ามารุกรานลาว แล้วก็เอาลาวเป็นเมืองขึ้น ก็เลยเป็นเหตุให้ลาวมีการต่อสู้กัน ฝรั่งเศสปกครองลาวประมาณ ๓๐ กว่าปีเศษ จึงได้มีการต่อสู้เกิดขึ้นการต่อสู้อันนี้เรียกว่า "การต่อสู้กู้เอกราชจากฝรั่งเศส"

ขบวนการกู้ชาติครั้งแรกของลาวก็มีเจ้าสุภานุวงศ์ เจ้าสุวรรณภูมา เจ้าศักดิ์ประเสริฐ เจ้าเพชรราช พระยาคำม้าว จัดตั้งขบวนการขึ้นขบวนการหนึ่ง เพื่อกู้เอกราชจากฝรั่งเศส ขบวนการอันนี้เรียกว่า "ขบวนการลาวอิสระ" และลาวอิสระนี้ก็ได้ต่อสู้กับฝรั่งเศส การต่อสู้กับฝรั่งเศสนั้น เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๔๕

ในปี ค.ศ. ๑๙๕๔ ฝรั่งเศสได้พ่ายแพ้ในสงคราม "เดียนเบียนฟู" แล้วก็ได้ยกเอกราชให้แก่ลาว เอกราชให้แก่เขมร เอกราชให้แก่เวียดนาม ในปีเดียวกันนั้นหลังจากฝรั่งเศสให้เอกราชแล้ว ลาวอิสระจำนวนหนึ่งมาจัดตั้งรัฐบาลตามที่ฝรั่งเศสให้เอกราช เจ้าสุภานุวงศ์ก็เลยปลีกตนเองออกไปจัดตั้งขบวนการใหม่ เรียกว่า "ขบวนการแนวลาวรักชาติ" หรือเรียกว่า "ขบวนการประเทศลาว" ที่พวกคุณโยมทั้งหลายเรียก

ว่า "ขบวนการลาวแดงนั่นเอง" ตั้งขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๕๔ ภายใต้หัวเรื่องว่า "ต่อสู้ขับไล่จักรพรรดิอเมริกาผู้เข้ามาขยายหัวเมืองขึ้นแบบใหม่" แล้วก็ออกไปต่อสู้กันเอง อันนี้คือปฐมเหตุให้ลาวได้ต่อสู้กันเอง เริ่มต่อสู้กันเองในปี ค.ศ. ๑๙๕๔ แล้วลาวทั้ง ๒ ฝ่าย ก็รบราฆ่าฟันซึ่งกันและกัน เรียกว่า ตายกันไปเป็นกดเป็นกองเลยทีเดียว

ลาวฆ่ากันนั้นเป็นระยะเวลาถึง ๒๒ ปี พอดิบพอดีการที่ลาวได้ทำสงครามประหัตประหารฆ่าฟันกันเองนี้ สร้างเงื่อนไขให้แก่ประเทศอื่นผู้มุ่งหวังเอาประเทศลาวเป็นเมืองขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อม เข้ามาแทรกแซง เข้ามาทีละนิดทีละหน่อย "นั่นก็คือเวียดนามเหนือ" ได้เข้ามาแทรกแซงและการต่อสู้กันเองของลาวเป็นระยะเวลา ๒๒ ปีนี้ ทำให้ลาวต้องเสื่อมโทรมลงทุก ๆ อย่าง ค่อยเสื่อมโทรมลงทีละนิดทีละหน่อย ครั้งแรกก็เศรษฐกิจพื้นฐาน ได้แก่การทำไร่ทำนา หรือการทำมาหากินอย่างอื่น การเพาะปลูกอย่างอื่นก็ค่อยทรุดโทรมลงทีละก้าว ๆ สังคมของลาวต้องพิการ เพราะชายหนุ่มของลาวส่วนมากต้องไปรับใช้ชาติเป็นทหาร ไม่ฝ่ายซ้ายก็ต้องเป็นฝ่ายขวา แล้วก็ประหัตประหารฆ่าฟันกันเอง ขาด้วนแขนด้วน ก็เลยเป็นเหตุให้เกิดสังคมพิการขึ้นอย่างหลีกไม่ได้ ผู้หญิงของลาวต้องเป็นแม่ร้างนางหม้ายเพราะสามีไปตายอยู่ในสนามรบถึง ๖๐ % และการสู้อันยาวนานอย่างนี้ ทำให้ทุกอย่างของลาวต้องหมดไปทีละก้าว ๆ ทั้งนี้เพราะเขาผลิตและกำลังผลิตมีน้อยมากนั่นเอง

เมื่อหลับตาย้อนหลังถอยไป ประมาณ ๑๐ ปี เหตุการณ์ของลาวเมื่อ ๑๐ ปีก่อนโน่น ก็เหมือนกับเหตุการณ์รอบ ๆ ประเทศไทยในปัจจุบันนี้แหละ เท่า ๆ กันนี่แหละ การต่อสู้ก็มีแบบประปราย ก็ตายแบบนี้แหละ และในฐานะที่เจ้าสุภานุวงศ์ทำการต่อสู้กันเอง เรียกว่า ลาวรบลาวเองนั้น เจ้าสุภานุวงศ์ไม่ได้เคยเข้ามาเผยแพร่ปลุกระดมมวลชนเพื่อจะเอาลัทธิคอมมิวนิสต์หรือลัทธิของมาร์คซิสมาใช้ ไม่มีเลย เจ้าสุภานุวงศ์ได้แต่งสมุนออกโฆษณาแต่เพียงอย่างเดียวว่า "ต่อสู้ขับไล่จักรพรรดิอเมริกาผู้แสวงหาเมืองขึ้นแบบใหม่ออกจากประเทศลาว" เจ้าสุภานุวงศ์โฆษณาเท่านี้ เพราะฉะนั้น ลาวบางส่วนที่หลงเชื่อเขาก็ออกไปต่อสู้ และการต่อสู้ก็เป็นตามลำดับ ๆ มา สุดท้ายเมื่อเข้ามาปกครองประเทศ

แล้วถึงรู้ว่า เจ้าสุภานุวงศ์ต่อสู้เพื่อขับไล่อเมริกาออกไปนี่ ที่แท้ก็ไปต่อสู้เพื่อเอาลัทธิคอมมิวนิสต์เข้ามานั่นเอง คนขนาดอาตมายังไม่รู้แล้ว ประชาชนธรรมดาจะรู้ได้อย่างไร อาตมาเรียนไปจากประเทศไทยนี้ คือ เรียนที่สภาการศึกษามหามกุฏ ๆ นี่เข้ามานี่ก็พบอาจารย์เก่า คืออาจารย์ทอง เคยเป็นครูเป็นอาจารย์อาตมา อาตมากลับไปประเทศลาว ๙ ปีนี่ อาตมาไม่เคยรู้ไม่เคยได้ยินเลยว่า ประเทศลาวนี้มีการปลุกระดมมวลชน หรือมีการต่อสู้เพื่อเอาอุดมการ หรือ เอาลัทธิของคอมมิวนิสต์มาใช้ ไม่เคยได้ยินมีแต่ว่าต่อสู้ขับไล่อเมริกาเท่านั้นเอง และประชาชนธรรมดาที่ไม่มีการศึกษาจะรู้ได้อย่างไร แล้วการต่อสู้นั้นก็ยาวนานมาเป็นลำดับ ๆ แล้วลาวก็ตายไปทีละนิดทีละหน่อย แล้วเงื่อนไขของต่างประเทศก็แทรกแซงเข้ามา เศรษฐกิจพื้นฐานก็ดี อะไรก็ดีของลาวก็หมดไปทีละขั้น ๆ

เพราะฉะนั้น อยู่ต่อมา ในปี ค.ศ. ๑๙๗๓ คือ ๔ ปี ล่วงมาแล้วนี้ ประชาชนลาวมีความอิดหนาระอาใจในการต่อสู้กันนั้น ก็เลยผลักดันให้ผู้นำทั้ง ๒ ฝ่าย ได้มีการเซ็นสัญญายุติสงครามในลาว สัญญานี้มีอยู่ ๑๔ มาตรา อนุสัญญา ๒๘ มาตรา และโครงการการเมือง ๑๘ มาตรา แต่ละข้อ แต่ละมาตรามีลักษณะบ่งชัดจะแจ้งเหลือเกินว่า ประเทศลาวต้องปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของชาติ ประชาชนลาวมีสิทธิในการขีดเขียน ในการทำมาหากิน ประชาชนลาวมีสิทธิในการร่วมชุมนุมชน ประชาชนลาวมีสิทธิในการครอบครองสมบัติอันเป็นของส่วนตัวของเจ้าของ ประชาชนลาวมีสิทธิในการย้ายถิ่นฐานทำมาหากิน ประชาชนลาวอันแบ่งเป็น ๓ ชนชาติ ๖๘ ชนเผ่า มีลักษณะเสมอกันหมด ไม่มีสูงไม่มีต่ำ ในสัญญาและอนุสัญญาเนื้อในมีเท่านี้ แต่พิจารณาดูให้ชัดเจนซิคุณโยม จะเห็นว่า ลาวจะเป็นคอมมิวนิสต์ไปได้ไหม ? ไม่น่าจะเป็นไปได้เลย เพราะสัญญานี้มีบ่งบอกอย่างชัดเจนแล้วว่า ลาวจะต้องปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของชาติ แต่การเซ็นสัญญาหรือการให้คำมั่นสัญญาของคอมมิวนิสต์นั้น ไม่เคยมีหลักความจริงออกมาเลย ไม่มีเลย

อยู่ต่อมา หลังจากมีการเซ็นสัญญา อนุสัญญา ยุติสงครามในลาวแล้ว ก็ได้มีการตั้งรัฐบาลผสมขึ้นที่นครหลวงเวียงจันทน์ โดยมีเจ้าสุวรรณภูมาเป็นนายกรัฐมนตรี มีเจ้าสุภานุวงศ์เป็นประธานคณะมนตรีผสมการเมือง ทำหน้าที่เหมือนประธานสภาผู้แทนราษฎร แล้วก็ตั้งรัฐบาลผสมกันขึ้น คือมีทางซ้าย มีทางขวา มีทางกลาง เรียกว่าแบ่งเก้าอี้กันนั่ง

รอยแพ้ของลาวฝ่ายขวา

ทีนี้มีปัญหาว่า ทำไมเมื่อเข้าผสมกันแล้ว มันแพ้กันได้อย่างไร ทำไมลาวฝ่ายขวาถึงแพ้ลาวฝ่ายซ้าย มันแพ้กันอย่างไร ? อันนี้มาตมาจะเล่าเพื่อให้คุณโยม ท. ถือเป็นบทเรียน เพราะว่า คุณโยม ท. ที่นั่งอยู่เบื้องหน้าอาตมานี้ ในขณะนี้เป็นจ่า แต่ว่าอีก ๑๐–๒๐ ปีข้างหน้า ใครจะไปรู้อาจจะมีท่านนายพลสักคนเกิดขึ้นมาก็ได้มันไม่แน่นา เล่าเอาไว้ให้คุณโยมทั้งหลายพิจารณาเอาเป็นบทเรียนว่า ถ้าเหตุการณ์นั้นมันเกิดขึ้นที่ประเทศไทยบ้าง คุณโยมจะทำอย่างไร ?

หลังจากลาวมีการยุติสงครามเรียบร้อยแล้ว ตั้งรัฐบาลผสมขึ้นแล้ว ทหารทั้ง ๒ ฝ่ายก็เลิกรบรากันทันที แล้วต่างฝ่ายต่างก็ตั้งอยู่ในที่มั่นของใครของมัน ยังไม่ได้เข้ามารวมกัน

แต่ทางด้านเขมรยังมีการต่อสู้อยู่ และเวียดนามยังมีการต่อสู้อยู่ ลาวนั้นยุติแล้ว ทีนี้บรรดาผู้นำของลาวทั้งฝ่ายพลเรือน และทหารตั้งอยู่ในท่าอันประมาท คอร์รัปชั่นกันอย่างเปิดเผย ผู้ว่าราชการจังหวัดเก็บภาษีมาได้ไม่ต้องส่งเข้าคลัง เอากินสบาย ๆ นายอำเภอเก็บภาษีมาได้ ไม่ได้ส่งเข้าคลัง เอากินสบาย ๆ มิหนำซ้ำยังเอาของเหล่านี้ไปขายให้แก่เขมรแดง ไปขายให้แก่ลาวแดงอีกด้วย

บรรดานายทหาร ผู้หมวด ผู้บังคับกองร้อย บังคับกองพัน บังคับกรม บังคับกองพล ที่ตั้งทัพอยู่ตามชายแดนไทยขายอาวุธเข้ามาประเทศไทย ที่ตั้งทัพอยู่ชายแดนเขมรขายอาวุธเข้าไปให้เขมรแดง ขายหมดเลย น้ำมันก็ขาย ปืนใหญ่ก็เอาไปขายไม่ต้องพูดถึงเครื่องแบบหรือของเล็ก ๆ น้อย ๆ ปืน ๑๐๕ มม. นี่ขายสบาย ขายให้เขมรแดงขายเข้ามาเขตไทยไม่เป็นไร ไม่มีเรื่องอะไร ขายแล้วก็แล้วไป ขายให้ประเทศเขมรซีมันมีเรื่อง เขมรแดงมันซื้อแล้ว มันจดบัญชีไว้ว่า "......วันนี้ผู้บังคับกองร้อยคนนี้เอาอันนี้มาขาย วันนี้ผู้บังคับกองพันคนนี้เอาอันนี้มาขาย ได้เงินไปเท่านี้ จดแล้ว มันก็ส่งมาให้พวกลาวแดง พอเขมรแดงได้อาวุธยุทธภัณฑ์เพียงพอแล้ว มันก็บุกระดมโจมตี

กรุงพนมเปญแตก พอกรุงพนมเปญแตก ทหารไซ่ง่อนก็เสียขวัญ มันก็ยุติ ไซ่ง่อนแตกอีก เหลือแต่ลาว

ก็เป็นปัญหาว่า "ทำไมกับลาวเขาถึงไม่ใช้กำลังรบเอา ทำไมจึงไม่รบ ? เขมรเขายังตีแตก ไซ่ง่อนก็ตีแตก ทำไมลาวตีไม่แตก ทำไมไม่ใช้กำลังรบ เหตุที่ไม่ใช้กำลังรบก็เพราะว่าคอมมิวนิสต์ทั้งประเทศลาวมีไม่ถึง ๕,๐๐๐ คน ทั้งฝ่ายทหารและพลเรือนไม่ถึง ๕,๐๐๐ คน และทหารฝ่ายขวานี้มี ๘๐,๐๐๐ คน ทหารประจำการ ๔๐,๐๐๐ คน กองตีพิเศษ (เรียกว่าทหารหน่วยรบพิเศษ) มีอีก ๔๐,๐๐๐ คน เป็น ๘๐,๐๐๐ คน แล้วทหารฝ่ายซ้ายซึ่งมีไม่ถึง ๕,๐๐๐ คน นี้จะไม่มีปัญญาโจมตีที่ไหนได้ จะเอาเวียดนามเหนือมายุกหรือก็ทำไม่ได้ เพราะมันผิดสัญญาเจนีวาปี ๑๙๖๒ มันทำไม่ได้ จะบุกนครหลวงเวียงจันทน์ที่นั่นก็มีสถานทูตต่างประเทศอยู่เต็มไปหมด เวียดนามเหนือจะกล้าบุกอย่างไร

เพราะฉะนั้น เขาถึงเล่นวิธีทางการเมือง เห็นว่า เอาชนะทางกำลังทหารไม่ได้แล้วก็เอาทางด้านการเมือง ฝ่ายว่าฝ่ายขวาก็ประมาท ดังที่อาตมากล่าวมานี้แหละ ไอ้เรื่องคอร์รัปชั่นนั้นถือว่าเป็นของธรรมดา จนกระทั่งมีทุภาษิตที่ประเทศลาวว่า (ขอโทษ) "กำเอาขี้ดีกว่ากำเอาตด" อย่างนั้น เรียกว่ากินกันอย่างเปิดแปลนเลยทีเดียว น้ำมันซื้อไปจากประเทศไทยถังหนึ่ง ๓ หมื่นกีบ เอาไปขายให้เขมรแดงได้ ๘ หมื่นกีบ ไม่ต้องไปไกลด้วย ข้ามแค่น้ำโขงเท่านั้นเอง เอาน้ำมันใส่เรือข้ามไป หมดน้ำมันไม่ถึงหนึ่งลิตรก็ข้ามถึงแล้ว ได้ ๘ หมื่นกีบ กำไรตั้ง ๕ หมื่นกีบ และขายมาแล้ว เอาเงินมาทำอะไร บรรดานายร้อย นายพัน นายพลทั้งหลายก็เอามาสร้างบ้าน ๒ ชั้น ๓ ชั้น มีอนุ ๒ คน ๓ คน สบายแฮไปเลย มันเป็นอย่างนี้

เมื่อฝ่ายขวาเป็นอย่างนี้ ฝ่ายซ้ายเข้ามาผสมแล้ว เขาก็จ้องหาวิธีการเอาชนะ เขาก็เลยมาเล่นด้านรุก – รบ ออกมาเป็น ๒ รูปการ เรียกว่า ปืนอาร์ก้านเก็บมันไว้ก่อน ปี ๔๐ ปี ๔๑ เก็บไว้ก่อน รบด้วยวิธีการทางการเมือง เขาแบ่งการต่อสู้ออกเป็น ๒ ด้าน

ด้านที่หนึ่ง เขารุกรบเข้าไปทางด้านการเมือง คือเขาเข้าไปจัดตั้งขบวนการนักศึกษา ขบวนการสหพันธ์ครู ขบวนการข้าราชการผู้น้อย ขบวนการกรรมกร โดยเขาลงทุนจังหวัดละ ๑๖ ล้านดอลล่าร์

ด้านที่สอง เขารุกรบทางด้านเศรษฐกิจ คือประเทศลาวนั้นไม่มีเศรษฐกิจเป็นของตนเอง ต้องรับสินค้าไปจากประเทศไทยนั้น ที่นครหลวงเวียงจันทน์ก็รับสินค้าไปจากหนองคาย ท่าแขกก็รับสินค้าไปจากนครพนม สุวรรณเขตรับสินค้าจากนครพนม และจังหวัดอุบลราชธานี ปากเซ จำปาศักดิ์ สีทันดร รับสินค้าไปจากจังหวัดอุบลราชธานี สินค้าเข้าไปสู่ประเทศลาวมีโควต้าจำกัด ทีนี้เขาจะเล่นวิธีซื้อออกเพื่อสร้างความยุ่นบ่วนในด้านเศรษฐกิจ สร้างเงื่อนไขให้นักศึกษา ให้นักการเมืองได้โอกาส เขาซื้อสินค้าออกอย่างบุหรี่ซองหนึ่ง ๑๐๐ กีบ เขาซื้อออกไป ๒๐๐ กีบ น้ำตาลกิโลหนึ่ง ๑๐๐ กีบ เขาซื้อ ๓๐๐ กีบ ข้าวสารกระสอบหนึ่ง ๓,๐๐๐ กีบ เขาซื้อ ๗,๐๐๐ กีบ ซื้อแล้วเอาไปไว้ไหน เอาไปไว้ "เซคัมพอ" เซคัมพอ นี้เป็นที่พักของ "คอมมิวนิสต์สากลในสมัยนั้นถ้าเรียกในทางการเมืองเรียกว่า พรรคคอมมิวนิสต์สากล" เรียกในรูปทหารเรียก "กองตีพิเศษ" ถ้าเรียกในรูปเศรษฐกิจ เขาเรียก "สากลกรรมาชีพ" มันก็ตัวเดียวกันนั่นแหละ กองเต็มอยู่เซคัมพอโน่น มีสหายเวียดนาม สหายไทยแลนด์ สหายลาว สหายเขมรเป็นพรรคเรียกว่า พรรคคอมมิวนิสต์สากล ซื้ออะไรก็เอาไปกองเต็มไว้โน่น

นอกจากพวกนี้จะซื้อของออกแล้ว คือมีเท่าไรก็ซื้อออก ๆ ซื้อจนหมดแล้วยังไม่เพียงพอ ผู้บังคับกองร้อย กองพัน ผู้หมวด ผู้กอง ผู้ว่าราชการจังหวัด เมียผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ เมียนายอำเภอ ขนของนี้ออกไปขายให้อีก พอขนของไปหมด ราคาของก็แพงขึ้น นี่ก็เป็นไปตามหลักเศรษฐกิจนั่นแหละ คือหลักเศรษฐกิจมีอยู่ว่า "เมื่อกฎเสนอมีน้อย กฎสนองมีมาก ราคาก็ต้องแพง หมายความว่า ของที่ต้องการนั้นมีน้อย คนใช้มีมาก ราคาก็ต้องสูง พอราคาสูงขึ้น ๆ แล้ว ข้าราชการลาวอย่างชั้นตรี เงินเดือนก็แค่ ๒๐ พันกีบ ข้าวสารกระสอบหนึ่งเลย ๗,๐๐๐ กีบ มัน

ถึง ๓๐,๐๐๐ กีบแล้วทำงานทั้งเดือนซื้อข้าวไม่ได้กระสอบหนึ่ง จะทำอย่างไร ก็เกิดความปั่นป่วนวุ่นวายขึ้นมา พอปั่นป่วนวุ่นวายได้ที่ เขาก็บอกบรรดาประธานนักศึกษา ประธานกรรมกร ประธานสหพันธ์ครู ประธานข้าราชการผู้น้อย ให้เดินขบวนประท้วง ขั้นแรกเดินขบวนประท้วงผู้ว่าราชการจังหวัด (คือผู้ว่าราชการจังหวัดนี่เอาของไปขายให้ลาวแดง ลาวแดงเขาจดชื่อไว้เรียบร้อย จดไว้หมด ขายวันนี้ได้เงินมาเท่าไรจดไว้เรียบร้อยหมด ใครเอาไปขายจดไว้ทั้งนั้น) เสร็จแล้วมันก็เอาหลักฐานเหล่านี้มาให้ประธานนักศึกษา ประธานนักศึกษาได้หลักฐานอันนี้แล้วก็มาออกแร้งออกกาเลยทีเดียว.... วันนี้เวลาเท่านั้นผู้ว่าราชการจังหวัดเอาอันนี้ออกไปขาย ไปขายให้พรรคคอมมิวนิสต์สากล ทำให้ของมันแพงขึ้น ขับไล่มันออกไป ก็เดินขบวนขับไล่ผู้ว่าราชการจังหวัดออก พอผู้ว่าราชการจังหวัดคนนี้ออกไปแล้ว ก็ตั้งคนของเขาขึ้นมาแทน

ต่อมาก็มาเดินขบวนขับไล่นายอำเภอออก ก็ทำแบบเดียวกันนี้ แล้วก็ตั้งคนของเขามาแทน ต่อมาก็เดินขบวนขับไล่กำนันออก ขับไล่ผู้ใหญ่บ้านออกแล้วก็ตั้งคนของเขาขึ้นมาแทน เท่านี้อำนาจการบริหารท้องถิ่นก็ตกไปอยู่ในมือฝ่ายซ้ายหมดแล้ว ที่นครหลวงเวียงจันทน์เอง เขาก็ให้ขบวนการข้าราชการผู้น้อยอย่างพวกคุณโยมนี่แหละนา นายสิบ นายจ่า นี้มีเงินเดือนพอกินบ้าง ไม่พอกินบ้าง ให้เดินขบวนประท้วงขับไล่อธิบดี ขับไล่หัวหน้าแผนกออกไปแล้วก็ตั้งคนของเขาขึ้นมาแทน เขาทำได้ เท่านี้ รัฐบาลผสมเวียงจันทน์ของเจ้าสุวรรณภูมาก็มีฐานะเป็นหุ่นขึ้นมาดี ๆ เท่านั้นเอง อันนี้คือความพ่ายแพ้ด้านการเมือง แต่ทหารนั้นยังอยู่ ยังเป็นพวกใครพวกมันอยู่ ยังไม่ได้เข้าผสมผสานกัน

อยู่ต่อมา ในวันที่ ๑๖ พ.ค. ๒๕๑๘ ที่ลาวภาคใต้ก็ได้มีการผสมทหารทั้ง ๒ ฝ่าย ตอนที่เขาผสมทหารทั้ง ๒ ฝ่ายนี้ เป็นเหตุให้อาตมานี้ได้มีบทบาท ได้มีส่วนเข้ามาเป็นคอมมิวนิสต์ด้วยงกับเขาเหมือนกัน ไม่ใช่อยากเป็น แต่เป็นเอง ขอให้โยมฟังไปว่า อาตมาเป็นคอมมิวนิสต์ได้อย่างไร และไม่ใช่ตัวกระจอก เป็นตัวโตทีเดียวแหละเรียกว่า โยมนี้ไม่เคยเห็นก็แล้วกัน ตัวนี้ตัวโต คือในวันดังกล่าวนี้แหละ ที่เขาเอาทหารลาว ๒ ฝ่ายเข้าผสมกัน ที่เขาเข้ามาในเขตที่อาตมาปกครองอยู่ คือในสมัยโน้น

อาตมาเป็นเจ้าคณะตำบล ปกครองอยู่ในเขตนั้น เขาก็เลยมาอาราธนานิมนต์ให้อาตมานี้เข้าไปเป็นสักขีพยานในการผสมทหารทั้ง ๒ ฝ่ายเข้าร่วมกัน

อาตมาและพระเถระทั้งหลายที่อยู่ในตำบลนั้น ก็จำเป็นได้ไปเป็นสักขีพยาน เขามาอาราธนานิมนต์เอาแต่ ๓ โมงเช้า ไปก็ไปชยันโต ๆ เท่านั้นเอง ไม่มีอะไรโยม เขาทำเป็นนั่งห้าง ให้อาตมาขึ้นอยู่ข้างบนห้าง บรรดาอาตมาทั้งหมดนะ ๑๒๔ องค์ ที่ไปนั้นได้ชยันโตๆ ตั้งแต่ ๓ โมงจนเย็น ข้าวเพลไม่ได้ฉัน เรียกว่า "ชยันโต" แหลกก็แล้วกัน ตากแดดอีกด้วย ลมก็ไม่มี แต่อาตมาก็ดีใจ เขาเข้ามาผสมกันนั้น เขาแห่ป้ายคำขวัญเข้ามา มีว่า.-

"ประเทศลาว สันติภาพ เอกราช เป็นกลาง ประชาธิปไตย เอกภาพ + วัฒนาถาวร" คำขวัญ ๖ ข้อนี้ ถูกแห่เข้ามา พออาตมามองเห็นคำขวัญนั้นแล้ว ดีใจเป็นที่สุด เรียกว่า ตากแดดนะมันไม่ร้อน ไม่ได้ฉันข้าวชยันโตๆ เสียจนกระทั่งว่าเป็นลมในท้องนะ ไม่หิว เพราะเกิดปีติความอิ่มใจขึ้นมา

หลังจากผสมผสานกันเรียบร้อย ครูบาอาจารย์ทั้งหลาย ก็รุมถามอาตมาว่า "ท่านมาแปลคำขวัญให้ฟังซิ ว่าคำขวัญนั้น ๆ น่ะ หมายความว่าอย่างไร ?"

อาตมาก็แปลให้ท่านฟังว่า

ประเทศลาว คำว่าประเทศหมายถึงขอบเขต หรือดินแดน เราเรียกว่าประเทศ มีลักษณะเป็น ๓ ด้านคือ

๑. ลักษณะทางภูมิศาสตร์ คือประเทศลาวนี้มีหน้าดิน ๒๓๖,๘๐๐ ตารางกิโลเมตร ทิศเหนือจดกับประเทศจีน–พม่า ทิศตะวันออกติดกับเวียดนาม ทิศตะวันตกติดกับประเทศไทย ทิศใต้ติดกับประเทศเขมร อันนี้เราเรียกว่า ประเทศในด้านภูมิศาสตร์

๒. ลักษณะทางด้านประวัติศาสตร์ คือคนลาวที่มีถิ่นฐานบ้านช่องอยู่ที่แม่น้ำฮวงโห แยงซีเกียง แล้วอพยพลงมาจนกระทั่งถึงหนองแส แล้วก็กระจัดกระจายไปตามริมแม่น้ำโขง อันนี้เป็นด้านประวัติศาสตร์

๓. ลักษณะทางด้านวัฒนธรรม ก็หมายถึงวิถีชีวิตของประชาชนลาว เช่น.-

- วิธีการทำมาหากิน
- วิธีปลูกบ้าน
- วิธีแสดงศิลปะคนตรีต่าง ๆ

เหล่านี้เรียกว่าวัฒนธรรมทั้งนั้น ประชาชนหญิงลาวนี้ ต้องมวยผม ต้องนุ่งผ้าถุง ลักษณะนี้เรียกว่า คุณสมบัติของประเทศ เป็นเปลือกหนึ่งที่ห่อหุ้มคำว่าประเทศเอาไว้

สันติภาพ สันติภาพก็หมายถึง "ความสงบ" มีอยู่ ๒ อย่างคือ.-

๑. สันติภาพภายนอก ได้แก่ความสงบภายนอก หมายความว่า ต่อไปนี้ประเทศลาวจะไม่ได้ยินเสียงปืนอีกแล้ว ตามธรรมดานั้น อาตมานี้ไปอยู่ประเทศลาว ๙ ปี (หลังจากที่เรียนจบไปจากประเทศไทยแล้ว กลับไปประเทศลาวได้ ๙ ปี) ชั่วระยะเวลา ๙ ปีนี้ ถ้าคืนไหนนอนแล้ว ไม่ได้ยินเสียงปืน เรียกว่า ขาดเสียงกล่อม มันหมดรสหมดชาติ เลยถือว่าธรรมดา ๆ ไปเลย บางแห่งยิงกัน ห่างอาตมา ๓ - ๔ กิโลเมตร อาตมานอนได้อย่างสบาย ๆ เช้ามาก็ถามข่าวว่าลูกหลานใครบ้างตาย ไม่ได้ถามข่าวเพื่อจะยังสุกุลนะ ถามเฉย ๆ น่ะ ต่อไปนี้ เสียงปืนจะไม่มีอีกแล้ว นี่เป็นสันติภาพภายนอก

๒. สันติภาพภายใน ก็หมายถึงความสงบระงับทางด้านจิตใจ ธรรมดาคนเรานี้ เมื่อมีความเมตตาสงสารกัน มีความเอ็นดูซึ่งกันและกันแล้ว ความสงบร่มเย็นก็เกิดขึ้น ต่างคนต่างก็ไม่มีความอาฆาตพยาบาทกัน ต่างคนก็ต่างไม่เบียดเบียนกัน โดยถือคติที่ว่า เราอาฆาตคนอื่นเขา คนอื่นเขาไม่รู้เรื่อง เขาไม่เป็นทุกข์ ก็ตัวเรานั่นแหละเป็นทุกข์นี่ ต่อไปนี้ ความอาฆาตบาดหมางกันจะไม่มีแล้ว อันนี้เป็นความสงบภายใน อาตมาก็แปลถวายท่าน ท่านก็ดีใจ

แต่ทุกวันนี้เป็นอย่างไรบ้าง สันติภาพ ที่ ประเทศลาวนั้น ได้กลายเป็นสันมีดโต้ สับหัวอาตมาเองผู้แปลด้วย สับหัวประชาชนลาวด้วย สับหัวบรรดานิสิตนักศึกษา สับหัวบรรดาสหพันธ์ครู สับหัวกรรมกร สับหัวบรรดาข้าราชการผู้น้อย แตกกระจัดกระจายหนี ใครหนีไม่ทันก็หัวเละ ฝังพื้นดินไปเลย สันติภาพปัจจุบันเป็นอย่างนี้เสียแล้ว

การประกอบส่วนศาสนา

หลังจากเขาผสมผสานกันเรียบร้อยแล้ว เขาก็เข้าไปหาอาตมาที่วัด มีหนังสือเล่ม ๑ หนังสือเล่มนี้เรียกว่า "หนังสือมติขวนขวายพระสงฆ์ลาว" หรือ "มติขวนขวายพระพุทธศาสนาในลาว" เขียนขึ้นโดยมหาคำตัน เทพโมลี อยู่วัดแถว ๆ ฝั่งธน ฯ เป็นมหา ๖ ประโยค เขียน เขาเอาไปให้อาตมาที่วัด พอไปถึงที่วัด ท่านก็ให้ลูกยออาตมาว่า "บรรดาพระสงฆ์ลาวที่ภาคใต้นี้ก็มีท่านมหานี่แหละที่ยังหนุ่มแน่น สามารถประกอบส่วนในการสร้างสาพัฒนาประเทศชาติบ้านเมืองได้" เขาว่าอย่างนี้ แล้วก็เอาหนังสือเล่มนั้นให้อาตมาอ่าน

หนังสือเล่มนี้มีประมาณสัก ๔๐ กว่าใบ อาตมาก็อ่านไป ๆ เนื้อในใจความของหนังสือเล่มนั้นมีว่า. . .พระสงฆ์ลาวก็คือกำลังหนุ่มแน่น สามารถประกอบส่วนในการสร้างสาพัฒนาประเทศชาติบ้านเมือง อาตมาอ่านแล้วอ่านอีก คิดแล้วคิดอีก เอ....จะให้ประกอบส่วนวิธีไหนกัน Philosophy แบบตะวันออกตะวันตกอะไร อาตมาก็เคยอ่านพอแปลได้รู้เรื่อง นี่ภาษาลาวเจ้าของแท้ ๆ แปลไม่ออก นี่อย่างไรกัน? จะให้ประกอบส่วนวิธีไหนนะ

มารู้ทีหลังโยม ประกอบส่วนน่ะคือ สานหมวก สานตะกร้า เลี้ยงเป็ดเลี้ยงไก่ ปลูกผัก อันนี้คือประกอบส่วน รู้ทีหลังนะโยม ถ้ารู้เสียแต่ครั้งแรก ไม่อยู่กับหัวมันแล้ว เปิดแจ้นมาแล้ว อันนี้มันไม่รู้ เมื่อแปลไม่ออกก็เอาหนังสือเล่มนี้เข้าไปหาเขาไปถามหัวหน้าเขาว่า "จะให้อาตมาประกอบส่วนวิธีไหน" เขาก็บอกว่า "อาจารย์ต้องทำทุกอย่างนั้นแหละ" พอเขาให้คำตอบเช่นนั้น อาตมาก็กลับวัด อยู่ต่อมาอีก ๒ – ๓ วัน เขาก็เอาพวกอาตมาเข้าสัมมนา บังเอิญในขณะนั้นที่ประเทศลาวโน่น อาตมาเป็นพระศักดินาตัวยง กินหลายตำแหน่งเหลือเกินคุณโยม เป็นเลขาธิการเจ้าคณะธรรมยุติก็เป็น เป็นเลขาธิการเจ้าคณะจังหวัดก็เป็น เป็นเจ้าคณะตำบลก็เป็น เป็นผู้อำนวยการการศึกษาสงฆ์ลาวภาคใต้ก็เป็น เป็นเจ้าอาวาสก็เป็น เป็นครูสอนก็เป็น เขาสัมมนาไปทีละอย่าง ๆ วันนี้สัมมนาเจ้าอาวาส อาตมาก็ต้องไปมีหน้าที่สัมมนาด้วย เพราะเราเป็นเจ้าอาวาส อยู่ต่อมาอีก

๒-๓ วัน มาสัมมนาครูสอน อาตมาก็ต้องไปนั่งฟังด้วย เพราะว่าเป็นครูสอน ต่อมาสัมมนาเจ้าคณะ อาตมาก็ต้องไปนั่งสัมมนาด้วย เพราะว่าเป็นเจ้าคณะ สัมมนาแหลกที่เดียวนะ เรียกว่าสัมมนาเก่งกว่าเพื่อน

ในทำนองเดียวกันนั้น พวกคอมมิวนิสต์น่ะมันจ้อง ๆ ตาดูอาตมาอยู่แล้ว องค์นี้นี่ไม่เคยหนีสัมมนามีลักษณะเป็นกรรมาชีพได้ คือ ตีหลบทบได้ ตีหลบทบได้ หมายความว่าใช้มาทางซ้ายก็ไปทางขวา ก็ไปไม่มีหลบหลีก เขาเรียกคนตีหลบทบได้ เขาถืออย่างนั้นทีนี้เขาก็จ้องดูอาตมาเรื่อย ๆ

ต่อมาเขาก็มีการสัมมนาระดับใหญ่ เพื่อนำเอาสภาพการมาใช้ อันนี้สัมมนาระดับเจ้าอาวาสเรียกเจ้าอาวาสทุกองค์มาสัมมนา ที่จังหวัดอาตมามีอยู่ ๑๒๔ วัด เจ้าอาวาสก็ ๑๒๔ อาตมาก็ไปเข้าสัมมนาด้วย สัมมนาครั้งนี้ เป็นเวลาระยะ ๑๕ วัน พอดี เอกสารการเมืองที่สัมมนานั้นมีอยู่ ๖ เอกสาร คือ:-

เอกสารที่ ๑ ว่าด้วยความมั่งมีของประเทศลาว คือเขาบอกว่า ประเทศลาวนี้มีทรัพย์ในดินสินในน้ำมาก มีทรัพยากรธรรมชาติมาก มีแม่น้ำน้อยใหญ่ไหลสู่แม่น้ำโขงมีจำนวนถึง ๑๖ สาย สามารถให้เกิดอุตสาหกรรมไฟฟ้าได้ เขาได้สัมมนาแบบนี้ ทำไมเขาถึงต้องบอกแบบนี้ ทั้งนี้ก็เพื่อที่ว่าเขาจะปลุกระดมจิตใจพระสงฆ์ และญาติโยมประชาชนลาวให้รักชาติ นี่คือจุดหมายของเขา

เอกสารที่ ๒ ว่าด้วยความยากจนของประชาชนลาว เขาบอกว่า ประเทศลาวนี้เมื่อมีความมั่งมีแล้ว ทำไมมันถึงได้ยากจน มันบอกว่า เป็นเพราะพระพุทธเจ้าสอนคนให้จำนนต่อกรรม มันถึงจนอย่างนี้ เอาซิคุณโยม ครูบาอาจารย์ที่นั่งสัมมนาอยู่ด้วยกันหัวล้าน หัวไม่ล้าน ๑๒๔ องค์ เหงื่อแตกพลัก ๆ แต่ไม่มีใครกล้าเถียงเขา มันจะเถียงได้ไงเล่า มันพูดไปด้วย อาร์ก้ามันก็ถือไปด้วย เรียกว่ามันยืนอยู่ในท่าผู้ชนะแล้วเราก็เถียงไม่ได้ ที่จริงนั้น ถ้าเราปฏิบัติตามพระพุทธเจ้าแล้ว ไม่มีใครจนหรอกโยมไม่ต้องไปเรียนมาก ธัมมะเอาแค่ ๔ ข้อเท่านั้นแหละเอาไปปฏิบัติ จะไม่มีคำว่า "จน" เลย

อย่างข้อที่ ๑ ว่า อุฏฐานสัมปทา ให้ถึงพร้อมด้วยความขยันหมั่นเพียร อย่างคุณโยมทั้งหลาย นี่ ฟังอาตมาพูดแล้ววันนี้ กลับไปบ้าน ปลูกพริกขึ้น ปลูกผักขึ้น ไม่ต้องซื้อเขากิน มะเขือก็ปลูก พริกก็ปลูก มันจะจนไหม ? มันไม่มีทางจะจน แต่นี่กลับไปบ้านแล้ว ต้องไปดูสีดำ สีแดงบ้าง ไอ้หลังลาย ๆ บ้าง ไปดูกันอย่างนั้นมันก็จนนะซิ ทำไมจะไม่จนล่ะ ก็คนไม่มีธัมมะนี่

ข้อที่ ๒ อารักขสัมปทา ถึงพร้อมด้วยการเก็บรักษา เงินเดือนออกมาแล้วก็เก็บรักษาไว้ ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ใช้ให้พอเหมาะพอเจาะ มันก็ไม่จน แต่นี่เงินเดือนออกมาแล้ว ไปใช้อะไรกันบ้าง โดยเฉพาะผู้ชายพีดเหล้าเข้าไป มันจำเป็นนักหรือ.......... เหล้าน่ะ ? มันไม่ได้จำเป็นแก่ร่างการของเราสักหน่อย มันให้โทษเสียด้วย กินเข้าไปแล้ว เสียตับก็เสีย เสียกระเพาะก็เสีย เสียประสาทก็เสีย ก็ยังอุตส่าห์ซื้อกินขวดละเท่าไร ? อย่างขี้หมูขี้หมาก็ ๑๕ บาทขึ้นไป ไอ้ ๒๘ ดีกรี กินเข้าไปทำไม ? เก็บทรัพย์ไว้ไม่ดีหรือ ?

ทีนี้คุณโยมผู้หญิงล่ะ เงินเดือนออกมาแล้วเก็บรักษาไว้ไม่ดีหรือ หน้าไปทามันทำไม ลิปสติคแต้มไปทำไม ? เล็บมือนั้นน่ะ ทาไปทำไม ทาเล็บมือน่ะค่อยยังชั่ว เล็บตีนนะทาเข้าไปอีกนั่นทาทำไม ? เก็บเงินไม่ดีหรือคุณโยม เราน่ะงามแบบโลกงามไม่นานหรอก ทาหน้าเข้าไปแล้ว กลับไปบ้านล้างออกดูซิมันก็เท่าเก่านั่นแหละ มางามแบบศาสนาดีกว่า พระพุทธเจ้าท่านสอนความงามของคนไว้ ๒ อย่างคือ:-

๑. ขันติ คือความอดทน ธรรมดาเป็นผู้หญิงนี่นะต้องอดทน อดทนต่อแดด ต่อความร้อน อดทนต่อความหนาว อดทนต่อความขี้เกียจขี้คร้าน อดทนต่อกิเลสตัณหา ถ้ามีความอดทนอย่างนี้ก็งามเอง

๒. โสรัจจะ ความสงบเสงี่ยม การไป การมาก็ให้เหมือนผู้หญิง ไม่ใช่ว่ากระโดดโลดเต้นอย่างกะผู้ชาย

คนวิ่งแล้วไม่งาม ทำอะไรแล้วไม่งามน่ะมีอยู่ ๔ ประเภท คือ

๑. พระสงฆ์ สามเณร ถ้าวิ่งแล้วก็ไม่งาม

๒. พระราชา แต่งตัวเต็มพระองค์แล้ววิ่ง ก็ไม่งาม

๓. ช้างทรงของพระราชาที่ประดับประดาแล้ววิ่ง ก็ไม่งาม

๔. ผู้หญิงวิ่งก็ไม่งาม

ที่เขาว่า วิ่ง ก็หมายเอาว่า ไม่สุภาพ ถ้าพระสงฆ์องค์เจ้านี้ เวลาเดินต้องค่อย ๆ ไป ค่อย ๆ มา ทำท่าเย่งกล้ามเข้าไปนี้ไม่งามแล้ว คุณโยมผู้หญิงเหมือนกัน ค่อย ๆ ไป ค่อย ๆ มา ค่อย ๆ พูด ค่อย ๆ จา มันก็งาม มางามตามหลักศาสนานี้ดีกว่า เก็บเงินจำนวนนี้เอาไว้ ใส่กระปุกเอาไว้ใช้แต่พอประมาณ คุณโยมผู้ชายเหล้ายาปลาปิ้ง ก็เลิกมันเสียบ้าง ไม่จำเป็นอย่าไปใช้มัน แล้วก็ไม่จนหรอกคุณโยม ถ้าลองปฏิบัติตามธัมมะของพระพุทธเจ้าแล้วจะจนไหม ? ไม่จน

ข้อ ๓. กัลยาณมิตตตา คบเพื่อนฝูงก็คบแต่เพื่อนที่ดีงาม คนดีคนงามหมายถึงคนที่ดีตามที่สังคมต้องการ ทำอะไรแล้วก็ไม่ผิดต่อหลักสังคม ตนเองไม่เดือดร้อน ไม่ชักชวนตนไปในทางฉิบหาย คนขี้เหล้าขี้ยาเราก็ไม่คบ อย่างนี้เรียกว่า เพื่อนฝูงที่ดีที่งาม เราเลือกคบแต่คนประเภทนี้แล้วจะจนไหม ไม่มีทางจน

ข้อ ๔. สมชีวิตา เลี้ยงชีวิตโดยทางที่ชอบ ปฏิบัติตามธัมมะเท่านี้แล้ว ไม่จนหรอกคุณโยม

แต่ที่เขาพูดนั้น เราเถียงเขาไม่ได้ เพราะเขาพูดนั้นอาการ์เขาถือไปด้วย คนพูดนั้นก็มีเปอ้าโซเวียตอีกกระบอกเขาเบียดข้างหลังไว้ เราก็เลยต้องจำยอมฟังเขาไป

เอกสารที่ ๓ ว่าด้วยจักรพรรดิฝรั่งเศสเข้ามารุกรานลาว เขาลาวเป็นเมืองขึ้น

เอกสารที่ ๔ ว่าด้วยจักรพรรดิอเมริกาขยายหัวเมืองขึ้นแบบใหม่ในลาว

เอกสารที่ ๕ ว่าด้วยจักรพรรดิไทยเป็นสุนัขรับใช้ของอเมริกา (เขาเขียนว่าอย่างนี้) อย่างทหารเสือพราน เขาเรียกว่าทหารหมาพราน มี ๓ หมื่นตัว

เอกสารที่ ๖ ว่าด้วยจักรพรรดิญี่ปุ่น ขายเศษเหลือของสงคราม

วิธีการมันก็ทำอย่างนี้ มันเอาเอกสาร แต่ละเอกสารขึ้นบรรยาย บรรยายเสร็จแล้ว มันก็นิมนต์พระแต่ละองค์นั้นให้ขึ้นไปทดลอง ไปบรรยายให้เหมือนกับมัน ก็ปรากฏว่าพระ ๑๒๔ องค์นั้น ได้รับการศึกษาเล่าเรียนอยู่บ้าง ก็มีแต่อาตมา นอกนั้นท่านก็บวชมานาน ๆ เฉย ๆ ท่านก็แย่ เสร็จแล้วก็ให้อาตมาบรรยายเป็นส่วนมาก อาตมาก็บรรยาย:

เอกสารที่ ๑ ว่าด้วย ความมั่งมีของประเทศลาว อาตมา ก็ สบาย อยู่ หรอก เพราะเคยเป็นหมอลำมาก่อนเรื่องเดินดงชมป่านี้หมอลำเก่งทุกคน

เอกสารที่ ๒ มันให้ด่าพระพุทธเจ้า มันบอกว่าประชาชน ลาวยากจน เพราะพระพุทธเจ้า อาตมาก็แย่ เพราะว่าด่าไม่ลง

เอกสารที่ ๓ ว่าจักรพรรดิฝรั่งเศส เข้ามาเอาลาวเป็นเมืองขึ้น มันก็ให้ด่าฝรั่งเศส อาตมาก็ด่าได้ดีพอสมควร เพราะในสมัยฝรั่งเศสโน้น อาตมายังเป็นนักเรียนฝรั่งเศสนี้นะโยมมันดีกว่าคอมมูนิสต์เดี๋ยวนี้ ในสมัยฝรั่งเศสปกครองโน่น ไม่มีประชาชนลาวคนใดหนีออกนอกประเทศ เหมือนในสมัยปัจจุบันนี้ ในสมัยปัจจุบันนี้ประเทศลาวมีท้องฟ้าสีทองผ่องอำไพ ปัจจุบันนี้ ประชาชนหนีออกจากประเทศไม่หวาดไม่ไหว ในสมัยฝรั่งเศสปกครอง ฝรั่งเศสทำอย่างมากก็แต่ต้นปีเสียภาษีอากรครั้งหนึ่ง เรียกว่าเสียหัวกาลท้ายปีเสียอีกครั้งหนึ่ง เรียกว่า เสียหางกาล ฝรั่งเศสทำเท่านี้แหละ แต่ด้านการศึกษาแล้วมันก็ดีกัน คือมันให้เราเรียน ก–ข แล้วอ่าน เอ เบ เซ เด ไปด้วย พอจบป. ๓ หมดแล้วภาษาลาวไม่มีแล้ว พอขึ้น ป. ๔ เป็นคำถามเลข ตอบเป็นฝรั่งเศสหมดเลยประวัติศาสตร์ลาวไม่เคยได้เรียน นี่ฝรั่งเศสทำเท่านี้ อาตมาก็ด่ามันแสบเหมือนกัน

เอกสารที่ ๔ ด่าว่าจักรพรรดิอเมริกา มันก็ให้เราขึ้นมาพูด แล้วก็หาวิธีด่าอเมริกา อันนี้อาตมาก็ด่าได้ดี

เอกสารที่ ๕ ก็ด่าไทย อันนี้อาตมาด่าแจ๋วไปเลย เพราะไทยนี่อาตมาไม่ใช่รู้นิสัยนะโยมนะ รู้ทั้งสันดานด้วย มาอยู่เมืองไทยตั้ง ๑๓ ปีแน่ะ มาเรียนหนังสือ อยู่ที่เมืองไทยนี่ความดีเมืองไทยมีเยอะ เก็บเอาไว้ในลิ้นชักโต๊ะเสียก่อน เราจะด่าเอาคะแนนก็ต้องจำเป็นต้องด่า

เอกสารที่ ๖ ด่าว่าจักรพรรดิญี่ปุ่น อาตมาก็ได้ด่าญี่ปุ่น

ก่อนจะปิดสัมมนามันก็ว่า ต่อนี้ไป ห้ามพระภิกษุสามเณรเทศนาว่ากล่าวอบรมสั่งสอนประชาชนในเรื่องนรก สวรรค์ และนิพพาน มันให้เทศน์อะไรคุณโยม มันให้เลือกเอาคำสอนของมาร์คที่มีลักษณะเข้ากันกับคำสอนของพระพุทธเจ้าไปเทศน์ แต่ว่านรก สวรรค์ นิพพานไม่ให้เทศน์เลยแล้วก็เอาแต่ละองค์ขึ้นมาเทศน์อีก ก็จอดอีก ก็มีแต่อาตมานี่แหละพอจะรู้ คือเคยเรียนระดับมหาวิทยาลัยก็พอจะรู้เรื่องข้างว่าลัทธิของมาร์ค เป็นอย่างไร ก็เก็บโน่นผสมนี่ เก็บนี่ผสมโน่น ผสมกับคำสอนของพระพุทธเจ้าแล้วขึ้นไปพูด เสร็จแล้วมันก็บอกว่า องค์นี้ใช้ได้ แล้วก็เริ่มใช้อาตมาเลย ตั้งแต่นั้นมา

หลังจากที่มันห้ามไม่ให้เทศน์เรื่องนรก สวรรค์ นิพพานแล้ว ไม่ว่าอาตมาจะไปแห่งหนตำบลใดก็ต้องมีอาร์ก้า ๖ กระบอกตามหลัง แน่ะตอนนี้ใหญ่โตขึ้นมาแล้ว มีกองเกียรติยศแล้วมีอาร์ก้า ๖ กระบอกตามหลังเลย แล้วมันก็ให้อาตมานี่ออกไปเที่ยวด่า ไม่ใช่ไปเที่ยวเทศน์นะโยม ไปเที่ยวด่าอยู่ ๒ เดือน ด่าอยู่ ๖ จังหวัด คือ จังหวัดปากเซ สีทันดร นครจำปาศักดิ์ อัตปือ สาละวัน วาปีคำทอง ในเขต ๖ จังหวัดนี้อาตมาเดินด่าอยู่ ๒ เดือนพอดี ไม่มีคำสอนเลย มีแต่ด่า ด่าอเมริกา พอเข้าไปใกล้ชายแดนไทยก็ให้ด่าไทย ให้ด่าระบอบศักดินา นายทุน ด่าเจ้าขุนมูลนาย ด่าพวกฝ่ายขวา ให้ด่าอยู่ถึง ๒ เดือน อาตมาก็มานั่งนึก นอนนึก........เอ........เรานี่จะเสียท่าเสียละมั้ง พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนเราแบบนี้นี่นา พระพุทธเจ้าสอนอย่างไรนะ พระพุทธเจ้าสอนอย่างนี้ อนูปวาโท อย่าไปว่าร้ายเขานะ อนูปฆาโต อย่าไปฆ่าเขานะ ปาฏิโมกเข จ สังวโร ให้สำรวมในพระ

ปาฏิโมกข์ คือสำรวมระวังในศีล เจ้าของ มัตตัญญุตา จะ ภัตตัสมิง ให้รู้จักประมาณในการกินการใช้ แต่พอประมาณ ปันตัญจะ สะยะนาสะนัง ให้หาที่นั่งอันสงบเสงี่ยม พระพุทธเจ้าสอนอย่างนี้ แต่ที่ให้เราไปด่าทุก ๆ วัน นี่น่ะมันเพื่ออะไร ? มาคิดไปคิดมา.... เอ มันจะฆ่าเราทางอ้อมเสียแล้ว คำสอนของพระพุทธเจ้า มีว่า ต้นกล้วยต้นไหนออกปลี ต้นนั้นต้องตาย ไม้ไผ่ลำไหนออกดอกออกขุย ต้นนั้นต้องตาย ถ้าพระสงฆ์สามเณรองค์ไหนออกนอกทิศทาง พระสงฆ์สามเณรนั้น ศีลต้องจู๋จนได้ คิดอย่างนี้แล้วอาตมาก็ตั้งใจว่า เออ ต่อไปจะระวัง ไม่ด่าแล้ว มันใช้ไปที่ไหนก็พยายามหลบ ๆ หลีกละทิ้งนี้ เจ็บท้องมั่ง อะไรมั่ง โกหกดีกว่าไปด่าเขาคุณโยม อย่างมากก็เป็นอาบัติปาจิตตีย์ ปากเราไม่แตก ด่าเขานี่ไม่แน่ บางทีปากแตกได้ เสร็จแล้ว มันก็ส่งม้วนเทปที่อาตมาเที่ยวด่านี้ขึ้นไปศูนย์กลางเมืองเวียงชัย มันก็ส่งม้วนเทปย้อนกลับมา มาบอกว่า พระองค์นี้ถึงถองแล้ว ใช้ได้คำว่า ถึงถอง หมายว่า "ถึงแก่น" ถึงแก่นแล้วใช้ได้ อาตมาก็มานึก ๆ ว่า เออเรานี่มีความดีอะไรนะ เขามาบอกว่า พระองค์นี้ถึงถองแล้วใช้ได้ เขาให้เลี้ยงดูให้ดี คำสั่งในม้วนเทปมามันว่าอย่างนี้ พนักงานมาเปิดให้ฟัง เรานี่มีความดีอะไร มันจะเอาอะไรมาเลี้ยงเรา เอาลูกอาร์ก้าเลี้ยงหรือไง ? ใจก็ไม่ค่อยดีเสียแล้วละโยม ที่เขาทำอย่างนี้ ก็เพื่อเป็นการปลุกระดมมวลชนนั่นเอง ไม่มีอะไร ตามจุดมุ่งหมายของเขานั่นนะ

เล่นงานทหาร

ทีนี้เขาจะเริ่มเล่นงานทหารแล้ว ปัญหามันมีว่าอาวุธฝ่ายขวามันหลุดเข้าไปในมือฝ่ายซ้ายได้อย่างไร ?

ข้อนี้ก็คือ เขาทำวิธีนี้ คือ หลังจากผสมกันแล้ว ก็ยังมีผู้บังคับกองร้อย ผู้บังคับกองพัน บังคับหมวด บังคับหมู่ ของใครของมันอยู่ ชั่วระยะ ๒ เดือนที่มันเข้ามานี้ มันก็มาดูพวกบรรดาคุณนายจ่า คุณนายสิบ ซึ่งมันเห็นว่าพอจะรับใช้มันได้ แล้วมันก็ให้คำค้ำประกันว่า นี่คุณ นายของคุณนั้นไม่ดีนะ แต่ก่อนเอาปืนไปขายให้เขมรแดง เอาน้ำมันไปขายให้เขมรแดง เอาอุปกรณ์สงครามไปขายให้เขมรแดง ให้คุณขับไล่มันออกไป แล้วคุณจะได้เป็นผู้บังคับบัญชาแทน มันไปเที่ยวให้คำมั่นสัญญาไปหมดเลย คุณนายจ่าทั้งหลายก็เอา แล้วมันก็เอาหลักฐานทั้งหลายที่ทหารเขมรแดงให้มันนั้น เอามาให้คุณนายจ่านั้น คุณนายจ่าพอได้หลักฐานแล้วก็เอามาบอกสหายทั้งหลายว่า นายเราไม่ดี ขับไล่มันออกไปดีกว่า มันฉ้อราษฎร์บังหลวง อย่างนี้แล้ว ก็พากันเดินขบวน ทหารเดินขบวนนี้ ไม่เหมือนประชาชนเดิน มันปล่อยอาวุธไม่ได้ ต้องมีอาวุธเอ็ม ๑๖ บ้าง อาร์ก้าบ้างติดตัว ประท้วงขับไล่นาย เสร็จแล้วนายก็ได้ออก นายจ่าที่เดินขบวนขับไล่นายพันออกก็ได้เป็นผู้บังคับบัญชากองพันแทน แล้วก็ได้เป็นนายพันโดยอัตโนมัติ คุณนายสิบที่เดินขบวนขับไล่นายร้อยออก ก็ได้เป็นผู้บังคับกองร้อย แล้วก็เป็นนายร้อยโดยอัตโนมัติได้จริง ๆ คุณโยมเรียกว่าแต่งตัวกำไปเลย แหม เมื่อ ๔ – ๕ วันก่อน ได้ ๓ ขีดเท่านั้น วันนี้เอา ๓ ดาวมงกุฎครอบเข้าไปแล้ว คุณนายสิบ เมื่อก่อนได้ ๒ แง่ง วันนี้ มีดาวบนบ่าเสียแล้วคุณนายสิบนั้นได้เป็นจริง ๆ แล้วคุณนายร้อย นายพันที่เขาขับไล่ไปแล้วนั้นมันเอาไปไหน เขาก็ส่งไปสัมมนา ที่เวียงจันทน์ก็เอาไปที่เวียงชัย ที่ท่าแขก สุวรรณเขต เอาไปเซโปน จำปาศักดิ์ปากเซ สีทันดร เอาไปสาละวันอัตปือ สัมมนาเอาไปทำอะไร ถ้าเราแปลตามตัวนี้ สวยนะคำว่าสัมมนานี้ สัม แปลว่า พร้อม แปลว่าดี มนะ แปลว่า ใจ ลง ยุ ปัจจัย แปลง ยุ เป็น อนะ ได้รูปเป็น สัมมนา ตามภาษาบาลี

แปลว่า ไปปรึกษาหารือ ไปทำความเข้าอกเข้าใจกัน เรียกว่า ไปสัมมนา แต่สัมมนาที่ประเทศลาวนั้น ก็คือ สัพพทุกข์เราดี ๆ นั่นเอง ไม่มีอะไร คือ

๑. ตัดไม้ปลูกบ้าน

๒. ขุดถนน ทำถนน

๓. ถมหลุมระเบิด

๔. ตัดไม้ขนขึ้นรถไปเวียดนามเหนือ

ทั้งนายร้อย นายพัน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทั้งนายอำเภอมือแตกไปตาม ๆ กัน ปลูกบ้านเสร็จแล้ว ก็ไปเชิญเอาสหายเวียดนามเหนือมาอยู่แทน แล้วก็ปลูกบ้านต่อไปใหม่ นี่คือสัมมนาที่ประเทศลาว แล้วลูกเมียของทหารเป็นไงบ้าง คุณโยมผู้หญิงที่เป็นข้าราชการทั้งหมด ไม่เลือกว่าแผนกไหน ตอนอาตมาอยู่นั้น เขายังไม่เอาไปสัมมนา แต่ว่าเขาเอามาสามัคคี ไปรำวงสามัคคี กินสามัคคี (นอนสามัคคีอาจจะมี แต่อาตมาไม่เห็น ไม่ได้ไปดู)

ต่อมานายจ่าที่ได้บังคับกองพัน นายสิบซึ่งได้บังคับกองร้อยนั้น บังคับไปบังคับมา บังคับไม่ไหว เพราะทุกอย่างนั้นมีขีดขั้นและขั้นตอนของมัน นายจ่าก็มีความรู้แค่นายจ่า นายจ่าที่เก่งที่สุดบังคับได้ก็ไม่เกินกองร้อย นายสิบก็มีขีดขั้นความรู้ความสามารถเพียงแค่นายสิบ นายสิบที่เก่งที่สุดบังคับได้ก็ไม่เกินหมวด มันเป็นอย่างนี้ อันนี้เอานายจ่าบังคับกองพัน เอานายสิบบังคับกองร้อย เขาเรียกว่า เกินขีดขั้นความรู้ความสามารถ มันก็บังคับไม่ไหว มันเกิดเรื่องกันขึ้น เกิดความยุ่งยากขึ้น มันก็บอกว่า นี่....นี่คุณ คุณไปสัมมนาเสียก่อน ไปอบรมเสียก่อน ไปฝึกหัดวิชาการบังคับบัญชาเสียก่อน แล้วค่อยบังคับบัญชาใหม่ เสร็จแล้วมันก็เอานายจ่า นายสิบนั่นไปสัมมนา แล้วมันก็เอาคนของมันมาแทน เท่านี้อาวุธฝ่ายขวาก็หลุดมือหมดแล้ว ต่อมารัฐบาลหุ่นของเจ้าสุวรรณภูมาก็เลยประกาศให้ฝ่ายขวาวางอาวุธให้ฝ่ายซ้าย ความจริงมันวางในตัวมันเองแล้ว

คุณพลทหารเป็นอย่างไร ต่อมาก็เอาไปสัมมนาเหมือนกัน เรียบหมด ไม่มีใครเหลือเลย ต้องไปสัมมนาทั้งนั้น แรกก็คุณนายร้อย นายพันไป ต่อมาก็คุณนายจ่า

นายสิบไป ต่อไปคุณพลทหารก็ไปเหมือนกัน ไปจนเรียบ ส่วนนักศึกษา สหพันธ์ครู กรรมกร ซึ่งเป็นปีกเป็นหางให้เขานั้นก็เหมือนกันครั้งแรกก็ได้ดี ได้เป็นถึงรองผู้ว่า ๆ ก็มี สุดท้ายปฏิบัติงานไม่เป็น เพราะขีดความสามารถไม่ถึงก็ถูกไปสัมมนาเหมือนกัน บางแห่งนักศึกษาจะเดินขบวนประท้วงใหม่ เขาก็จัดการฝังเสียเลย ที่หนีทันก็ข้ามโขงมาไทย หนีไม่ทันก็ถูกฝัง พอเขาทำอย่างนี้ได้เรียบร้อยหมดแล้ว มันก็เข้ามาหาอาตมาที่วัดบอกว่าเราชนะขาดแล้ว ต่อนี้ไปเรามาจัดตั้งระบอบสังคมนิยมดีกว่า มันบอกว่า สังคมนิยมมีอยู่ ๒ ระยะ

ระยะแรก เรียกว่า สังคมนิยมเผด็จการ

ระยะที่สอง เรียกว่า สังคมนิยมประชาธิปไตย

ที่ประเทศลาวนี้ไม่ได้มีนายทุน ไม่มีศักดินา นายทุนมันหนีไปหมดแล้ว ศักดินาเราก็ควบคุมตัวได้หมดแล้ว เราไม่ต้องเผด็จการ เรียกว่า สังคมนิยมเผด็จการไม่ต้องสร้าง มาสร้างระบอบสังคมนิยมประชาธิปไตยดีกว่า เขาว่าอย่างนี้

การเลือกตั้ง

เสร็จแล้ว อาตมาก็ต้องถูกเข้าสัมมนาอีก เพื่อเรียนรู้กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งของพรรคคอมมิวนิสต์สากล อาตมานึกว่า จะเรียนยากเรียนเย็น แต่พอเข้าไปเรียนจริง ๆ แล้วไม่มีเรื่องอะไรเลย ไปนั่งฟัง ๒ – ๓ ชั่วโมงก็จำและเข้าใจได้สบาย แต่ว่าอาตมาต้องถูกให้เรียนอยู่ถึง ๑๐ วัน เพื่อศึกษาให้มันรู้ถ่องแท้ กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งของพรรคคอมมิวนิสต์มีอยู่ ๔ ข้อ ไม่มาก ในกฎหมายเหล่านี้แหละถ้าโยมพิจารณาให้ดีแล้วจะเห็นว่า รุสเซียไม่มีการเลือกตั้งเลย จีนแดงไม่มีการเลือกตั้งเลย เวียดนาม ลาวไม่มีการเลือกตั้ง ก็จะเลือกไปทำไม เพราะมันมีพรรคการเมืองพรรคเดียวกันทั้งนั้นจะเลือกไปทำไม จะเลือกหรือไม่เลือกมันก็เท่ากัน เพราะกฎหมาย ๔ ข้อนั้นมันบอกไว้อย่างนี้

คนที่มีสิทธิเลือกตั้ง และไม่มีสิทธิเลือกตั้ง มีอยู่ ๔ ประเภท คือ

๑. คนที่ต้านการปฏิวัติ หมายความว่า มีแนวคิด มีอุดมการณ์มีวิธีการไม่ตรงกับเขา (เขาเรียกว่า ต้านการปฏิวัติ) คนนี้ไม่มีสิทธิในการทิ้งบัตรเลือกตั้ง ไม่มีสิทธิในการรับสมัครเลือกตั้ง เพราะกฎหมายข้อนี้แหละ ที่ประเทศรุสเซีย จีนแดง จึงมีพรรคการเมืองพรรคเดียว คือพรรคคอมมิวนิสต์เท่านั้น พรรคอื่นไม่มี มีพรรคเดียวเท่านั้นเอง

๒. เด็กอายุ ๑๗ ปีลงมาไม่มีสิทธิเลือกตั้ง

๓. คนเป็นบ้า ใบ้ เสียจริตไม่มีสิทธิเลือกตั้ง

๔. นักโทษทุกประเภทไม่มีสิทธิเลือกตั้ง

พอถึงวันเลือกตั้งจริง ๆ ตำรวจ ทหาร ข้าราชการฝ่ายขวา ไม่มีใครมีสิทธิเลย ไม่ได้เลือกตั้งสักคน เพราะเขาถือว่าเป็นนักโทษทั้งนั้น เอาไปสัมมนาหมด พอเรียนรู้แล้วเขาก็ให้อาตมานี่ออกหนังสือเผยแพร่กำหนดวันเลือกตั้ง พระสงฆ์สามเณรก็ต้องไปเลือกตั้งเหมือนกัน

พอถึงวันเลือกตั้ง อาตมาก็นอนคิดนอนตรองว่า จะไปดีหรือไม่ดีนี่ เรามันจะก้าวมากไปเสียละมั้ง ......นึก ๆ ว่าไปอยู่ในเมืองไทย ๑๓ ปี ไม่เห็นพระสงฆ์ไทยมีสิทธิ มาอยู่เมืองลาวเพิ่งมีสิทธิวันนี้เอง ก็เลยชวนเอาพระเอาเณรไปสนามเลือกตั้ง พอไปถึงสนามเลือกตั้ง เห็นชื่ออาตมาติดอยู่ที่กระดานนั้น เป็นเบอร์ ๑ เสียด้วย เอาละซีทีนี้ ได้เป็นผู้แทนกับเขาแล้ว ก็ไปถามญาติโยมที่มีชื่ออยู่ด้วยกันนั้นว่า โยมได้สมัครหรือเปล่า เขาบอกว่า อันด้านนี้ไม่มีใครไปสมัครเองได้ นี่เป็นคนของพรรคเขาเลือกเอาเท่านั้น อาจารย์น่ะโชคดีที่สุดแล้ว เขาว่าอย่างนั้น พอเสร็จแล้ว เขาให้ประชาชนผู้ทิ้งบัตรเลือกตั้ง เดินเป็นแถวเข้ามา เขาบอกว่า การเลือกตั้งมีอยู่ ๓ อย่าง คือ

๑. เรียกว่า เลือกตั้ง
๒. เรียกว่า จัดตั้ง
๓ เรียกว่า เสนอตั้ง

จะตั้งอย่างใดก็ได้เท่ากัน เขาพูดว่า ประชาชนลาวนี่ยังไม่รู้จักประชาธิปไตยดีพอ เพราะฉะนั้น เขาก็เขียนให้เสร็จแล้ว ประชาชนก็เวียนเทียนไปรับบัตรที่มือเขาแล้วก็ทิ้งที่หีบบัตร พอเปิดหีบออก สี่ทันดร มีคนมีสิทธิเลือกตั้งอยู่ ๔ หมื่นเสียง พอเปิดหีบออก อาตมาได้ ๔ หมื่นพอดิบพอดีเลยไม่มีตกหล่น พอได้เป็นผู้แทนแล้ว ก็นั่งหน้าจ๋อยเลยโยม ก็จะทำอย่างไร เราไม่ได้คิดมาก่อนนี่ งงเลย ยังกะไก่ตาแตก เขาก็บอกว่า อาจารย์ไม่ต้องคิดอะไรมาก อันนี้ผมจัดการให้เอง อันนี้เราเรียกว่า เลือกตั้งผู้แทนระดับตำบล กระจายอำนาจการปกครองจากชั้นล่างไปหาชั้นบน คือระบอบสังคมนี้น่ะ ใครจะตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ได้ จะตั้งนายอำเภอเองไม่ได้ จะตั้งกำนันเองไม่ได้ ต้องประชาชนเลือก เขาว่าอย่างนี้ อันนี้เรียกว่า กระจายอำนาจปกครองจากชั้นล่างไปหาชั้นบน

ทีนี้ก็มาจัดตั้งกัน เขาก็เอา ๕ คน ใน ๕ คนนี้เอามาเป็นประธานตำบลคนหนึ่ง เป็นคณะบริหารตำบล ๒ คน เป็นคณะชี้นำตำบล ๒ คน ประธานตำบลก็เท่ากับกำนัน

คณะบริหารตำบลก็เท่ากับเสมียน ผู้ชี้นำหมายความว่า "ข่งบอก" อาตมาก็อยู่ในฐานะชี้นำตำบล

อยู่ต่อมาก็มีการเลือกตั้งระดับอำเภอ อำเภอหนึ่งเขาเอา ๒๐ คน เขาก็ทำวิธีเดียวกันนี้แหละ อาตมาก็ได้เบอร์ ๑ อีกเหมือนกัน เลือกตั้งออกมาก็เหมือนเก่าได้ที่ ๑ อีกตามเคย ๒๐ คนนี้เขาเอาเป็นประธานอำเภอคนหนึ่ง เป็นคณะบริหารอำเภอ ๑๕ คน เป็นคณะชี้นำอำเภอ ๔ คน อาตมาก็อยู่ในฐานะชี้นำอำเภอ

ต่อมาเขาก็มีการเลือกตั้งระดับจังหวัด อาตมาก็มีชื่อกับเขาอีก จังหวัดหนึ่งเขาเอา ๔๐ คน เสร็จแล้วเขาก็เอาเป็นประธานจังหวัดคนหนึ่ง เอาเป็นคณะบริหารจังหวัด ๓๕ คน เอาเป็นคณะชี้นำจังหวัด ๔ คน อาตมาก็อยู่ในฐานะชี้นำจังหวัด เขาทำอย่างนี้ได้ทั่วประเทศแล้ว เขาก็แบ่งประเทศลาวออกเป็นรัฐ ๆ เรียกว่า สาธารณรัฐ ที่รัฐภาคใต้มีอยู่ ๖ จังหวัด จำปาศักดิ์ ปากเซ สีทันดร วาปีคำทอง สาลวัน อัตปือ เป็น ๖ จังหวัด นี้นับเป็น ๑ รัฐ แล้วก็เลื่อนอาตมาจากผู้แทนชี้นำระดับจังหวัดมาเป็นผู้แทนระดับรัฐ ชี้นำรัฐ เรียกว่า โตพอสมควร ก้าวอีกก้าวเดียวเท่านั้นเอง เป็น ฯพณฯ แล้ว

ล้มสถาบันเก่า

พอเขาทำอย่างนี้ได้ทั่วประเทศแล้ว เขาก็มาหยั่งเสียงดูการจะล้มพระมหากษัตริย์ เขาแนบเนียนนะโยมนา เขาทำวิธีไหนล่ะ ? เขาก็ให้คนมาซาวเสียงดูว่า พระมหากษัตริย์ล้มได้หรือยัง ศาสนาล้มได้หรือยัง ? วิธีการมันก็ให้ประชาชนมารวมกัน แล้วมันก็ด่า ด่าพระมหากษัตริย์ว่า พระมหากษัตริย์นี้เป็นแรงงานตาย พระมหากษัตริย์นี้เป็นศักดินา พระมหากษัตริย์นี้ไม่มีประโยชน์ พระมหากษัตริย์นี้มีไว้เสียงบประมาณเปล่า ๆ พระมหากษัตริย์ลาวนี้ไม่เหมือนพระมหากษัตริย์ไทยนะ พระมหากษัตริย์ลาวนี้ท่านเสวยแล้วก็เสวย เสวยแล้วก็เสวย แต่พระมหากษัตริย์ไทย ท่านเสวยแล้วก็เสด็จ นี่ต่างกัน ประชาชนลาวต่างเคารพรักพระมหากษัตริย์ แต่ไม่มีความหวงแหนเพราะท่านไม่เสด็จนั่นเอง ท่านเสวย แล้วก็เสวย แล้วก็เสวย เขาก็มีความรัก มีความเคารพ แต่ไม่มีความหวง พระมหากษัตริย์ไทยนี้ท่านเสวยแล้วก็เสด็จ จึงมีทั้งความรักความเคารพ ทั้งความหวงแหน ทีนี้พอมันด่าพระมหากษัตริย์ ทางนี้ (ลาว) มีแต่คนเฉย ไม่มีใครว่าอะไรเลย เฉยทั้งนั้น มันก็รู้ได้กันชัดว่า พระมหากษัตริย์ล้มได้ ฉะนั้นในวันที่ ๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ จึงได้ประกาศล้มระบอบพระมหากษัตริย์ เปลี่ยนประเทศจากคำว่าพระราชอาณาจักรลาวเป็นสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สำหรับศาสนามันก็ให้คนสึกไปจากวัดอย่างอาจารย์นี่แหละมาด่า คนที่มาด่านั้น ชื่อ มหาคำมั่น เป็นเปรียญ ๙ ประโยค สึกไป ๑๐ กว่าปีแล้ว มาด่าศาสนา มันด่าทั้งหมด ๑๒ ข้อ อาตมาจำไม่ค่อยได้หมดหรอกโยม มันว่าอย่างนี้ :–

๑. ศาสนาเป็นแรงงานตาย

๒. ศาสนาเป็นยาเสพติด

๓. ศาสนานี้ไม่มีประโยชน์

๔. กราบพระ ๓ ที เสียเวลาปลูกต้นพริก ๓ ต้น

๕. ไหว้พระไม้ พระทอง พระอิฐ พระปูน ทำอาการอย่างกะคนบ้า ไม่ได้ประโยชน์อะไร

๖. เอาปิ่นโตไปถวายพระ มีแต่ปิ่นโตกลับมาบุญอยู่ไหน ?

พอมันด่าศาสนาอย่างนี้ ก็มีคนเถียงคนด่ามัน มันก็หัวเราะแฮะ แฮะ แล้วก็หนีไป ที่เขาด่าอย่างนี้ก็เพื่อหยั่งดูว่าศาสนานี้ล้มได้หรือไม่ มันก็รู้ได้ว่าศาสนานี้เอาซึ่งหน้าไม่ได้ เขาก็เล่นวิธีทางอ้อม เขาทำวิธีนี้

เขาให้คนที่สึกมาแล้ว อย่างอาจารย์นี่แหละ สึกไปแล้วติด ๒ ดาว ๔ ดาวนี่นา เข้ามาหาอาตมาที่วัดซึ่งเคยเป็นลูกศิษย์ลูกหาว่า "ท่านมหาบวชมานานแล้ว สึกเสียมั่งซิ จะได้เห็นสีดำสีแดงกับเขามั่ง" ว่าอย่างนี้แหละ งานการไม่อดหรอก เสร็จแล้วพวกอาตมาก็สึกไป พอสึกไปแล้วก็ได้งานทำจริง ๆ แล้วเขาก็ใช้ฑิตสึกใหม่นั่นแหละว่า ฑิตเอย องค์ไหนอยากสึกให้สึกเลย ระบอบใหม่ของเรานี่ไม่ตกงานหรอก เขาว่าอย่างนี้

ฑิตสึกใหม่ก็เข้าไปวัด เข้าไปบอกสหายเก่าในวัดว่า "ใครอยากสึกนิมนต์เลย งานการมีเยอะแยะไป" เขาทำวิธีนี้นะโยมนา วันเดียวสึกไป ๖๐๐ องค์ สบายมาก ที่จริงแล้ว ระบอบนี้ (คอมมูนิสต์) ไม่มีใครตกงานหรอกคนแก่ ๆ เก็บใบไม้ แก่ขนาดเป็นหนุ่มก็เลี้ยงลูกให้เขา หนุ่ม ๆ หรือแก่พอทำงานได้รัฐก็หางานให้ทำ รัฐแบ่งให้กินให้ใช้ ผลผลิตส่วนเกินรัฐเอาหมด ทุกคนเป็นทาสหรือลูกจ้างรัฐทั้งนั้น จะไปตกงานที่ไหนได้ พอพระสึกไป ๖๐๐ องค์ เขาก็เอาข้าราชการเก่า (ทหาร ตำรวจ พวกโรงศาล) ฝ่ายขวาไปสัมมนา ๖๐๐ คนเหมือนกัน

ทีนี้พระหนุ่มเณรน้อยที่ยังไม่มีระดับความรู้ทำอย่างไร ? มันก็ตั้ง รร. ขึ้น ๒ แห่ง แห่งหนึ่งคือ รร. ดงโดก สอนวิชาครู อีกแห่งหนึ่งเกษตรศาสตร์ สอนวิชาการปลูกฝัง อันนี้รับไม่อั้น น.ธ. ตรีก็เอา โทก็เอา เอกก็เอา โดยวิธีนี้ เณรน้อยก็สึกบ้างบ้างขึ้นนี่เหลือแค่หลวงพ่อ หลวงตาเท่านั้น ต้องสานหมวกสานตะกร้า ปลูกผัก เลี้ยงเป็ดเลี้ยงไก่ เพื่อแลกอัตรากิน นี่พระสงฆ์ที่ประเทศลาวเป็นอย่างนี้ อันนี้คือวิธีการทำลายศาสนาทางอ้อมของเขา

สร้างสถาบันใหม่

จากนี้เขาก็เอาอาตมามาเข้าสัมมนาอีก (อาตมานี้สัมมนาแหลกที่เดียวโยม) เพื่อเรียนรู้ทฤษฎีสังคมนิยมเอามาใช้ในประเทศลาว อาตมาและผู้แทนระดับรัฐต่าง ๆ ก็เข้าไปเรียน พอไปถึงเขาก็ถามอาตมาว่า

"สังคมนิยมกับคอมมิวนิสต์นี้ต่างกันหรือเหมือนกัน ?" เขาว่าอย่างนี้ อาตมายังเป็นคอมมิวนิสต์ใหม่ ก็ตอบเขาไม่ได้ มันก็บอกว่า ไม่ได้ก็ไม่เป็นไร ผมจะสอนจะอธิบายให้ฟัง สังคมนิยมก็คือบันไดขั้นต้นของคอมมิวนิสต์ คอมมิวนิสต์ก็คือสังคมนิยมที่เจริญแล้ว สังคมนิยมมีหลักการอยู่ ๕ ข้อ คือ

๑. อุปกรณ์การผลิตต้องเป็นของรัฐ

๒. ในชนบทมีการจัดตั้งเป็นกลุ่ม ๆ เรียกว่า กลุ่มสหกรณ์การเกษตรส่วนชนบท

๓. บรรดาชนชั้นทั้งหมดมีอยู่ ๘ ชนชั้นนั้นให้หมดไป ๖ ชนชั้น ให้เหลือไว้ ๒ ชนชั้น คือนักศึกษาปัญญาชน และชาวนา

๔. มีการวางแผนเศรษฐกิจแบบมีกฎเกณฑ์ เอากฎเสนอไว้ข้างล่าง กฎสนองไว้ข้างบน หมายความว่ารัฐจะทำอะไรต้องให้ประชาชนเสนอ รัฐถึงจะทำออกมาได้ ถ้ารัฐทำขึ้นมาเอง เรียกว่า สร้างระบบนายทุน หรือเรียกว่า สร้างลัทธิแก้ไม่ได้ ต้องให้ประชาชนเสนอ

๕. การศึกษาภาคบังคับของคนทั่วไป ต้องอยู่ในห้อง ๘ ขึ้นไป ได้แก่ ม.ศ. ๓

ปฏิบัติครบองค์ ครบเงื่อนไขนี้แล้ว หมายความว่า ตาสีตาสาก็จบ ม.ศ. ๓ แล้วเจริญถึงขั้นนั้นแล้ว ก็ก้าวไปเป็นคอมมิวนิสต์ คอมมิวนิสต์มีหลักการอยู่ ๓ ข้อ คือ

๑. อุปกรณ์การผลิตต้องอยู่ในระดับสูง ใช้อัตโนมัติหมดเลย อะไร ๆ ก็อัตโนมัติทั้งนั้น

๒. ในชนบทมีการจัดตั้งเป็นกลุ่ม ๆ ตามระบอบสังคมนิยมนั้นจะแปรสภาพเป็นกลุ่มใหญ่ของประเทศ เรียกว่าคอมมูนรวม ในนั้น ไม่มีคำว่ารัฐ ในนั้นไม่มีชนชั้น

ในชั้นประชาชนออกแรงตามความสามารถกินตามความต้องการ และชนชั้นทั้งหมดเหลืออยู่ ๒ ชนชั้น นักศึกษาปัญญาชน มาออกแรงงานด้วยการควบคุมเครื่องยนต์กลไกแล้วกลายเป็นกรรมาชีพ ชาวนาเลิกไถนาด้วยวัวและควาย มาไถนาด้วยเครื่องยนต์กลไกแล้วกลายเป็นกรรมาชีพ และ

๓. การศึกษาภาคบังคับของคนทั่วไป ต้องอยู่ในห้อง ๑๐ ขึ้นไป ได้แก่ ม.ศ. ๕

โยมว่าสวยไหมคุณโยม ? ทฤษฎีสังคมนิยม ๕ ข้อ คอมมิวนิสต์ ๓ ข้อสวยไหม ? มันสวยอย่างนี้แหละโยม คนเรามันถึงหลง ถึงบ้า แต่เวลาภาคปฏิบัติจริงแล้วเป็นไงโยม ?

หลังจากศึกษาสัมมนาถึงถองแล้ว มีความรู้ความเข้าใจแล้ว เขาก็นำเอาหลักการอันนี้มาปฏิบัติ

เพื่อให้ได้มาซึ่งกฎเกณฑ์ของสังคมนิยมข้อที่ ๑ ที่ว่าอุปกรณ์การผลิตต้องเป็นของรัฐนั้น ก็ยึดเอาโรงสี โรงเลื่อย โรงงานต่าง ๆ, ไร่นา, วัว, ควาย ยึดทั้งนั้นเพราะมันเป็นอุปกรณ์การผลิตทั้งนั้น ยึดเอาของเหล่านี้ไป ประชาชนลาวยังหัวเราะออก เพราะประเทศลาวนายทุนมีน้อย ไม่มีใครต่อสู้เลย ประชาชนมีได้แต่บ้านอยู่เท่านั้นเอง บ้านอยู่นั้น จะถือเป็นของตนเองไม่ได้อีกเหมือนกัน ถือเป็นของรัฐ ถ้าหากบ้านของเราหลังใหญ่เกินไปและสมาชิกในครอบครัวของเรามันน้อย เอาบ้านอื่นมาอยู่ด้วยได้ เขาให้เอามาอยู่ด้วย ทำอย่างนี้ประชาชนลาวยังสบายอยู่ไม่เดือดร้อน

ข้อ ๒ นี้ซิ ที่ว่าในชนบทมีการจัดตั้งเป็นกลุ่ม ๆ เรียกว่ากลุ่มสหกรณ์เกษตรส่วนชนบท ข้อนี้ฟังแล้วรื่นหูเหลือเกิน แต่ด้านปฏิบัติแล้ว แสบยิ่งกว่าหมัดไอ้แสบเสียอีก ประชาชนลาวหนี ประชาชนเขมรหนี ประชาชนเวียดนามหนี จีนแดง – หนีมาฮ่องกง เยอรมันตะวันออก หนีมาตะวันตก ก็เพราะข้อ ๒ นี้แหละ ข้อนี้แสบที่สุดฟังแล้วข้อนี้เพราะกว่าเพื่อน แต่ถ้าปฏิบัติแล้ว กลับแสบกว่าเพื่อน มันทำวิธีนี้ คือ

– ในหมู่บ้านนี้มีอยู่ ๑๐๐ หลังคาเรือน มันก็แบ่งออกเป็น ๑๐ กลุ่ม แต่แต่ละกลุ่มก็มีหัวหน้ายังบอกตอนเช้า ๖ คนผู้ชายนี้ไถนา ๖ คนผู้หญิงดำนา ๒ คน

ผู้ชายนี้ไปหาอาหาร ๑๑ คนผู้ชายนี้ทำครัว ๑ คนผู้หญิงนี้ทำครัวกิน ตัวมันเป็นคนดูแล เป็นคนควบคุม นี่เป็นกลุ่มหนึ่ง และแต่ละกลุ่มนี้ยังขึ้นแก่ประธานบ้าน ประธานบ้านคนหนึ่งควบคุม ๑๐ กลุ่ม นี้เป็นระบอบทางด้านเศรษฐกิจผลิต

ส่วนด้านการรักษา เขาเรียกว่า สายใยการจัดตั้ง ในหมู่บ้าน ๑๐๐ หลังคาเรือนนี้ ยังมีการแบ่งอีก มีการแบ่งเป็นชั้น ๆ หัวหน้าชายหนุ่มก็ดูแลชายหนุ่ม หัวหน้าหญิงสาวก็ดูแลหญิงสาว หัวหน้าชายกลางก็ดูแลชายกลาง หัวหน้าหญิงกลางก็ดูแลหญิงกลาง หัวหน้าชายแก่ก็ดูแลชายแก่ หัวหน้าหญิงแก่ก็ดูแลหญิงแก่ นี่เป็นชั้นหนึ่ง

นอกจากนี้แล้วยังมีการจัดตั้งเข้าอีก มีหัวหน้าทหารราบกองหลอน หัวหน้ารักษาความสงบภายใน หัวหน้าสาธารณสุข หัวหน้าศึกษา หัวหน้าเศรษฐกิจ หัวหน้าการเมือง ๑๐๘ หัวหน้าเต็มอยู่ในหมู่บ้านนั้น ผัวก็ได้เป็นหัวหน้า เมียก็ได้เป็นหัวหน้าแล้วทำไง ต่างคนต่างเป็นหัวหน้า ไว้ใจกันไม่ได้เลย

นอกจากนี้แล้ว ยังมีคนลับพิเศษอีก ๖ คน (บางครั้งเรียกว่าตำรวจข่า) ประจำแต่ละหมู่บ้าน คนเหล่านี้มีอาวุธ, ไม่มีอะไรเอาแต่คอยด้อม ๆ แอบฟังข่าวบ้านนั้นบ้านนี้ ฟังข่าวว่า ประธาน บ้านนั้นเป็นไง ประธานกลุ่มเป็นไง หัวหน้าแต่ละหน่วยเป็นไง คนนี้สำคัญ และฆ่าคนได้อีกด้วย เขาเรียกว่า สายลับพิเศษ แต่ละหมู่บ้าน อันนี้แหละเป็นสายใยการจัดตั้ง

ถ้าเรามาศึกษาระบอบนี้จะเห็นว่า ประเทศจีนมีพลเมือง ๘๐๐ ล้านคน มันอยู่ได้อย่างไร มันอยู่ได้เพราะมีงกดูกู กูก็ดูมึง ทำไงได้ ผัวกับเมียพูดกันไม่ได้ บางทีผัวเป็นหัวหน้าแผนกหนึ่ง เมียก็อยู่แผนกหนึ่ง ผัวบอกว่า แหมระบอบนี้ลำบากเหลือเกิน จะไปไหนมาไหนก็ลำบาก ออกจากบ้านนี้ไปบ้านนี้ต้องขอหนังสือประธานกลุ่มเสียก่อน ได้หนังสือประธานกลุ่มไปแจ้งที่ประธานบ้านแล้วจึงไปได้ พอผัวพูดอย่างนี้เมียนิ่งอยู่นั้น ถ้าหากไม่ไปบอกหัวหน้าเจ้าของ คืออย่างเมียอยู่สังกัดหญิงกลาง ถ้าไม่ไปบอก บังเอิญขณะนั้นคนลับพิเศษไปได้ยินเข้า เมียมีโทษ ๒ เท่าของผัวเรียกว่า เมียกับผัวพูดกันไม่ได้ มีเรื่องมีราวอะไรพูดกันไม่ได้ทั้งนั้น การกำหนดโทษนั้น

ขั้นแรกก็อบรมสั่งสอน

ขั้นสอง ก็ปิดล้อมประนามให้อยู่คนเดียว ไม่ให้ใครพูดด้วย

ขั้นสาม หายตัวไปเลย ฆ่าทิ้งไปเลย พวกศาลนี้ไม่มี มีสิ้นสุดกันแค่หมู่บ้าน เรื่องเกิดขึ้นที่หมู่บ้าน ก็สิ้นสุดกันที่หมู่บ้าน แล้วแต่ประธานบ้านจะตัดสินเอา อันนี้เป็นอย่างนี้แหละ ประชาชนเดือดร้อนมาก เพราะต่างคนก็ต่างอยู่ ไม่ไว้ใจกัน เพราะความไม่ไว้ใจกันต่างคนก็ต่างระแวงกัน

นอกจากนี้แล้ว ผลผลิตส่วนเกินต้องเข้ารัฐ ตัวอย่าง เช่นในหมู่บ้านนี้ เราทำนาของเรา ๑๐ กลุ่ม กลุ่มของเรานี้ ๑๐ คน ทำนาได้ ๑๐๐ เกวียน ๑,๐๐๐ เกวียน เขาให้เรากินอย่างนี้ เขาเรียกว่า "อัตรากิน" ปีหนึ่ง คนละ ๒ หาบ ๆ หนึ่งก็ ๖๐ กิโล ๒ หาบก็ ๑๒๐ กิโล ปีหนึ่ง ๓๖๕ วัน เอา ๑๒๐ ไปหาร จะได้กี่กิโล ก็ได้ ๓ ขีดครึ่งต่อวัน อิ่มไม่อิ่มก็อยู่ในนั้น นอกนั้นเข้ารัฐหมดเลย หมู เห็ด เป็ด ไก่ จะฆ่ากินไม่ได้ ต้องขออนุญาตประธานกลุ่ม ประธานบ้าน ไข่ใบเดียวก็ไม่ได้ บางคนตาย เพราะกินไข่ใบเดียวก็มี มันเป็นอย่างนี้แหละคนถึงอยู่ไม่ได้

สำหรับอัตราการนุ่งห่ม ผู้ชายให้มีกางเกงนุ่งได้ ปีหนึ่งไม่เกิน ๒ ชุด คุณโยมผู้หญิงมีผ้าถุงนุ่งได้ปีหนึ่งไม่เกิน ๓ ถุง เหม็นไม่เหม็น หอมไม่หอมก็อยู่ในนั้น อย่าไปสนใจ แป้งหอม ลิพสติค ไม่มี ไม่มีขาย เป็นของฟุ่มเฟือย เพราะข้อนี้แหละ คนอยู่ไม่ได้ เพราะการจัดตั้งข้อที่ ๒ นี้มันทารุณเหลือเกิน ต่างคนก็ต่างดูกันแล้วก็ฆ่ากัน อันนี้คนจึงหนีออกนอกประเทศ สร้อยทองคำนี่ ให้มีได้ครอบครัวหนึ่งไม่เกิน ๑ บาท นอกนั้นเข้ารัฐหมดเลย แล้วเงินกีบนี้ ใครจะมีเท่าไร ๆ ก็ตามให้เอาไปแลกเงินกีบใหม่ได้คนละ ๕,๐๐๐ กีบเป็นอย่างมาก เงินกีบใหม่นั้นพิมพ์ในกลางป่าไม้ ใครจะไปรับประกันเรียกว่า จนเสมอภาคกันจริง ๆ เมืองลาวนี้เสมอภาคกันจริง ๆ คือจนเสมอภาคกัน กับฟังเพลงเสมอภาคกันคือที่ประเทศลาว วิทยุมีอยู่ แต่ไม่มีถ่านจะขาย เสร็จแล้วก็ต่อลำโพงจากหัวบ้านถึงหางบ้าน แต่เช้ามาก็ร้องเพลง เพลงเพิ่มพูนผลผลิต เพลงเก็บเกี่ยว

เพลงค่าอเมริกา เพลงค่าไทย ค่าระบอบนายทุนศักดินา เพลงอิตถีมายา ฉันรักเธอ เธอรักฉัน ไม่มี อันนี้เสมอภาคจริง ๆ คือฟังเพลงร่วมกันนี้ อยากฟังก็ได้ฟัง ไม่อยากฟังก็ได้ฟัง เสมอภาคแน่ คราวนี้ นอกจากนั้น ไม่มีเสมอภาค

ข้อ ๓ ในสังคมนิยม ข้อนี้ให้พิจารณาดูว่า คุณโยมเดี๋ยวนี้เป็นชนชั้นอะไร เขาบอกว่าชนชั้นทั้งหมดมีอยู่ ๘ ชนชั้น ให้หมดไป ๖ ชนชั้น คือศักดินา ๓ นายทุน ๓ นี้ ให้หมดไป เหลือไว้แต่นักศึกษากับปัญญาชน และชาวนา

ใครเป็นศักดินา ๆ คนที่ไม่ได้ออกแรงงาน แต่มีกิน เขาเรียกว่า ศักดินา แบ่งออกเป็น ๓ คือ

๑. **ศักดินารวมศูนย์** ได้แก่พระมหากษัตริย์ ไม่ให้มี ให้หมดไป

๒. **ศักดินาท้องถิ่น** ได้แก่บุคคลผู้มีอิทธิพลแต่ละเขต แต่ละท้องถิ่นต้องให้หมดไป

๓. **ศักดินาน้อย** ได้แก่พระสงฆ์องค์เจ้าและบุคคลผู้ได้รับมูลเชื้อการแต่งตั้งจากศักดินารวมศูนย์อย่างพวกโยมนี้ เป็นศักดินาน้อยหมดเลย เพราะได้รับการแต่งตั้งจากศักดินารวมศูนย์หรือศักดินาท้องถิ่นต้องให้หมดไปเลย

ส่วนนายทุน นายทุนมีอยู่ ๓ ประเภทต้องให้หมดไปเหมือนกัน นายทุนคือใคร ? นายทุนคือคนที่ยึดถืออุปกรณ์การผลิต และชนใช้อุปกรณ์การผลิตและผลผลิตเป็นของส่วนตัว เรียกว่า นายทุน แบ่งเป็น ๓ ประเภท คือ

๑. **นายทุนจำหน่าย** ได้แก่เจ้าของโรงงานต่าง ๆ ต้องให้หมดไป รัฐยึดหมดเลย

๒. **นายทุนแห่งชาติ** ได้แก่พ่อค้าคนกลาง ไม่ให้มี

๓. **นายทุนน้อย** ได้แก่พ่อค้าชาวขายทั่วไป ไม่ให้มี รัฐเท่านั้นเป็นผู้บริการสังคม

เพราะฉะนั้น ถ้าโยมข้ามไปถึงเวียงจันทน์ ไปเห็นโยมผู้หญิงตำส้มมะละกอ ก๊อก ๆ นั้นแกไม่ได้ตำเข้ากระเบ้าแกหรอกนา แกตำเข้ารัฐเหมือนกัน อะไร ๆ เข้ารัฐทั้งนั้น รัฐเป็นผู้บริการสังคมเอง เหลือไว้ ๒ ชนชั้น คือนักศึกษาปัญญาชน และชาวนา นักศึกษาปัญญาชนนี้ เป็นคนละคน ไม่ใช่คนเดียวกัน แต่จัดเป็นคนประเภทเดียวกัน ปัญญาชนหมายถึงคนที่มีความรู้ มีประสบการณ์มาแล้วเรียกว่าปัญญาชน นักศึกษาหมายถึงบุคคลที่กำลังเรียนรู้อยู่ด้วยการฟังด้วยการคิด เรียนรู้โดยวิธีการฟัง การคิดนี้เรียกว่า นักศึกษา ให้เหลืออยู่ได้ในระบบสังคมนิยมนี่ และก็ชาวนา หมายความว่าในสังคมนิยมนั้นเหลืออยู่ ๒ ชนชั้น คือนักศึกษาปัญญาชน และชาวนา

ข้อ ๔ มีการวางแผนเศรษฐกิจแบบมีกฎเกณฑ์ เอากฎเสนอไว้ข้างล่าง กฎสนองไว้ข้างบน หมายความว่า รัฐจะทำอะไรขึ้นมาต้องให้ประชาชนเป็นผู้เสนอ รัฐถึงผลิตออกมาได้ ถ้ารัฐผลิตขึ้นมาเองเรียกว่ารัฐสร้างระบอบนายทุน เขาว่าอย่างนี้ นี่เรียกว่าลัทธิแก้ ยิ่งฟังดู ข้อนี้ยิ่งเพราะ คล้าย ๆ จะเป็นประชาธิปไตยเต็มที่เลย รัฐจะทำอะไรต้องให้ประชาชนเสนอนี่ แต่ในปลายของข้อนี้ มีบอกว่า ผลผลิตส่วนเกินที่เอาจากประชาชนนั้น รัฐจะเอาไปใช้ ไปจ่ายอะไร ไม่จำเป็นต้องแจ้งให้ประชาชนรู้ เขาว่าอย่างนี้เข้าไปแล้ว นี่ข้างหน้าเขาเอามือเขียน แต่ข้างหลังเขาเอาตีนลบเสียแล้ว โยมจะว่ากระไร ?

เรามาพิจารณาระบอบการปกครองของเราซิโยม เรานี่ เขาบอกว่า ล้าหลังเป็นไดโนเสา เต่าล้านปี ของเรานี่เก็บส่วยสาอากรจากประชาชน ถึงปีก็นำงบประมาณแผ่นดินขึ้นมาแจ้งให้ประชาชนรู้ว่างบประมาณกลาโหม มหาดไทยเท่านี้ แผนกศึกษาเท่านี้ แผนกเกษตรเท่านี้ แผนกเศรษฐกิจเท่านี้ แจ้งให้ประชาชนรู้ แต่ของมันได้งบประมาณมาแล้ว ใช้ไปเองเลย ไม่ต้องแจ้งให้ประชาชนรู้ของมันเป็นอย่างไร ? มันก็เป็น one way communication รับข้างเดียว ไม่ได้แจ้งให้ประชาชนรู้ ของเราไดโนเสา เต่าล้านปีเป็น two ways communication รับแล้วต้องแจ้งให้ประชาชนรู้ โยมคิดเอาเองก็แล้วกัน ไม่ต้องเอาหัวคิดหรอก เอาหัวแม่ตีนคิดก็ได้ ว่ามันเป็นอย่างไร ? ใครจะเป็นประชาธิปไตยกว่ากัน มันพูดกลับไป กลับมาอย่างนี้แหละไอ้มาร์คนี่นา

ข้อ ๕ การศึกษาภาคบังคับของคนทั่วไปต้องอยู่ห้อง ๘ ขึ้นไป ได้แก่ ม.ศ. ๓ ทุกคนได้ ม.ศ. ๓ หมดเลย ตาสีตาสาก็จบ ม.ศ. ๓ เจริญถึงขั้นนี้ แล้วถึงค่อยก้าวถึงขั้นคอมมิวนิสต์

คอมมิวนิสต์จะมีหรือไม่มีคุณโยมดูที่หลักการของมันว่า โลกนี้มีคอมมิวนิสต์หรือยัง? หรือว่า คอมมิวนิสต์นั้นเป็นแต่เพียงนิยายนามธรรม ก็ดูที่หลักการนี้ หลักการนั้นว่า

๑. อุปกรณ์การผลิตต้องอยู่ในระดับสูง ใช้โดยอัตโนมัติหมดเลย อะไร ๆ ก็อัตโนมัติหมดเลยอย่างอาตมานั่งนี้ไป พูดไป คอแห้งไปมีน้ำโดยดื่มน้ำได้ทันที อย่างนี้เป็นคอมมิวนิสต์ได้ ประชาชนทุกคนไม่ต้องไถไร่ไถนาด้วยวัวด้วยควาย ไถด้วยเครื่องยนต์กลไกแล้วเป็นคอมมิวนิสต์ได้ แล้วเวียดนามเป็นไง เขมรเป็นไง ลาวเป็นไง เป็นคอมมิวนิสต์หรือยัง จีนแดงเป็นไง รุสเซียเป็นไง เป็นไปได้หรือยัง? ยังต้องใช้ไอ้ทุยอยู่นี่ ที่ประเทศลาวเขาทำอย่างนี้ เขาเอาคนมา ๔ คน อยู่ข้างหน้าไถ ข้างนี้ ๒ ข้างนี้ ๒ อีกคนหนึ่งถือหาง เป็น ๕ แล้ว อีกคนหนึ่งถืออาร์ก้ายืนอยู่บนคันนา เขาบอกว่า นี่สมมติว่า ถ้าควายเราตายหมด เราจะลากไถไปไหวไหม คน ๔ คนนี้ก็ลากไปลากไป จนได้เป็นไร่แล้ว เหงื่อแตกพลั่ก ๆ นี่ยังบอกว่าสมมติอยู่ นั่นเอง

ที่ประเทศไทยล่ะ ที่ประเทศไทยข้าง ๆ อาตมาอยู่นี่ไม่ได้ใช้แล้ว ไอ้ทุยปัจจุบันนี้ใช้เครื่องยนต์กลไกทั้งนั้น ถ้าจะพูดตามหลักการนี้ ไทยเป็นได้ก่อนแล้ว คอมมิวนิสต์นี่ เวียดนาม ลาว เขมรเป็นไง ไม่มีทางเป็นได้ เพราะยังใช้ไอ้ทุยอยู่

ที่ประเทศไทยนี่สบายแล้ว ผู้ใหญ่บ้านข้างวัดของอาตมานั่นเวลาทำนานี่ ตอนไถนี่ แกยอมเดินแต่ตอนคราดแกนั่งสบาย แถมมีเหล้าขวดหนึ่งกินไปด้วย สบายไปเลย ประเทศไทยนี่เป็นได้ก่อน ถ้าถือตามนี้

๒. ในชนบทมีการจัดตั้งรวมกลุ่มนั้น จะกลายเป็นกลุ่มรวมของประเทศ คือว่า ในระบอบสังคมนิยมนั้น ยังเป็นกลุ่มเล็กกลุ่มน้อยอยู่ แต่ว่า ในระบอบคอมมิวนิสต์นี่ไม่มีแล้วกลุ่มเล็กกลุ่มน้อย เป็นกลุ่มใหญ่เลย ในนั้นเขาเรียกว่า คอมมูนรวม หมายถึง

ว่า รวมกันว่า เป็นกลุ่มใหญ่ทั้งประเทศเลย ในนั้นไม่มีคำว่ารัฐ No State ไม่มีคำว่ารัฐที่ว่า ไม่มีคำว่า รัฐ จะเป็นไปได้ไหมคุณโยม ในปัจจุบันนี้ประเทศไทยนั้นมีทหาร มีตำรวจ มีนายอำเภอ มีผู้ว่าราชการจังหวัด ก็ยังมีการปล้น การฆ่ากัน การข่มขืนชำเรายังมีอยู่ ถ้าหากโลกนี้ไม่มีรัฐแล้ว ใครจะเป็นผู้บริการสังคม ตัวเล็กอย่างอาตมานี่ไม่มีหวังได้กินอะไรหรอก คนตัวโตแย่งไปกินหมดแน่เพราะ มันไม่มีรัฐ ไม่มีใครควบคุมนี่คุณโยมผู้หญิงนี้ วันนี้เป็นเมียคนนี้ พรุ่งนี้เป็นเมียคนโน้น แล้วแต่จะแย่งกันได้ ถ้าไม่มีรัฐก็ต้องเป็นแบบนี้ มันบอกว่า เป็นคอมมิวนิสต์แล้วมันไม่มีรัฐ มันจะมีที่ไหน รุสเซียมันก็มีรัฐบาลเหมือนกัน จีนแดงก็มีรัฐบาลเหมือนกัน อันนี้อาตมาว่ามันผิดมากกว่าไม่มีรัฐ ก็โลกแตกเท่านั้นเอง

ที่นี้ในหลักคอมมิวนิสต์นั้น ประชาชนออกแรงตามความสามารถ กินตามความต้องการ หมายความว่าตัวเล็กออกแรงอย่างตัวเล็ก กระเพาะมันใหญ่กิเลสมันหนา ความอยากมันมาก กินตามใจชอบ มันถึงจะเป็นคอมมิวนิสต์ได้แล้วในโลกนี้มีหรือยัง รุสเซียสร้างระบอบสังคมนิยมมานี้ ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๑๗ ปัจจุบันนี้เป็นปี ค.ศ. ๑๙๗๗ มันถึง ๖๑ ปีเข้านี่แล้ว รุสเซียพอกินหรือยัง รุสเซียต้องซื้อข้าวอเมริกากินทุกปี ๆ ทำไมมันถึงไม่พอกิน เพราะมันผิดหลักการ หลักการมีอยู่ว่า สังคมจะขยายตัวเพราะการขัดแย้ง ถ้าไม่มีการขัดแย้ง สังคมไม่ขยายตัว หมายความว่า ต้องมีการแข่งขัน สังคมถึงจะขยายตัวได้ การทำมาหากินก็ต้องมีการแข่งขันอันนี้มันไม่มีการแข่งขัน รัฐผูกขาดหมดเลย เพราะฉะนั้นมันถึงไม่พอกิน รุสเซียจึงต้องซื้อข้าวอเมริกันกินทุกปี และไทยนี่เป็นไงบ้าง ? ไทยนี้เหลือกิน คุณโยมผู้หญิงจะมาทำงานนี่ กินมาแล้วกี่ครั้ง ? คุณโยมผู้หญิงนี่นา เดี๋ยวก็กินโน่น เดี๋ยวก็กินนี่ วันละ ๒๐ ครั้งกินได้ แต่คุณโยมผู้หญิงที่เวียดนาม ที่จีน ที่ลาว ได้แค่วันละ ๒ มื้อ คุณโยมผู้ชายนี่กินเผื่อหมาก็ยังโก้ (ขอโทษ) ข้าวไม่ต้องกิน กินยอดมันเลย พอกินข้าวแล้วก็กินเหล้า กินเหล้าแล้วก็อาเจียนออกมา หมากิน แล้วก็มากินใหม่ได้ ประเทศไทยนี่ยัง

เหลือเฟืออยู่เลย ไม่มีใครอดตายหรอก ในประเทศไทย แล้วรุสเซียพอกินหรือยัง ? ยังไม่พอกินเลย เพราะฉะนั้น อาตมาจึงว่า คอมมิวนิสต์ยังไม่มีในโลก

และนอกจากนี้อีก มันบอกว่า บรรดาชนชั้นที่มีอยู่ ๒ ชนชั้นนั้น คือ นักศึกษา ปัญญาชนนี้มาออกแรงงานด้วยการควบคุมเครื่องยนต์กลไกแล้วกลายเป็นกรรมาชีพ ชาวนาเลิกไถนาด้วยวัวและควาย มาไถด้วยเครื่องยนต์กลไกแล้วกลายเป็นกรรมาชีพ มาได้เป็นกรรมาชีพอยู่ในคอมมิวนิสต์นั้น ในสังคมนิยม ยังมีชนชั้นอยู่ มันว่าอย่างนี้ เรื่องชนชั้นนี้อาตมายังมองไม่เห็นเลยว่า การจะทำให้ไม่มีชนชั้นนั้นจะเป็นไปได้ เพราะในโลกนี้มันต้องมีผู้ปกครอง และผู้ถูกปกครอง อย่างหลีกไม่ได้เป็น คอมมิวนิสต์ แล้วก็ต้อง มีประธาน มีนายกรัฐมนตรี มีคณะรัฐมนตรีเหมือนกันกับเรา มันอาจจะต่างแต่ชื่อเท่านั้น แต่รูปการณ์แล้วมันก็เหมือนกับเรานี่เอง ยิ่งมีอำนาจเผด็จการเด็ดขาดมากกว่าเราเสียอีก

๓. การศึกษาภาคบังคับของคนทั่วไปต้องอยู่ในห้อง ๑๐ ขึ้นไป ได้แก่ ม.ศ. ๕ เจริญถึงขั้นนี้แล้ว เป็นคอมมิวนิสต์ อันนี้คือหลักการ พอนำหลักการเหล่านี้มาใช้กับประชาชนลาว ปรากฏว่า ประชาชนลาวหน้าแห้งหมดเลยโยม ไม่ใช่เหี่ยวแห้งแต่หน้าคนหรอก ต้นไม้ก็เหี่ยว เพราะใจมันเหี่ยวแล้วนี่ มองดูต้นไม้ก็เหี่ยวด้วย นึกไปด้วยคิดไปด้วย ว่า........เอ........ทำไมมันถึงอยากเป็น,. มันอยากเป็นซีคุณโยม ใครเป็นนายในระบบคอมมิวนิสต์นี้สบายมาก ทำอะไรผิดไม่มีใครว่า, มันก็มีเงินเดือนกินเหมือนกัน ขนาดขั้นอย่างอาตมานี้ ๖๐,๐๐๐ กีบ ในสมัยโน้นนา ๑ หมื่นกีบก็ ๔๐๐ บาท ๖ หมื่นก็ ๒,๔๐๐ บาท

ที่นี้พนักงานผู้น้อยกิน ๑ หมื่นกีบมันมีไหมละช่องว่าง ? มันก็มีอยู่ดี ๆ นี่เอง แต่อย่าไปเรียกเงินเดือนนา ถ้าเป็นเงินเดือนเขาเรียกลักษณะรับจ้าง ลักษณะนายทุน ให้เรียกว่าอัตรากินไปหาประชาชนก็บอกว่า ฉันนี่ไม่มีเงินเดือนกินหรอก ฉันปฏิวัตินี่เพื่อประเทศชาติบ้านเมือง อันนี้ก็ฉ้อหลวงบังราษฎร์ เพราะฉะนั้น ในระบอบสังคมนิยมนี้ ไม่มีเงินเดือนกิน แต่มีอัตรากิน ไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวง แต่ฉ้อหลวงบังราษฎร์ แล้วมันก็มีคนจำนวนหนึ่งมารับใช้เขาเรียกว่า "พี่เลี้ยง" ตอนเช้ามาก็หุงอาหารให้เรา หุงเสร็จ

แล้วก็ให้เรากิน กินเสร็จมันก็เอาไปล้าง แล้วก็ไปเก็บ กางเกงนุ่งมา มันก็เอาไปซักให้ ซักแล้วก็รีด รีดแล้วก็เอามาให้เรานุ่ง แต่อย่าไปเรียกคนใช้นา ให้เรียกว่า พี่เลี้ยง ถ้าเป็นผู้หญิงเราเรียกว่า "เอื้อยเลี้ยง" เป็นผู้ชายเขาเรียกว่า "อ้ายเลี้ยง" รวมแล้วเขาเรียกว่า "พี่เลี้ยง"

ดีรวมแล้ว ระบอบนี้ไม่มีชนชั้น คือว่าไม่มีเงินเดือนกิน แต่มีอัตรากิน ไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวง แต่ฉ้อหลวงบังราษฎร์ ไม่มีคนใช้ แต่มีพี่เลี้ยง และมันบอกว่าไม่มีชนชั้น ก็ไอ้ชนชั้นประธานกลุ่มนั่นไง ? หนึ่งแล้วนะ ชนชั้นประธานบ้าน ๒ แล้วนะ ชนชั้นคณะตำบล ๓ แล้ว ชนชั้นคณะอำเภอ ๔ แล้วนะ ชนชั้นคณะจังหวัด ๕ แล้วนะ ชนชั้นคณะชี้นำรัฐ ๖ แล้วนะ และชนชั้นรัฐบาล ๗ แล้วนะ ชนชั้นพรรค ๘ แล้วนะ ยิ่งกว่าชนชั้นของเราเสียอีก ยิ่งมีชนชั้นเยอะแหละพวกนี้ พอมาดีรวมแล้ว ใครเป็นเจ้านายระบอบคอมมิวนิสต์สบายมาก แต่ประชาชนแหละมันแย่ เพราะจะทำมาหากินตามใจชอบไม่ได้ คนของรัฐจัดให้ทำอะไรขึ้นกับกลุ่มไหนก็ต้องทำตามนั้น ผลผลิตทำได้นั้น ก็เป็นของรัฐทั้งนั้น รัฐแบ่งให้กินให้ใช้ ประชาชนในโลกอันนี้ก็คือข้าทาสของรัฐเราดี ๆ นี่เอง มีกินมีใช้พออยู่ได้ไปมื้อหนึ่ง ๆ เท่านั้น สิทธิพื้นของมนุษย์คือสิทธิในการทำมาหากินเพื่อดำรงชีวิตของตนก็ดี สิทธิในการพูดจาออกหัวคิดทางการเมืองซึ่งเป็นสิทธิในทางสังคมก็ดี คุณโยมอย่าถามหาเลย ไม่มีหรอก

อยู่ไม่ได้ต้องหนี

อาตมาพิจารณาดูรอบด้านอย่างนี้ เห็นว่าประเทศลาวนี่แย่มาก ด้านศาสนาสึกได้ บวชไม่ได้ และการเรียนไม่มีในขณะนั้นนะโยม บวชก็ไม่ได้ เรียนก็ไม่มี มันก็หมดเท่านั้นเอง มีแต่ตาย เกิดไม่มี มันก็หมด

ลองมาดูลักษณะทฤษฎีของมัน ถ้าคุณโยมคนไหนเคยอ่านทฤษฎีของมาร์คว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่าง Dialectic matter กับ Dialectic Idia คือความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุนิยมกับจิตนิยม จะเห็นว่า ไม่มีศาสนาเลย พ่อมาร์คไม่รับเอาเลย มาร์คบอกว่ามนุษย์เรานี้ต้องการอิสรภาพ แต่การที่เราเอาจิตใจไปผูกพันกับพระเจ้า ผูกพันกับบุญกับบาปก็แสดงว่าเรายังไม่มีอิสรภาพ มาร์คเขาพูดอย่างนี้ก็แสดงว่า มันปฏิเสธศาสนาหมดเลย ศาสนาในโลกนี้แบ่งออกเป็น ๒ ศาสนาโยม คือ

ศาสนาอันหนึ่งเป็นเทวนิยม อย่างศาสนาคริสต์ ก็ถือพระยโฮวาห์ ทำจิตให้เข้าถึงพระยโฮวาห์ ศาสนาอิสลามก็ถือพระอัลเลาะห์ ทำจิตให้ถึงพระอัลเลาะห์ แต่ทั้งนั้นทั้งนี้ก็ถือว่าเป็นจิตนิยมเหมือนกัน ศาสนาพุทธเรานี่เป็นจิตนิยม พระพุทธเจ้าของเราสอนว่า

มโนปุพฺพงฺคมา ธมฺมา มโนเสฏฺฐา มโนมยา
มนสา เจ ปทุฏฺเฐน ภาสติ วา กโรติ วา
ตโต นํ ทุกฺขมเนฺวติ จกฺกํว วหโต ปทํ

ธรรมทั้งหลาย สภาวะทั้งหลาย สิ่งทั้งหลายในโลกนี้มีใจเป็นใหญ่ มีใจเป็นสภาพถึงก่อน ทำอะไรสำเร็จได้ด้วยใจ พระพุทธเจ้าของเราสอนอย่างนี้ หมายความว่า เอาใจเป็นใหญ่

ที่นี้ทฤษฎีของคอมมิวนิสต์นั้น มันเอาวัตถุเป็นใหญ่ มันบอกว่า ถ้าหากว่า Rhysic สิ่งแวดล้อมดีทุกอย่าง ใจคนเรามันก็ดีไปเอง ถ้าคนเราไม่มีกิน ไม่มีใช้ มันก็ตาย มันว่าอย่างนี้ แต่ศาสนาของเราถือว่า ทุกอย่างสำคัญที่จิตใจ และศาสนาของเรายอมรับให้คนมีวัตถุได้ แต่ลัทธิคอมมิวนิสต์มันไม่ยอมรับด้านจิตใจ จิตใจไม่สำคัญ เรียกว่าปฏิเสธไปเลย พิจารณาตามหลักการนี้แล้ว ก็เห็นว่า ศาสนานี้ไม่มี พระพุทธเจ้าสอน

เราว่า ให้มีวัตถุ ก็สักแต่ว่ามี อย่างคุณโยมมียศนี้ อย่าไปติดในยศกันเกินไปนัก มีลาภแล้วไม่มีลาภ มียศแล้ว ไม่มียศ นินทา สรรเสริญ มีสุขแล้วทุกข์นี้ เป็นของธรรมดาสำหรับโลก เราอย่าไปยึดถือมันเกินไป ถ้ายึดถือเกินไป มันเป็นทุกข์ พระพุทธเจ้าสอนเราอย่างนี้ คือยอมให้มีวัตถุอยู่ แต่อย่าไปติดในวัตถุ ให้มันเป็น เนตํ มม เนโสหมสฺสามิ เนโส เม อตฺตาติ อันนั้นไม่ใช่ของกู อันนี้ไม่ใช่ของกู ให้คิดอย่างนี้ เราก็สบายใจ เพราะความทุกข์ต่าง ๆ นี้ มันอยู่ที่การเข้าไปยึดถือ อย่างพุทธภาษิตว่า สงฺขิตฺเตน ปญฺจุปาทานกฺขนฺธา ทุกฺขา การเข้าไปยึดถือในตัวขันธ์ ตัวรูปตัวนามนี้ เป็นตัวทุกข์อันยิ่งใหญ่ พระพุทธเจ้าสอนอย่างนี้ แต่ทฤษฎีของมาร์คมันไม่ว่าอย่างนี้ มันว่าวัตถุเป็นใหญ่ มีวัตถุแล้วใช้ได้ อันนี้แสดงว่า พระพุทธศาสนานี้ หรือศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนาอะไรก็ตามในโลกนี้ เข้ากันไม่ได้กับคอมมิวนิสต์ ไม่มีทาง ที่มันมีอยู่ในปัจจุบันนี้ มันมีไว้เป็นกระจกส่องมาที่ประเทศไทยว่า ฉันยังมีศาสนาอยู่นา ทั้งนี้เพื่อมันจะเอาลาวเป็นบันไดไต่เต้าเข้ามาอีกเท่านั้น อันนี้ในด้านศาสนา เพราะฉะนั้น พิจารณาในด้านปฏิบัติก็ดี ทฤษฎีก็ดี จะเห็นว่า ลาวนี้ ศาสนาไม่เหลือแน่

ทีนี้มาดูในด้านชาติว่า ชาติลาวนี้จะเหลือไหม ? ต่อไปอาตมาก็มาศึกษาดู Asiatic modern of production ระบบพัฒนาเอเชีย ๕ ข้อ ซึ่งมาร์คเขียนเอาไว้ในปี ค.ศ. ๑๙๕๓ ซึ่งเป็นหลักพัฒนาประเทศของลาวในปัจจุบัน กลับมาดูแผนการศึกษาของชาติลาวในปัจจุบัน ทฤษฎีหรือหลักพัฒนาประเทศนี้หนักไปในทาง เทคนิค เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ แต่แผนการการศึกษาของลาวนี้หนักไปในทางอักษรศาสตร์ มันไม่รับใช้กันเลย ธรรมดาที่ประเทศลาวนี้นา หลักสูตรเก่าเขาโล๊ะทิ้งหมดเลย เขาว่าหลักสูตรอันเก่านี้มีลักษณะศักดินานายทุน โล๊ะทิ้ง ต้องตั้งใหม่ เขาเรียนกันอย่างไรทุกวันนี้ ตอนเช้ามาก็เรียนประวัติศาสตร์ ก็เรียน ก.ข. ธรรมดานี่เอง พออ่านออกเขียนได้ บ่าย ๆ เข้าหน่อยก็เรียนประวัติศาสตร์ ว่าเรื่องลาวกับไทยทะเลาะกันอย่างนั้นอย่างนี้ เพื่อสร้างความเคียดแค้นให้แก่คนลาว ให้แก่เด็กของลาว เพื่อจะเอาเป็นบันไดไต่เข้ามาหาไทย ตอนเย็นมาก็เรียนศิลปะวรรณคดี ก็มีการฟ้อนรำ ฟ้อนจังหวะ ยิงเครื่องบินที ๒๘ เอฟ ๑๑ ฟ้อน

จังหวะเก็บเกี่ยว พ้อนจังหวะเพิ่มพูนผลผลิต ทำอย่างนี้ หลักการพัฒนาประเทศก็ไปอีกรูปหนึ่ง มันไม่รับใช้กัน เมื่อไม่รับใช้กัน ใครจะมารับใช้ ต้องเป็นเวียดนามเหนือมารับใช้

ทีนี้ประชาชนลาวทั้งหมด มีแค่ ๓ ล้าน เดี๋ยวนี้ไม่ถึงแน่ แล้วผู้หญิงมากกว่าผู้ชายด้วย ทีนี้เวียดนามเหนือมันเอาชายหนุ่มมา ๓ ล้านคน เพื่อเอามารับใช้แผนการพัฒนาประเทศเอาแต่หนุ่ม ๆ ที่หล่อ ๆ เลือกมา ๓ ล้านคน เสร็จแล้วก็เอามาอยู่กินกับผู้หญิงลาว ผสมผสานกันไม่ถึง ๒๐ ปี เมืองลาวมันก็มีแต่ดีด้าวดีเดือกเต็มหมดเมืองลาวต้องเป็นอย่างนี้แน่ ๆ อาตมาดูรอบด้านแล้ว เห็นว่าลาวจะไม่เหลือต่อไป อาตมาจึงตัดสินใจหนี ต่อนี้ไป กูไม่รับใช้มึงแล้ว ลามึงแล้ว ท้องฟ้าสีทองผ่องอำไพนี่ หนีมาเป็นไดโนเสา เต่าล้านปีที่ประเทศไทยดีกว่า

พออยู่กับเขา ๔ วันแล้ว อาตมาก็เข้ามาอุบล ฯ ก็เอาหนังสือใบสุทธิแจ้งเจ้าคณะจังหวัดท่านแล้ว ท่านก็ส่งตัวเข้ามากรุงเทพ ฯ คือ อาตมาเป็นคนเคยอยู่นี่แล้วทางผู้ว่าจากกรุงเทพ ฯ ก็รู้จักดี ท่านก็ไปนำอาตมามาอยู่กรุงเทพ ฯ ปัจจุบันนี้อาตมาก็มีฐานะเป็นเจ้าอาวาสอยู่วัดแห่งหนึ่งในกรุงเทพ ฯ นี่เอง อันนี้คือความเป็นไปของอาตมา

กำแพงวิเศษของไทย

กลับมาพิจารณาดูประเทศไทยว่า ไทยจะเป็นคอมมิวนิสต์ได้ไหม ?

อาตมาพูดในฐานะเป็นคอมมิวนิสต์ใหญ่ ไม่ใช่ตัวกระจอกนะ ระดับรัฐทีเดียว คือว่า ในสมัยที่มีการต่อสู้กันอย่างรุนแรงในประเทศไทยนี่นา เอกสารการเมืองทุกฉบับที่ผ่านมาในไทยนี้ ผ่านอาตมาทั้งนั้นแหละ เพราะอาตมาเป็นผู้นำของรัฐอยู่ในขณะโน้น เห็นหมดเลย เรียกว่า ไทยนี่ไม่มีทางเป็นคอมมิวนิสต์ไปได้ เพราะอะไร เพราะไทยมีกำแพงใหญ่ ๓ กำแพง คือ

กำแพงอันที่หนึ่งได้แก่พระมหากษัตริย์

พระมหากษัตริย์ไทยนี้ คอมมิวนิสต์เขาวิจัยดูแล้วว่า พระมหากษัตริย์ไทยนี่มีลักษณะ ๓ อย่าง คือ

๑. พระมหากษัตริย์ไทยมีลักษณะชาติ

๒. พระมหากษัตริย์ไทยมีลักษณะมหาชน

๓. พระมหากษัตริย์ไทยมีลักษณะต่อสู้

คอมมิวนิสต์เขาวิจัยอย่างนี้

ที่ว่า ๑. พระมหากษัตริย์ไทยมีลักษณะชาติ ก็เพราะว่าพระองค์ไม่ได้อยู่นิ่ง พระองค์เสวยแล้วก็เสด็จโน่นเสด็จนี่ ตามภูเขาเลากา พวกชาวไร่ ชาวเขาไม่มีที่ทำมาหากิน พระองค์ก็ไปหา ไปจัดสรร ไปแนะนำการทำมาหากินให้ และพระราชทาน (ที่) ให้คนทำมาหากิน เพื่อให้มีอยู่มีกิน เรียกว่า หางานหาการให้คนทำ คน ๆ นั้นเมื่อได้รับอนุเคราะห์จากพระองค์แล้ว เขาก็รัก เขาก็เคารพ อันนี้เรียกว่า พระมหากษัตริย์ไทยมีลักษณะชาติ แต่ว่าพระมหากษัตริย์ลาวท่านเสวยแล้วก็เสวยนะโยม

๒. พระมหากษัตริย์ไทยมีลักษณะมหาชน พระมหากษัตริย์ไทยนี้ท่านไม่ได้อยู่นิ่งนา อยู่ในสนามรบท่านก็ไปด้วย ที่ไหนมีประชาชนเดือดร้อน ท่านไปทั้งนั้น เจ้าฟ้าชายก็เหมือนกัน ถ้ามีการต่อสู้พระองค์ก็ไป ในสนามรบก็ไป ลักษณะนี้เรียกว่า

ลักษณะมหาชน ธรรมดาพระมหากษัตริย์นี่ ตามหลักการแล้วเป็นสมมุติเทพ คือเป็นเทวดาคนหนึ่ง แต่พระองค์ไม่ได้ถืออย่างนั้น ประชาชนมีความเดือดร้อนที่ไหน พระองค์ไปถึงที่นั่น อันนี้ทำให้เรียกว่า พระมหากษัตริย์มีลักษณะมหาชน คือเข้ากับมวลชนได้อย่างแนบสนิท

๓. พระมหากษัตริย์ไทยมีลักษณะต่อสู้ พระมหากษัตริย์ไทยไม่เล่นการเมือง คอมมิวนิสต์เขาบอกว่าไม่เล่นการเมือง แต่พระมหากษัตริย์ไทยนี้ทำการเมือง เล่นกับทำมันต่างกันนะโยมนะ การเมืองคืออะไร? การเมืองคือการต่อสู้รอบด้าน เพื่อให้ได้มาซึ่งชัยชนะและอุดมการณ์ ถ้าใครทำให้ประชาชนรักได้ คนนั้นเขาเรียกว่า คนมีการเมืองในตัว อย่างพวกคุณโยมนี่ เรียนจบออกไปแล้วไปอยู่ตามชายแดน ไปอยู่ตามบ้านนอกคอกทำเล ต้องมีการเมือง และจะรู้ว่ามีการเมืองในตัวหรือไม่มีให้ดูที่ประชาชน ถ้าประชาชนเขารักเรา เขานับถือเรา เขาเคารพเรา ก็เรียกว่า เรามีการเมือง พระมหากษัตริย์ไทยไม่เล่นการเมือง แต่พระองค์ทำการเมือง คือพระองค์ทำให้ประชาชนรัก ทำให้ประชาชนเคารพ ทำให้รัก ประชาชนหวงแหน มันก็เลยกลายเป็นลักษณะต่อสู้ไปเลย

กำแพงอันที่สองคือ ศาสนา

คือพระสงฆ์ไทยนี่ด้านอัตตวิสัย ท่านก็ปรับปรุงตัวของท่านเองให้อยู่ในระเบียบของสงฆ์อันดีงาม คอมมิวนิสต์จะหาช่องทำลายภาพพจน์ในเรื่องส่วนตัวไม่ได้ ในด้านภาววิสัยท่านก็ช่วยสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม อย่างนี้ก็เรียกว่าต่อสู้เหมือนกัน พระสงฆ์ไทยนี่ท่านฉลาด รู้ทัน ท่านคงไม่เชื่อคอมมิวนิสต์ง่าย ๆ หรอก ที่ประเทศลาวคอมมิวนิสต์มักอ้างว่า พระศรีอริยเมตรัยเกิดแล้ว จะมาทำโลกนี้ให้เกลี้ยงเหมือนหน้ากลอง ก็คือมาร์คนั่นแหละ เกิดแล้วมันว่าอย่างนี้ พระสงฆ์ลาวบางองค์ท่านก็เชื่อ แล้วยอมตัวเป็นสมุนของมันก็มี เป็นต้นว่า ทหารเข้าบ้านอย่างนี้ พอทหารเข้าบ้าน พระก็ตีกลองตึง ๆ เลย พอทหารถามว่าตีกลองทำไม? ท่านก็ตอบว่า ก็ตีให้ชาวบ้านเขาเอาข้าวมาให้เอ็งกินนะซิ พอเสร็จแล้วชาวบ้านก็เอาข้าวมาให้ทหารกินจริง ๆ แต่ทหารออกจากวัด ก็โดนยิง ที่แท้ก็ตีกลองบอกเขานะซิว่า ทหารเข้าบ้านแล้ว แต่ก่อนเป็นอย่างนี้เคยมีคุณโยม แต่

พระไทยท่านไม่เป็นอย่างนั้น ในข้อนี้พระไทยท่านตื่นแล้ว ท่านมีการต่อสู้แล้ว แต่ไม่ได้สู้ด้วยปืนนะโยม ท่านมีวิธีทางที่ดีของท่าน พระสงฆ์ไทยท่านรู้หันอย่างนี้ ท่านไม่ยอมร่วมมือ และอีกอย่างหนึ่ง ประชาชนไทยนี้ มีความเชื่อมั่นในศาสนาอย่างมั่นคง ไม่ศาสนาพุทธก็อิสลาม ไม่อิสลามก็ต้องคริสต์ ต้องมีการเชื่อถืออย่างมั่นคง เพราะฉะนั้นต้องหวงแหนอย่างแน่นอน อันนี้ก็เป็นกำแพงอันหนึ่ง

กำแพงอันที่สาม ได้แก่ประชาชนไทยเอง

ประชาชนไทยนี้มีเลือดต่อสู้ที่สุดเลย ในบรรดาคนในเอเชีย เราสังเกตได้อย่างนี้ ตามประวัติศาสตร์สมัยต่อสู้กับพม่า สมัยกรุงศรีอยุธยาสู้กับพม่าถึง ๒๔ ครั้ง สมัยกรุงเทพ ฯ กรุงธน ฯ นี้สู้กับพม่า ๒๐ ครั้ง รวมแล้วนี่ไทยต่อสู้กับพม่าถึง ๔๔ ครั้ง ที่ไทยต่อสู้ สู้เพื่ออะไร ก็เพื่อรักษาเอกราชของไทย ในสมัยฝรั่งเศส สมัยอาณานิคม เพราะฝรั่งเศสเผยแพร่อาณานิคม ประเทศไทยนี้ถูกแย่งแล้ว ฝั่งธน ฯ ไปถึงปักษ์ใต้ นี่กูจะเอาตั้งแต่กรุงเทพ ฯ ไปถึงอีสาน อันหนึ่งนี่ก็กูจะเอา เขาแย่งกันเรียบร้อยแล้ว ในสมัยนั้นไทยมีอะไรบ้าง ไทยยังไม่มีอะไรเลย อาวุธยุทธภัณฑ์ก็ไม่มี พลเมืองก็นิดเดียว อาตมาเห็นการต่อสู้ในประเทศลาว ฝรั่งเศสนั้นอยู่หัวเดท ไทยอยู่หางดอนสม แล้วก็ยิงต่อสู้กัน แล้วฝรั่งเศสเขาเอาปืนอะไรยิง เขาเอาปืนมกเกยิง พอยิงปั้งเข้ามาตกใส่ไทยตึมไทยก็ตายมั่ง ไทยเอาปืนอะไรยิงเขา ไทยก็เอาปืนหน้ากระทรวงกลาโหมแยบนั้นแหละยัดเข้าไป ๆ เอาไฟเผาเข้าไปจุดตุ้มตกน้ำต๋อม แต่ไทยสู้นะโยมนะ ไทยสู้ ฝรั่งเศสข้ามไม่ได้ก็แล้วกัน ไม่เป็นไร ยิงมันไม่ถึง มึงอย่าข้ามมา พอข้ามมากูก็เอามึงจนได้ เรียกว่าเสมอกัน อันนี้ชี้ให้เห็นถึงน้ำใจคนไทยในการต่อสู้ นอกจากคนไทยจะมีเลือดในการต่อสู้อย่างนี้แล้ว อาตมาอยู่เมืองลาว ๙ ปี ไม่เคยได้ยินคุณโยมผู้หญิงสาวกินยาตายก็ไม่เคยได้ยิน ยิงผัวตายก็ไม่เคยได้ยิน แต่โยมผู้หญิงที่ประเทศไทย เป็นไง ? อย่าไปเล่นกับแม่ก็แล้วกัน มีกันทุกวัน กินยาตายบ้าง แทงตัวเองตายบ้าง ยิงสามีตายบ้าง ตัดอะไรต่อมิอะไรของสามีบ้าง โยมผู้หญิงที่ประเทศลาวไม่มี ประเทศไทยเป็นอย่างนี้แหละ อาตมามั่นใจว่าประเทศไทยไม่มีทางจะเป็นคอมมิวนิสต์ไปได้ แต่ก็ไม่ควรประมาท เพราะ

ทฤษฎีสากลกรรมาชีพมันเป็นแผนการอมตะสำหรับล้างโลกให้เป็นคอมมิวนิสต์ แต่ถ้าไทยสู้จริง ๆ สู้ให้ถูกจุด แยงยิงศรให้ตรงเป้า แล้วไทยไม่แพ้แน่ เพราะไทยมีเงื่อนไขในการต่อสู้ที่ดีดังกล่าวแล้ว อาตมาจะให้แนวคิดอีกอันหนึ่ง ถ้าหากโยมคนไหนจะคิดเป็นคอมมิวนิสต์นา ขอให้คุณโยมคิดว่า ถ้าเป็นคอมมิวนิสต์แล้ว ไทยจะเสียอะไรบ้าง? ไทยจะเหลืออะไรมั่ง อันนี้ขอให้คิดให้ดี ๆ นะ อาตมานี่เอาข่าวนี้มาบอกนา ให้คิดให้ดี ๆ ว่า ไทยเหมาะสมที่จะเป็นคอมมิวนิสต์หรือยัง? ประเทศไทยนี้มีพลเมืองถึง ๑๕๐ ล้านคนก็ยังไม่อดตาย เพราะผืนแผ่นดินไทยนี้ สามารถปลูกฝังได้มีถึง ๑๕๐ ล้านไร่ และ ๑ ไร่ ปลูกข้าวได้ ๕๐ ถัง ปีหนึ่ง ๓๖๕ วันยังเหลือกินสบาย ๆ ที่ประเทศไทยนี้นา อยากเป็นไปทำไม แล้วเป็นไปแล้ว จะเสียอะไรบ้าง อันนี้คิดให้ดีนะ

เราจะเล่นการเมืองนี้ต้องรู้จักทุกอย่าง อย่างโยมผู้หญิงนี่นา ถ้าคิดจะเล่นการเมืองนะโยมนา อาตมาขอบอกอย่างนี้........ให้โยมคิดเสียก่อนว่า ถ้วยในบ้านนะมีกี่ใบ จำได้หรือเปล่า รู้หรือเปล่าว่า ถ้วยในบ้านนะมีกี่ใบ ถ้ายังไม่รู้แล้ว อย่าไปเล่นการเมืองนะโยมนา เรียกว่าความรอบคอบยังไม่พอ มันเป็นอย่างนี้นา ต้องคิดให้มันซึ้ง ๆ การเมืองไม่ใช่ของเล็กน้อย อย่าไปเชื่อนัก ไอ้ศาสตร์ต่าง ๆ และโยมคนไหนจะอ่าน Philosophy ปรัชญาหรือแนวความคิดต่าง ๆ นี้ต้องมีตรรกศาสตร์เสียก่อน ตรรกศาสตร์คืออะไร? ก็คือวิชาเหตุผลนั่นแหละให้มีในตัวเสียก่อน แล้วค่อยไปอ่าน ถ้าเราไม่มีตรรกวิทยาแล้วเราไปอ่านปรัชญาเสียก่อน นั่นอ่านไปเพื่อความเป็นทาสนะโยม เป็นทาสความคิดของคนอื่นเขา มันเป็นอย่างนี้ คุณโยมทั้งหมดนี่แหละ เป็นทหารจะออกรบต้องรู้เหตุ ๔ อย่างเสียก่อน ถึงไปรบได้ คือ

๑. ต้องรู้จักข่าว
๒ ต้องรู้จักหน้าดิน (รู้ภูมิประเทศ)
๓. ต้องรู้จักอาวุธ (กำลังอาวุธ)
๔. ต้องรู้จักจำนวนพล (รู้อัตรากำลัง)

รู้จักเหตุ ๔ อย่างนี้ ถึงจะออกรบชนะเขา ถ้าไม่รู้ ๔ อย่างอย่าไปเลย ในทำนองเดียวกัน โยมจะเล่นการเมืองนี่ โยมต้องดูอัตวิสัยความรู้ความสามารถของเราเสียก่อน แล้วดูภาวะวิสัยคือสิ่งแวดล้อมของเรา ได้แก่ ประเทศลาว ประเทศเขมร ประเทศเวียดนาม ประเทศมาเลเซีย ประเทศพม่า โดยเฉพาะก็คือ อเมริกา รุสเซีย จีนแดง เขาคิดอะไร ต้องอ่านให้ออกแล้วถึงค่อยเล่นนะคุณโยม ไม่เช่นนั้นฉิบหายนา และถ้าใครเป็นคอมมิวนิสต์ไปแล้ว อาตมาขอบอกว่า ไทยนี้เหลือแค่ภาคกลาง โยมจะเอาไหม? มันจะเหลือแต่ภาคกลางนะโยมนะ อันนี้อาตมาพูดแค่นี้ ก็หวังว่าคุณโยมทั้งหลายคงจะเข้าใจ

เพราะฉะนั้น คุณโยมทั้งหลายเป็นไทยน่ะ มันประเสริฐที่สุดแล้วเป็นไทยนี่น่ะ อุดมสมบูรณ์ที่สุดแล้ว สำหรับอาตมาเองนะโยม ถ้าโลกทั้งโลกเป็นคอมมิวนิสต์ ถ้าโลกอีกโลกหนึ่งเป็นหมาขี้เรื้อน อาตมาขอไปเกิดในโลกหมาขี้เรื้อน บอกอย่างนี้ก็แล้วกัน อาตมานี้มีประสบการณ์มาแล้ว เพียงพอแล้ว อิ่มมาแล้ว ๆ เรียกว่า ถ้าสมมติว่าคอมมิวนิสต์เปรี้ยวหมือนบอระเพ็ด อาตมาก็ได้กินมาแล้ว รู้ขมรู้หวานมาแล้ว แต่พวกคุณโยมทั้งหลายที่เป็นคนไทยนี่ ส่วนมากเข้าใจคอมมิวนิสต์แบบตาบอดคลำหางช้าง ทำไมถึงเป็นอย่างนั้น? คือนี่ก็ว่า มันดีเรื่อยไปมีความสงสัยกังขากันเรื่อยไป คือยังไม่เห็นสภาพแท้จริงของมัน มีนิทานเขาเล่า.....มีตาบอด ๔ คน ไม่เคยเห็นช้างเลย พอคนเขาจูงช้างมาบอกว่า ใครไม่เคยเห็นช้างให้มาดู ฝ่ายตาบอดทั้ง ๔ คน คนหนึ่งไปคลำ ๆ ดูเพราะตามองไม่เห็น ไปคลำถูกหางช้างคิดว่า เอ.....ช้างนี้ก็ไม่เห็นแปลก ก็ไม้กวาดธรรมดา ๆ นี่เอง อีกคนหนึ่งเข้าไป ไปคลำ ๆ ก็ไปถูกขาช้าง..... เอ๊ะช้างนี้ก็เหมือนกับสุบเรานี่เอง และอีกคนหนึ่งก็เข้าไปคลำ ๆ ก็ไปถูกมือช้าง ก็บอกว่า ช้างนี่ก็เหมือนหมอนเรานี่เอง อีกคนหนึ่งก็ไปคลำ ๆ ไปก็ไปถูกงาช้าง ก็คิดว่า ช้างก็เป็นของแข็ง ๆ นี่เอง แล้ว ๔ คนก็ปรึกษากัน แต่ก่อนนี้ตาบอดทั้ง ๔ นี้ถูกคอกันดี ทีนี้ก็มาปรึกษากันว่า ช้างนี้มันเป็นอย่างไร คนหนึ่งก็ว่า ช้างก็เหมือนไม้กวาดนะซี อีกคนก็ว่า ไม่ใช่เราไปเห็นมาแล้วช้างก็เหมือนสุบนั้นเอง อีกคนที่ไปจับถูกมือช้างก็ว่าช้าง เหมือนกับหมอนนี่เอง อีกคนก็ว่า ช้างก็ของแข็ง ๆ นี่แหละ ก็ว่ากันอย่างนี้

พูดไปพูดมาคน ๔ คนก็ทะเลาะกัน ก็เลยมีมีดที่ ๕ เอาไม้มาเคาะหัวคนนี้บอกคนนั้นก็ว่า พูดแค่นี้ก็ตีกันหรือ แล้วก็ตีกันใหญ่ทั้งหมด ๔ คนนั้นแหละ เป็นอย่างนี้นะคุณโยมนะ เรารู้อะไรไม่จริงแล้วอย่าไปทำ ทำแล้วมันแก้ไม่ไหว จะเป็นแบบลาวนะโยม มีฝ่ายซ้าย ฝ่ายขวา ฝ่ายกลาง สุดท้ายก็ลงเอยด้วยบ้านแตกสาแหรกขาด รบกันวุ่นวายไปหมด ต่อไปก็คงสูญพันธุ์ลาวเป็นแน่ ต้องรู้จริง ๆ ถึงค่อยทำ รู้ให้มันแม่นยำแล้วค่อยทำ ความรู้ขนาดพวกเรานี้ ถ้าเรายังมีความรู้น้อยอยู่อย่าไปทำ อย่าเป็นคนตัวเล็กหามเสา อย่างโยมนี้ฐานะก็แค่ต่ำ ความรู้ก็แค่ต่ำ อย่าพึ่งอยากได้นายพลนะ เดี๋ยวจะแบกดาวไม่ไหว จะล้มทับตายนะโยม คิดทำอะไรให้มันพอดี ๆ กับอัตตภาพกับสังขารของเรา พร้อม ๆ กันนั้นความอยากของเรานี้ก็ให้พอดี ๆ อย่าไปอยากให้มันมากนัก เพราะตัวอยากนี้เป็นตัวทุกข์ อาตมาขอแนะนำอย่างนี้

สุดท้ายแห่งการบรรยายนี้ ถ้าหากคุณโยมท่านไหนมีความข้องใจสงสัยแล้วก็ถามอาตมาได้ อาตมาสู้แบบไม่ฉันข้าวเพลได้ ไม่เป็นไร และก็สุดท้ายนี้ อาตมาขออวยชัยให้พร ให้บรรดาคุณโยม ทั้งหลาย จงได้ประสบแต่ความสุข ความเจริญ ภวตุ สพฺพมงฺคลํ ขอมงคลความดีทั้งปวง จงมี รกฺขนฺตุ สพฺพเทวตา ขอเหล่าเทพยดาจงรักษาท่านพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย สพฺพพุทฺธานุภาเวน ด้วยอานุภาพพระพุทธเจ้า สพฺพธมฺมานุภาเวน ด้วยอานุภาพพระธรรมเจ้า สพฺพสงฺฆานุภาเวน ด้วยอานุภาพพระสังฆเจ้า สทา โสตฺถี ภวนฺตุ เต ขอความสุขสวัสดี จงมีในกาลทุกเมื่อเถิด.

บันทึกคำบรรยายเรื่อง

ศาสนากับการปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

ศาสตราจารย์ ธานินทร์ กรัยวิเชียร

บรรยายในที่ประชุมสัมมนา

เรื่องศาสนากับการปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

จัดโดย

คณะกรรมการประสานงานองค์การศาสนาแห่งประเทศไทย

ร่วมกับสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย

ณ หอประชุมคุรุสภา

๓๑ มีนาคม ๒๕๒๐

เรื่องที่จะบรรยายวันนี้ คือเรื่อง "ศาสนากับการปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน" ภัยที่กำลังคุกคามศาสนาเวลานี้ คือภัยจากคอมมิวนิสต์ ตอนแรกเราต้องพิจารณาก่อนว่า ภัยจากคอมมิวนิสต์ที่กำลังจะล้มล้างทุกศาสนานั้นเป็นอย่างไร หลักปรัชญาของเขาเป็นอย่างไร จึงจะต้องล้มล้างศาสนาทุกศาสนา เขามีแนวความคิดในการล้มล้างอย่างไร และเขาทำอะไรบ้างในประเทศต่าง ๆ เขาจะเอาอะไรมาแทนที่ศาสนาที่จะล้มล้าง และประการสุดท้ายเราจะปกป้องศาสนาที่หวงแหนของเราได้ประการใดบ้าง

แนวความคิดของฝ่ายคอมมิวนิสต์ในเรื่องของศาสนา คือแนวความคิดของคาลมารกซ์ที่จะทำการล้มล้างศาสนา เพื่อความเข้าใจอันดี ขอกล่าวโดยสังเขปว่า คอมมิวนิสต์ในปัจจุบันนี้ ประกอบด้วยลัทธิ ๓ ลัทธิ คือ.-

๑. มารกซิสม์

๒. เลนินนิสม์ และ

๓. สตาลินนิสม์

ในปัจจุบันนี้ ทั้ง ๓ ลัทธินี้รวมกันเข้าเป็นคอมมิวนิสต์ ไม่มีใครที่จะดัดแปลงแก้ไขลัทธินี้ได้เลย ถ้าใครก็ตามไปดัดแปลงแก้ไขประการหนึ่งประการใด คอมมิวนิสต์ถือว่าผู้นั้นเป็นพวกนอกคอก หรือนอกรีต ปัญหาต่อไปมีว่า เหมาเจอตุงจะถือว่าเป็นลัทธิอีกลัทธิหนึ่งได้ไหม ข้อนี้ตอบได้ว่า ในหมู่คอมมิวนิสต์ด้วยกันเองถือเจ้า ๓ องค์เท่านั้นเป็นคอมมิวนิสต์ เหมาเจอตุงนั้นเป็นเพียงผู้เอาลัทธิคอมมิวนิสม์มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในประเทศของเขาเท่านั้น

ผู้ที่เอาวิธีการลัทธิคอมมิวนิสม์มาใช้ในประเทศ แต่ละประเทศ แต่ละยุค แต่ละสมัย ซึ่งเป็นผู้สร้างวิธีการต่าง ๆ ขึ้นใช้ในตัวลัทธิเองมีเพียง ๓ ลัทธิ คือ มารกซิสม์ เลนินนิสม์ สตาลินนิสม์ เท่านั้น มีปัญหาว่า รากเง่าของความคิดหรือปรัชญาของมารกซิสม์ที่ทำลายล้างศาสนาทุกศาสนามาจากที่ใด มารกซ์เองได้รับอิทธิพลในทางปรัชญาเมธีชาวเยอรมัน ๒ คน คือ เฮเกล และ ฟอยเออบัค เฮเกลมองศาสนาทุกศาสนาอีกแง่หนึ่ง คือทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในโลก พระผู้เป็นเจ้าเป็นผู้สร้างขึ้น เฮเกล

มิได้ยกย่องศาสนาหรือตำหนิศาสนา แต่มองโลกและศาสนาในแง่ปรัชญาของตัวเขา ตรงกันข้ามกับฝ่ายออบยัคซึ่งถือวัตถุนิยม ถือว่าพระผู้เป็นเจ้าไม่มีในโลก ผู้ที่สร้างพระผู้เป็นเจ้าคือมนุษย์ ไม่ใช่พระผู้เป็นเจ้าสร้างมนุษย์ และคาลมารกซ์กล่าวไว้ในลัทธิมารกซ์ว่า ศาสนาเป็นยาเสพติดในทางการเมืองของประชาชนทั่วไป อีกประการหนึ่งเป็นเครื่องมือ ของ ผู้เอารัด เอาเปรียบ คือ เป็นเครื่องมือ ของ พวกนายทุน โดยเฉพาะเหมาเจอตุงเอง ก็ถือว่า จะต้องมีการ ล้มล้าง ศาสนาให้ได้ โดยเฉพาะ คริสต์ศาสนา เหมาเจอตุงถือว่า เป็นพวกจักรวรรดินิยมตะวันตก และจะต้องล้มล้างให้ได้ ส่วนลัทธิขงจื๊อนั้นก็ต้องขจัดให้สิ้นไป เพราะว่าเป็นผู้นิยมนายทุนนิยมระบบศักดินา มารกซ์เองถือว่าไม่ว่าศาสนาใด ๆ ก็ต้องล้มล้างไปให้หมด จะไม่ให้การสนับสนุนในทางหนึ่งทางใดเลย จะต้องไม่ให้ศาสนามาเกี่ยวข้องในเรื่องของการศึกษาเป็นอันขาด ส่วนใครจะนับถือศาสนาใดก็นับถือได้ ตอนที่คารลมารกซ์พูดไม่ได้กล่าวถึงพุทธศาสนา มุ่งแต่ประเทศต่าง ๆ ในยุโรปเท่านั้น คือเพ่งเล็งถึงเรื่องคริสต์ศาสนา พวกใดก็ตามที่เป็นหมอสอนศาสนาจะต้องถูกจัดการอย่างเฉียบขาด

ในระยะต่อมาประเทศต่าง ๆ เอาลัทธิคอมมิวนิสม์เข้ามาใช้โดยเฉพาะอย่างยิ่งรุสเซียและประเทศจักรวรรดินิยมคอมมิวนิสต์ทั้งหลายในรัฐธรรมนูญของแต่ละประเทศจะระบุไว้ว่า ให้เสรีภาพในการนับถือศาสนา ในขณะเดียวกันให้เสรีภาพที่จะเย้ยหยันประณามศาสนาได้ตามใจชอบ

ส่วนการฝึกอบรมประชาชนมุ่งไปในทางวัตถุนิยม ไม่ได้มุ่งไปในทางจิตใจเลย และสิ่งที่คอมมิวนิสต์เอามาแทนศาสนาที่เขาล้มล้างไป ก็คือตัวลัทธิคอมมิวนิสม์เอง ลัทธิคอมมิวนิสม์นั้นเขาถือเป็นศาสนาของเขา

เรื่องของศาสนาทั้งหลายนั้น เป็นเรื่องที่จะให้แต่ละคนมีจิตใจงาม ประพฤติดี ประพฤติชอบ มีเมตตาธรรมเป็นสรณธรรม ศาสนาแต่ละศาสนาเป็นรากฐานอันมั่นคงของศีลธรรม ศีลธรรมเป็นความรู้สึกผิดชอบชั่วดีของสังคมแต่ละสังคม โดยส่วนใหญ่หลักศีลธรรมมาจากศาสนา ไม่ว่าจะเป็นศาสนาใดก็ตาม

เมื่อฝ่ายคอมมิวนิสต์ล้มล้างศาสนาเสียแล้ว เขามีอะไรมาทดแทนในด้านศีลธรรมบ้าง ในเมื่อไม่มีศาสนาเป็นรากแก้วของศีลธรรมเสียแล้ว จะหาศีลธรรมที่ไหนได้ เลนินผู้ที่พัฒนาลัทธิมารกซิสม์มาใช้ปกครองรุสเซีย เห็นว่า แม้คอมมิวนิสต์จะไม่มีศาสนา แต่ก็มีศีลธรรม ศีลธรรมในแง่ของคอมมิวนิสต์นั้น ไม่เหมือนศีลธรรมในแง่ของศาสนาทั้งหลาย ซึ่งตามความคิดของผม หลักศีลธรรมในทางศาสนาก็คือการปฏิบัติโดยชอบ รู้ดีรู้ชั่ว ตระหนักในเรื่องบาปบุญคุณโทษ ซึ่งเป็นแก่นสาระสำคัญของศีลธรรม แต่ในแง่คอมมิวนิสต์ ศีลธรรมของเขามีความหมายอีกอย่างหนึ่ง คือในแง่ความประพฤติซึ่งสอดคล้องตามแนวนโยบายของพรรคคอมมิวนิสต์โดยเฉพาะ อะไรก็ตามที่ทำไปสอดคล้องกับลัทธิคอมมิวนิสม์ สอดคล้องกับแนวนโยบายของพรรคคอมมิวนิสต์แล้ว คือศีลธรรมอันดีของพวกเขา แม้ว่าพวกเราจะเห็นว่า การทำเช่นนั้นเป็นเรื่องโหดร้ายทารุณพวกเราไม่ทำ แต่เขาเห็นว่าชอบด้วยศีลธรรม ถ้าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับนโยบายคอมมิวนิสต์แล้ว เขาถือว่าเป็นคุณธรรมอันประเสริฐ เพราะเป็นหลักในการที่จะสร้างสรรค์สังคมนิยมในระบบคอมมิวนิสต์ขึ้น ศีลธรรมของคอมมิวนิสต์ในระบบของเลนิน มีคำนิยามศัพท์ว่า "ศีลธรรมเพื่อชัยชนะในการต่อสู้ของชนชั้นกรรมาชีพ" และเขาถือว่าเป็นหน้าที่ของคอมมิวนิสต์ทุกคนที่จะต้องทำลายล้างศาสนาให้ได้ ตัวลัทธิส่งเสริมเฉพาะวัตถุนิยม เขาพยายามหาปรัชญาต่าง ๆ หลักวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ มาแทนศาสนา จนกระทั่งบัดนี้ได้พยายามมากึ่งศตวรรษแล้ว ฝ่ายคอมมิวนิสต์ก็ยังหาไม่ได้

สิ่งที่เราพึงตระหนักว่า เขาล้มล้างศาสนาอย่างไรนั้น ก็คือเมืองใหม่ทั้งหลายที่สร้างขึ้น ไม่มีโบสถ์ วัดวาอาราม มัสยิด ไม่มีสถานที่ที่จะประกอบพิธีศาสนาใด ๆ ทั้งสิ้น สำหรับเมืองเก่ายังมีสถานที่เหล่านี้อยู่ แม้ว่าทางการคอมมิวนิสต์จะอนุญาตให้ประกอบพิธีทางศาสนาได้ก็มีตำรวจลับคอยสอดส่องดูแลควบคุมอยู่ ถ้าใครไปประกอบพิธีกรรมทางศาสนา มักจะถูกกล่าวหา ๒ ข้อ คือ.–

๑. ส่งเสริมไสยศาสตร์ หรือ

๒. การทำการอันเป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐ

ในจีนแดงกล่าวหาพระภิกษุในพุทธศาสนาว่า เป็นพวกภิกขาจาร เป็นกาฝากของสังคม ทำให้ประชาราษฎรจมปลักอยู่ในความนับถือที่เหลวไหล เป็นเครื่องมือของระบบศักดินาจักรวรรดินิยม ระบบนายทุน เป็นพวกปฏิกิริยา เป็นข้อโจมตีพวกเรา

ขอให้สังเกตว่า ในประเทศบางประเทศในค่ายคอมมิวนิสต์นั้นไม่กล้าที่จะกล่าวโจมตีศาสนาโดยตรง แต่ตีแฉลบข้าง บางทีซ้ายข้าง ขวาข้าง ผู้ที่เคร่งศาสนาไม่ได้งานทำที่ดี บ้างพยายามบีบบังคับในด้านอื่น เช่น หมอสอนศาสนาในจีนแดงถูกทารุณโหดร้ายหาว่ากระทำการอันเป็นปฏิวัติซ้อน ถือเอาศาสนามาบังหน้า และคอมมิวนิสต์จัดตั้งกระบวนการปลุกระดมมวลชนขึ้นต่อต้านศาสนาในประเทศต่าง ๆ มีการเย้ยหยัน มีการประณามศาสนาในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่ทำได้โดยเสรีตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ เรื่องนี้ปรากฏอยู่ในทุกประเทศในค่ายคอมมิวนิสต์ ส่วนทรัพย์สินทั้งหลายที่เป็นศาสนสมบัติโดยเฉพาะ ไม่ว่าของศาสนาใดมักจะต้องถูกริบเอาเป็นของรัฐมีการควบคุมองค์การทางศาสนาต่าง ๆ โดยฝ่ายคอมมิวนิสต์มีการแบ่งชั้นนักเรียน ซึ่งบิดามารดาเคร่งศาสนา โดยถือว่าบุคคลเหล่านี้เป็นคนที่ด้อยสิทธิและเสรีภาพ โดยครูมุ่งที่จะบีบบังคับทางด้านเด็ก นอกจากนั้น ก็มีการห้ามพิมพ์วรรณกรรมเผยแพร่ศาสนาต่าง ๆ เลิกโรงเรียนสอนศาสนา สาดโคลนนักสอนศาสนาในแง่ต่าง ๆ เช่น เป็นปราชิก ไม่ได้ปฏิบัติตามศีลธรรม หรือข้อกำหนดทางศาสนา หรือฉ้อราษฎร์บังหลวงเงินศาสนา สิ่งเหล่านี้กระทำกันอยู่ในทุกประเทศ นักสอนศาสนาทุกศาสนาได้ถูกส่งเข้าไปอยู่ในค่ายกักกันแรงงาน ถูกจำคุก ถูกประหารชีวิต ในฐานะที่ทำการเป็นปฏิปักษ์ ข้อกล่าวหาบางข้อก็ว่าก่อการวินาศกรรม

ข้อที่พึงสังเกตอย่างยิ่ง คือ ถ้าหากวาระใดศาสนายังเป็นประโยชน์ต่อทางการคอมมิวนิสต์อยู่ ทางการคอมมิวนิสต์จะส่งเสริม เช่น ในรุสเซียหลังจากได้มีการปฏิวัติในปี ๑๙๑๗ แล้วอีก ๒๐ ปีต่อมา แม้ว่าฝ่ายคอมมิวนิสต์จะพยายามล้มล้างศาสนาอย่างไร แต่ไม่สำเร็จ ทำได้อย่างมากเพียงซบเซาไปเท่านั้น คนที่ยังเลื่อมใสศาสนาอยู่เป็นเรื่องของจิตใจ ยากที่จะดึงไปจากหัวใจเขาได้ ตรงกันข้ามในเวลานั้นในรุสเซียกระบวน

การทางศาสนาแข็งขึ้นมาเป็นลำดับ องค์การศาสนายังมีอยู่ทั้ง ๆ ที่มีการพยายามกำจัดบุคคลที่สำคัญทางศาสนา คนที่ทางการคอมมิวนิสต์ยอมให้ออกมาสั่งสอนศาสนาได้ จะต้องร่วมมือกับเขาอย่างเต็มที่ เป็นต้นว่า เอาหลักของคอมมิวนิสต์สอดใส่เข้าไปในคำสอนของพระผู้เป็นเจ้า แทนที่จะมีรูปพระผู้เป็นเจ้าในแต่ละศาสนา พระบรมศาสดาแต่ละศาสนา ต้องเอาเจ้าลัทธิของเขาขึ้นเคียงคู่ด้วย อย่างคาลมารกซ์หรือเลนิน เป็นต้น เขาจะนับถือเช่นเดียวกับพระผู้เป็นเจ้า ในจีนแดงก็นับถือเหมาเจอตุงเยี่ยงพระผู้เป็นเจ้าดุจกัน

ย้อนมาถึงเหตุการณ์ในรุสเซีย หลังจากที่ฝ่ายคอมมิวนิสต์พยายามโจมตีกวาดล้างศาสนาอย่างแรง และทั้งใช้ไม้อ่อนไม้แข็งมาเป็นเวลา ๒๐ ปีแล้ว ศาสนาก็ยังคงมีอยู่ ในปี ๑๙๓๗ ผู้ที่ยังเลื่อมใสศาสนายังมีกว่าครึ่งประเทศ คอมมิวนิสต์รู้สึกว่าอยู่ในฐานะลำบาก แม้จะปราบปรามก็ได้ผลเพียงบางส่วนเท่านั้น พอมาถึงปี ๑๙๓๙ สงครามโลกครั้งที่ ๒ คืบคลานเข้ามาใกล้รุสเซียทุกทีจนกระทั่งทางการคอมมิวนิสต์รุสเซียตระหนักแล้วว่า กองทัพนาซีจะบุกรุสเซียแน่ จึงได้ส่งเสริมศาสนาอีกครั้งหนึ่ง โดยมุ่งมั่นเอาองค์การศาสนาต่อต้านนาซีด้วยอีกทางหนึ่ง คอมมิวนิสต์พยายามโจมตีกองทัพของฮิตเลอร์ว่า จะเป็นผู้มาทำลายศาสนา ทั้ง ๆ ที่ตนเองก็ได้พยายามทำลายล้างศาสนาอยู่ตลอดมา คอมมิวนิสต์เปลี่ยนแนวโฆษณาชวนเชื่อใหม่ว่า พวกที่จะมาทำลายล้างศาสนาคือพวกนาซี ให้พวกวงการศาสนาร่วมมือกันต่อต้านนาซี ซึ่งจะมาทำลายล้างศาสนาโดยตรง มีการรอมชอมกันระหว่างคอมมิวนิสต์กับองค์การศาสนา เพื่อประโยชน์ในทางการเมือง และทางการรัสเซียได้อนุญาตให้มีการเผยแพร่ศาสนาได้อีกวาระหนึ่ง แต่ทางการศาสนาจะต้องร่วมมือกับรัฐบาลต่อต้านกองทัพนาซี ในขณะนั้นก็มีการเรี่ยไรเงินบำรุงกองทัพรุสเซียโดยองค์การศาสนาด้วย

หลังจากที่สงครามโลกครั้งที่ ๒ เสร็จสิ้นลง ฝ่ายนาซีเป็นฝ่ายที่แพ้ไป รุสเซียก็เริ่มมีปฏิกิริยาเป็นปฏิปักษ์กับทางวงการศาสนาในรุสเซียต่อไปเช่นเดิม ในขณะเดียวกันก็มิได้ห้ามหรือเลิกศาสนา แต่กลับดำเนินการอีกแง่หนึ่ง คือจัดให้มีการอบรมหมอสอนศาสนาขึ้นอีกกลุ่มหนึ่ง ความจริงมิใช่เป็นหมอสอนศาสนา แต่เป็นตำรวจลับ ซึ่งฝึกอบรม

มาทำลายล้างศาสนาโดยเฉพาะ เอาเข้าไปแทรกซึมในหมู่นักสอนศาสนา ผู้ที่ฝึกอบรมมีจำนวน ๔ หมื่นคน เพื่อจะเข้าไปทำลายล้างศาสนาอีกชั้นหนึ่ง แม้จนกระทั่งยุคนี้รุสเซียก็ล้มล้างศาสนาไม่ได้ ในทางตรงกันข้าม ขณะนี้วงการศาสนาต่าง ๆ ในค่ายคอมมิวนิสต์กลับคึกคักเป็นลำดับมีท่าทางการรุสเซียเองอาจจะต้องยอมรับศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งคริสต์ศาสนาในนิกายกรีกออร์ธอด็อกซ์ และเดอะ รุสเซียน แบบติสท์ ซึ่งเป็นนิกายที่แข็งขันเป็นศาสนาประจำชาติ

ส่วนในจีนแดง เหตุการณ์เกี่ยวกับองค์การศาสนายังไม่ดีขึ้น ปี ๒๕๐๙–๒๕๑๐ ได้มีการปฏิวัติใหญ่ทาง วัฒนธรรม วัตถุประสงค์ใหญ่ของการปฏิวัตินั้น คือ ต้องการขจัดอิทธิพลทางศาสนาให้สูญสิ้นไปจากชาวจีนในแผ่นดินใหญ่ ซึ่งทำไปได้เป็นอันมาก แต่ยังไม่ถึงขั้นเด็ดขาด ศาสนาอยู่ในภาวะตกต่ำซบเซาจนถึงปัจจุบันนี้

มองอีกแง่หนึ่งพวกนักสอนศาสนาเองที่ไม่เคร่งครัดในคำสอนทางศาสนาไปเป็นเครื่องมือของฝ่ายคอมมิวนิสต์ก็มีไม่น้อย โดยยอมสละศีลและข้อกำหนดในทางศาสนาไปเป็นฝ่ายของคอมมิวนิสต์ออกมาเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสม์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจีนแดง พระที่ปาราชิกที่ถูกคว่ำบาตรแล้วจากองค์การของศาสนา กลายเป็นเครื่องมือของฝ่ายคอมมิวนิสต์ก็มีเช่นกัน

อีกข้อหนึ่งเป็นที่น่าเสียดาย ฝ่ายคอมมิวนิสต์ถือโอกาสเชิญชวนนักการศาสนาในประเทศต่าง ๆ ให้ไปเยือนค่ายคอมมิวนิสต์ เพื่อที่จะออกมาเป็นเครื่องมือของเขาโฆษณาชวนเชื่อให้เห็นว่าประเทศของเขามีศาสนา ขอให้พวกเราเหนี่ยวรั้งท่านผู้ไร้เดียงสานี้ไว้ อย่าให้ไปตกหลุมพรางของเขาได้ เรื่องที่เห็นนั้นไม่ใช่ของจริง เป็นเพียงฉากละครเท่านั้น นักการศาสนาเหล่านี้ไม่มีโอกาสสังสรรค์กับประชาชนของเขาเลย ต้องไปเฉพาะในที่ที่เขาจัดให้ไปเท่านั้น

ทุกท่านคงจะเห็นพ้องต้องกันว่า ศาสนาเป็นสิ่งที่จำเป็น เป็นที่พึ่งพิงของชีวิตและจิตใจ สำหรับเรื่องปากเรื่องท้องของประชาชนนั้น เป็นเรื่องสำคัญก็จริงอยู่ แต่เราจะอยู่ด้วยอาหารปาก อาหารท้องเท่านั้นหรือ อาหารใจ และอาหารสมองนั้นอยู่ที่ไหน ชาติ

ใดก็ตามที่มีศิลปะและวัฒนธรรม มีอารยธรรมที่ดีแล้ว อาหารใจและอาหารสมองสำคัญเคียงคู่กับอาหารปากและอาหารท้อง และสิ่งอะไรที่สูงสุดในทางจิตใจ ในทางสมอง ถ้าสิ่งนั้นไม่ใช่ศาสนา ศาสนานั้นจะเป็นศาสนาใดก็แล้วแต่ ถือเอาเมตตาธรรมเป็นสรณะ แต่คอมมิวนิสต์ถือเอาความเคียดแค้นชิงชังเป็นที่ตั้ง สิ่งอะไรที่จะได้มาจากความเคียดแค้นและชิงชัง สิ่งนั้นก็คือ การฆ่า ล้มล้าง ยุให้รำ ตำให้รั่ว คนไทยที่จับอาวุธขึ้นสู้กันเองนั้น ถ้าไม่มีคำว่าเคียดแค้นชิงชังแล้ว ไม่มีทางเกิดขึ้นได้ ความเคียดแค้นชิงชังเป็นจุดเริ่มกำเนิด และเป็นสรณคมณ์ของฝ่ายคอมมิวนิสต์ เราไม่มีทางแก้ความเคียดแค้นชิงชังในฐานะปรัชญาแห่งชีวิตได้เลย นอกจากจะใช้ศาสนาซึ่งมีเมตตาธรรมเป็นทางแก้ เราต้องสร้างเมตตาธรรมต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ในศาสนาทั้งหลาย

เมื่อเราพิจารณาในแง่การปฏิรูปการปกครองแผ่นดินสิ่งที่สำคัญนั้น อยู่ที่ความเป็นธรรมในสังคม อย่างไรที่จะเป็นธรรมในสังคม เป็นเรื่องของสามัญสำนึก อันตั้งอยู่ในรากฐานของศีลธรรม และศีลธรรมก็มีมูลกำเนิดมาจากศาสนา วิธีการที่จะให้ได้มาซึ่งความเป็นธรรมในสังคม สิ่งที่จะมากล่อมจิตใจและมาช่วยปฏิรูปจิตใจของประชาชน คือศาสนา ความมีเมตตาการให้ความเป็นธรรมต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด

ในการปฏิรูปการครองแผ่นดิน ศาสนาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เช่น คนที่มีฐานะดีเอารัดเอาเปรียบผู้ที่ยากไร้ ไม่ได้ก่อนความเป็นธรรม เราต้องแก้ไข โดยถือหลักว่าเมื่อเราอยู่ร่วมกันมีสมถะ มีพอกินพออยู่ในสังคมก็พอแล้ว ช่วยเพื่อนมนุษย์ที่ยากไร้ ช่วยเพื่อนมนุษย์ที่อยู่ในฐานะลำบาก มีอุปสรรคขัดขวางในการทำมาหากิน ให้เขาสามารถช่วยเขาเองได้ เพื่อให้พอกินพออยู่เรื่องนี้เองถือเป็นหลักสำคัญในการปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

มีปัญหาต่อไปว่า เมื่อคอมมิวนิสต์มุ่งมาดที่จะทำลายล้าง เราจะป้องกันได้อย่างไร จะเห็นว่ามีทางป้องกันได้ อย่างน้อยที่สุดขอเรียนเบื้องต้นว่า คอมมิวนิสต์ถือเอาความเคียดแค้นเป็นสรณะ และเอาทุกคนไปเป็นทาสของแผ่นดิน ซึ่งไม่ใช่จิตใจของเราชาวไทย ถ้าหากประเทศไทยตกไปอยู่ภายใต้การปกครองของคอมมิวนิสต์ คนไทยก็จะเป็นคอมมิวนิสต์

ที่เลวที่สุดในโลก เพราะว่าคอมมิวนิสต์ปราศจากศาสนา ปราศจากเมตตาธรรม เป็นสิ่งที่ห่างไกลแสนไกลจากความรู้สึกในส่วนลึกของดวงใจคนไทย ชีวิตจิตใจและสายเลือดของพวกเราชาวไทยเคียงคู่กับเมตตาธรรม ซึ่งเป็นธรรมอันประเสริฐของพวกเราชาวไทย เราถือความเป็นอิสระแก่ใจ ความเป็นไทแก่ตัวเป็นเรื่องสุดสำคัญ เรารักความเป็นไทยนี้ยิ่งกว่าชีวิต ก็เมื่อคอมมิวนิสต์เอาคนลงเป็นทาสใครจะยอมได้ก็ยอมไป แต่คนไทยไม่ยอม แต่ถ้าคนไทยจำยอมเป็นคอมมิวนิสต์ ก็เป็นคอมมิวนิสต์ที่เลวที่สุด ประเทศต่าง ๆ ที่ตกไปอยู่ในค่ายคอมมิวนิสต์แล้ว มีจำนวน ๑๗ ประเทศ ไม่มีแม้แต่ประเทศเดียวที่หลุดพ้นปากกาของคอมมิวนิสต์มาได้ ถ้าหากจะให้ผมพยากรณ์ว่า ประเทศไทยเป็นประเทศคอมมิวนิสต์ที่ ๑๘ ก็จะเป็นประเทศแรกที่จะหลุดพ้นมาได้ โดยเหตุผลง่าย ๆ ที่ว่าประเทศไทยจะทำให้ประเทศคอมมิวนิสต์ดี ๆ เขาเสียหมด การที่จะให้เราไปอยู่ในอาณัติของใคร เราทำไม่ได้ในท้ายที่สุด คอมมิวนิสต์จะต้องตัดหางปล่อยวัด โดยเกรงว่าเราจะทำให้คอมมิวนิสต์ดี ๆ ของเขาเสียหมด และจะสร้างความลำบากให้เขาตลอดเวลา

เราจะป้องกันคอมมิวนิสต์อย่างไร พวกเราทุกคนเป็นกำลังสำคัญของชาติในการที่จะต่อต้านคอมมิวนิสต์ เพราะคอมมิวนิสต์ต้องการทำลายล้างศาสนา ถ้าเขาเข้ามาเราก็ไม่มีที่ทำบุญ วัดวาอารามจะไม่มีพระ การที่เราจะต่อต้านเขาต้องใช้ความรู้ ใช้วิจารณญาณ ศึกษาให้ถึงแก่นสารอย่างที่กล่าวให้เห็นคร่าว ๆ ว่า เขามีวัตถุประสงค์อะไร ทำไมถึงจะทำลายล้าง เรามีหลักอะไรบ้างในศาสนาของเราที่จะปกป้องในเรื่องของคอมมิวนิสต์นี้ได้ และเรารวมตัวกันจัดตั้งเป็นองค์การอย่างนี้เป็นสถาบันอย่างนี้ขึ้น ศาสนาเราไม่มีทางที่จะอับเฉาหรือเสื่อมโทรมหรือถูกกดดัน เพราะว่ามันอยู่ในจิตและสายเลือดของเราไม่มีใครที่จะดึงหรือกระชากลากออกไปเป็นอื่นได้เลย ประเด็นสำคัญที่ว่าเราจะยอมให้บ้านเมืองของเราตกลงไปในห้วงอันตรายด้วยเหตุอันใด เราช่วยกันปกป้องเสียแต่ยังต้นไม่ดีกว่าหรือ

เรื่องของปรัชญาของศาสนา ถ้าเทียบของคอมมิวนิสต์เราจะเห็นว่าไม่มีทางจะเทียบกันเลย เช่น พุทธศาสนาเรามีหลักปรัชญาพุทธศาสนาที่ลึกซึ้ง การที่จะแก้ไข

เรื่องของการแทรกซึมบ่อนทำลายของศาสนาอยู่แล้ว โดยเฉพาะในเรื่องกาลามสูตร ซึ่งทุกท่านที่เป็นพุทธศาสนิกหรือศาสนิกก็คงตระหนักอยู่แล้ว ก็คือ

อย่าเชื่อเพราะได้ฟังกันต่อ ๆ มา อย่าเชื่อเพราะเป็นของเก่าสืบต่อกันมา อย่าเชื่อเพราะอ้างตำรา อย่าเชื่อเพราะอ้างเหตุผลในทางตรรกะ อย่าเชื่อเพราะคิดความตามนัย อย่าเชื่อเพราะพิจารณาตามอาการที่ปรากฏ อย่าเชื่อเพราะชอบใจว่าต้องลัทธิตน อย่าเชื่อเพราะผู้พูดน่าเชื่อ อย่าเชื่อเพราะสมณะองค์นั้นเป็นครูของเรา ให้เชื่อต่อเมื่อได้ศึกษาและทดสอบด้วยตนเอง

ผมเห็นว่า หลักนี้เป็นสัจจธรรมอันสมบูรณ์ทุกเมื่อสามารถท้าทายการพิสูจน์ของผู้อื่นได้ เป็นคุณประโยชน์ต่อผู้ศึกษาเรียนรู้ และเป็นสิ่งที่วิญญูชนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง

ในท้ายที่สุด ผมใคร่จะขอกล่าวว่า ในการปฏิรูปประบอบการปกครองแผ่นดินนั้นจำเป็นต้องอาศัยศาสนาเป็นหลักสำคัญในด้านการปฏิรูปจิตใจของบุคคล และส่งเสริมศีลธรรมของบ้านเมือง แต่ขณะนี้ศาสนามีศัตรูร้ายกำลังคุกคามอยู่นั้นคือ คอมมิวนิสต์ซึ่งมุ่งมั่นจะทำลายล้างศาสนา เราจะต้องช่วยกันต่อต้านคอมมิวนิสต์ และช่วยกันจรรโลงศาสนาอันเป็นที่พึ่งพิงอย่างสูงสุดทางจิตใจไว้ให้สถาพร

คำบรรยายเรื่อง

ศาสนา กับ ลัทธิคอมมิวนิสม์

พันเอก ทองคำ ศรีโยธิน

หัวหน้ากองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารบก

บรรยายในที่ประชุมสัมมนา

เรื่องศาสนากับการปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

จัดโดย

คณะกรรมการประสานงานองค์การศาสนาแห่งประเทศไทย

ร่วมกับสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย

ณ หอประชุมคุรุสภา

๓๑ มีนาคม ๒๕๒๐

ขอความสุขความเจริญจงมีแด่ท่านสาธุชนผู้เทิดทูนพระศาสนาที่เคารพรัก

เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของการสัมมนา ได้ชี้แจงให้ที่ประชุมทราบแล้วว่า เรื่องศาสนากับลัทธิคอมมิวนิสม์นั้น เป็นภาระหนักที่ยิ่งใหญ่ หาตัวผู้บรรยายที่จะนำมาเสนอต่อที่ประชุมได้ยาก เริ่มต้นกะกันว่าจะได้ ท่านรัฐมนตรี สมัคร สุนทรเวช ต่อมาก็เชิญไปยัง กอ. รมน. ในที่สุดกลับวกวนมาที่ผม ซึ่งเป็นไก่รองบ่อน ถ้าจะหลบหลีกต่อไปอีกก็จะเสียงาน เพราะอย่างไรก็ได้กอดคอกับการสัมมนานี้มาแล้ว ก็จำต้องกอดคอกันต่อไปจนถึงนาทีสุดท้าย

เป็นโชคดีของผมอย่างมหาศาล ที่ซีกเรื่องของคอมมิวนิสต์นั้น เราได้ ท่านอาจารย์ ธานินทร์ กรัยวิเชียร นายกรัฐมนตรี มาบรรยายสาวเข้าไปถึงต้นตอต่าง ๆ ทั้งหลักการเป้าหมาย และการท้าทายต่าง ๆ ต่อทางศาสนา และตอนสุดท้ายท่านก็ยังได้เตือนพวกเราว่า คอมมิวนิสต์มิใช่จะอยู่แต่ตามชายแดน แต่กำลังเข้ามาเผชิญหน้ากับเรานักการพระศาสนาทั้งหลายอยู่ในท่ามกลางพระมหานครนี้แล้ว ท่านได้ให้ข้อคิดไว้ว่า ในการป้องกันตัวเอง ในการต่อสู้เพื่อรักษาศักดิ์ศรีของพระศาสนานั้น เราจะต้องศึกษาจะต้องวิเคราะห์จากผลงานต่าง ๆ ของผู้ที่เขาทำไว้แล้วจากประเทศต่าง ๆ ได้เน้นไว้ในนาทีสุดท้ายว่า "ต้องใช้วิจารณญาณ"

เพราะฉะนั้นก็เป็นอันว่า ในการสัมมนาคราวนี้ ทั้งท่านที่เคารพและผมได้รับข้อเสนอแนะที่มีค่ายิ่งของท่านอาจารย์ ธานินทร์ กรัยวิเชียร ทั้งในการที่จะศึกษา และในการที่จะใช้วิจารณญาณเกี่ยวกับลัทธิคอมมิวนิสม์ทุกรูปแบบกันต่อไป

ผมตั้งเป้าไว้สามเป้า คือ

เป้าแรก จะทบทวนเรื่องของคอมมิวนิสต์ตามที่ท่านอาจารย์ ธานินทร์ ได้นำเอามาเสนอไว้เมื่อวานนี้ และจะเพิ่มเติมเสริมต่อบ้าง เพื่อให้เรื่องอุ่นขึ้นมาอีกสักหน่อยหนึ่ง

เป้าที่สอง จะก้าวเข้าไปหามุมของศาสนา เพื่อพิจารณาว่า ศาสนาของเรานี้ ถูกลัทธิคอมมิวนิสม์เข้ามาโจมตีในปราการไหนบ้าง และเราจะรักษาปราการเหล่านี้ด้วยการเสริมเพิ่มกำลังและวิธีการอย่างไร ป้อมปราการของเราจึงจะไม่ถอยร่น

เป้าที่สาม ผมจะเสนอทางรอด ทางชัยชนะในแนวทางของพระศาสนา ซึ่งจะพิทักษ์ชาติไทย และสถาบันพระมหากษัตริย์ของเราไว้ด้วย

ผมคิดว่า เพียง ๓ เป้านี้ก็จะพอสมควรแล้ว และถ้าหากมีเวลาก็อาจจะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับท่านที่เคารพบ้างสักเล็กน้อย

ท่านอาจารย์ธานินทร์ ย้ำให้พวกเราฟังว่า "ศาสนาเป็นผลผลิตที่หลั่งออกมาจากเมตตาธรรม แต่คอมมิวนิสต์นั้นมีความเคียดแค้นเป็นสรณะ" นี่เป็นสำนวนของท่าน เพราะฉะนั้น ศาสนากับคอมมิวนิสต์จึงแตกต่างกันเหมือนฟ้ากับดิน ขาวกับดำ ระหว่างความโอบอ้อมอารี เมตตา กรุณา กับความเคียดแค้นชิงชัง ความห้ำหั่น ไหนเป็นความเย็น (น้ำ) ไหนเป็นความร้อน (ไฟ) และอะไรจะเป็นฝ่ายมีชัย อำนวยความสงบร่มเย็นอยู่เคียงข้างมนุษยชาติตลอดไป ผมว่าธัมมะซึ่งมีความเย็น มีความหอมหวน จะยืนหยัดปกป้อง และคุ้มครองมนุษยชาติทุกสถานการณ์ ในข้อนี้ ท่านอาจารย์ธานินทร์ได้บอกว่า หลังจากรุสเซียได้มีการปฏิวัติแล้วมากกว่า ๒๐ ปี ถึงกระนั้นก็ยังไม่สามารถมาเปลี่ยนแปลงจิตใจประชาชนได้ มนุษยชาตินั้นนอกจากจะต้องการอาหารทางกายแล้ว เรายังต้องการอาหารทางใจ ทางสมอง ฉะนั้น แม้ทางรัฐบาลจะไม่สนับสนุน จะทำลายเย้ยหยันยยง เพื่อทำลายล้างและพยายามถือว่า พระศาสนาเป็นปรปักษ์สักเพียงไร แต่ถึงอย่างนั้นในระยะที่ท่านว่านั้น ก็ยังมีประชาชนนับถือศาสนาอย่างเป็นกลุ่มเป็นก้อนอยู่ถึง ๕๐ เปอร์เซ็นต์ อันนี้มีความภูมิใจและเป็นความหวังของเรา และท่านยังบอกอีกว่า ขณะนี้องค์การทางศาสนาเอง ในรุสเซียกำลังรวมตัวเป็นกลุ่มเป็นก้อน ซึ่งอาจได้รับการยอมรับจากคอมมิวนิสต์ในรุสเซียมากขึ้น แสดงให้เห็นว่า ความหิวกระหายอาหารทางใจของมนุษยชาตินั้นแม้อำนาจอะไรจะยิ่งใหญ่แค่ไหน ไม่สามารถจะมาบังคับได้ นี่เป็นข้อพิสูจน์ที่ท่านอาจารย์ธานินทร์ ท่านได้เสนอเอาไว้

จากตัวอย่างอีกสักอย่างหนึ่ง เราจะเห็นได้ว่า พวกยิว คือ ชาวอิสราเอล ซึ่งเกิดอยู่ในรุสเซีย ศึกษาเล่าเรียนในรุสเซียแต่ต้องการจะอพยพออกจากรุสเซีย เพราะเขายังเป็นเนื้อเป็นตัวยังมีศาสนายิวของเขาอยู่ แสดงว่ากลุ่มของศาสนานั้น ยังมีเกราะป้องกันตัวเองอยู่ได้ แม้จะอยู่ในภาวะซึ่งสุดแสนจะทนทานได้ อันนี้เป็นตัวอย่างแรก

อาจารย์ธานินทร์ บอกพวกเราว่า ลัทธิคอมมิวนิสต์นั้น ประกอบด้วยมาร์คซิสึม (marxism) เลนินนิสึม (leninism) และสตาลินนิสึม (stalinism) ลัทธิที่ว่านี้คลุกเคล้ากันเข้าแล้วก็กลายเป็นลัทธิคอมมิวนิสม์ ใครแก้ไขก็เป็นพวกนอกลัทธิ เนื้อหาของลัทธินี้คือ วัตถุนิยม ได้แก่การมองทุกสิ่งทุกอย่างในโลกในแง่ของวัตถุเท่านั้น

คำจำกัดความของลัทธินิยม ผมขอนำมาเสนอให้ที่ประชุมได้รับทราบ เผื่อจะนำเอาไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์เกี่ยวกับศาสนา คือ เขาเชื่อว่า สากลจักรวาลนี้ไม่ได้บรรจุอะไรอื่น มีแต่เพียงวัตถุเท่านั้น และกฎเกณฑ์ทั้งหลายของสากลจักรวาลนั้นแหละ คอยควบคุมวัตถุ หรือทรัพยากรเอาไว้

จากคำจำกัดความนี้ คนจึงมิใช่อะไรอื่น นอกจากจะเป็นสสารทางเคมี ในลัทธิวัตถุนิยมเท่านั้น ซึ่งชี้ยังลงไปว่าผลิตผลทางเคมี แม้จะเป็นความรู้สึกนึกคิดทางจิตของมนุษย์ก็คือปฏิกิริยาทางไฟฟ้า หรือทางสมองเท่านั้นเอง แสดงว่า อันนี้เป็นหลักการของพวกวัตถุนิยมเป็นปรัชญาของเขา เพราะฉะนั้น เขาเชื่อต่อไปว่า คนเราไม่มีชีวิตสืบต่อไปอีก เมื่อตายไปแล้ว อันนี้ตรงกันข้ามกับศาสนา ศาสนาเรามีจิต มีวิญญาณ ซึ่งเป็นผู้บงการและเป็นผู้เสวยผล และเรายังมีชีวิต ภายหลังชีวิต (life after life) ซึ่งเรายังจะต้องไปเสวยผลแห่งกรรม จะต้องไปพบพระผู้เป็นเจ้า ไปรับการตัดสินจากพระผู้เป็นเจ้าในปรภพ

การกระทำของมนุษย์หรือกรรมในความหมายของเขาจึงไม่เกี่ยวข้องกับศีลธรรมของศาสนา ไม่มีอะไรแตกต่างระหว่างความถูกกับความผิด ความดีกับความชั่ว เพราะเมื่อไปถึงขั้นสสารเคมีแล้วอะไรก็เหมือนกัน เพราะฉะนั้น เรื่องความเหี้ยมโหด ห้ำหั่นแม้การฆ่าคนชาติเดียวกันเป็นจำนวนพัน จำนวนหมื่น จำนวนแสนนั้น รับรองว่าเป็นไปได้

แน่ ผมคิดไปถึงปรัชญาของโจรในยุคท้องคุลิมาลเป็นโจรอยู่ ยังฆ่าคนเป็นจำนวนร้อยจำนวนพันอยู่ เขาใช้ปรัชญาทางวัตถุนิยมนี่เหมือนกัน คือบอกว่า ในเนื้อในตัวของคนเรานี้ไม่มีอะไรอื่น เป็นเพียงอณูคือกลุ่มสสารทั้งหลาย เท่านั้น เพราะฉะนั้นเมื่อตายไปหรือคเฉือนคอใคร ไปฟันหัวหั่นร่างใคร ก็เป็นเพียงอณูของดาบมาแทรกลงไปในอณูของคนเท่านั้น เพราะฉะนั้นบาปกรรม ผลความดีความชั่วจึงไม่มี เรื่องที่เขาทำได้ แม้แต่เจ้ามหาชีวิต ผู้ชราภาพแล้ว ไม่น่าสงสัยอะไร วันดีคืนดีเขาก็จับเอาขึ้นศาลได้ ตัดสินได้ลงโทษได้ เพราะปรัชญาของเขาเป็นเช่นนั้น

ในด้านประวัติศาสตร์ ในทัศนะปรัชญาของเขา เขาถือว่า ทั้งหมดในประวัติศาสตร์ไม่มีอะไร นอกจากประวัติศาสตร์ของการต่อสู้เพื่อการทรงอยู่ และการต่อสู้เพื่อควบคุมทรัพยากรของโลก เป็นเรื่องของการต่อสู้ทั้งสิ้น เพื่อสร้างความเคียดแค้น ความวิหิงสา ความพยาบาท และในการต่อสู้นั้นเขาก็ตรงมาสู่เป้าว่า เป็นการต่อสู้ระหว่างชนชั้น ระหว่างคนยากจนกับคนร่ำรวย ซึ่งในข้อนี้ เราในฐานะเป็นนักการศาสนาเราจะต้องวิเคราะห์วิจัยให้ได้ผลดียิ่งขึ้น เช่นกัน เพื่อจะได้นำเอาหลักธรรมมาปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติของเรา

ในลัทธิคอมมิวนิสม์นั้น ศีลธรรมของคอมมิวนิสต์มี แต่ไม่ใช่ศีลธรรมในศาสนา ไม่ใช่มนุษยธรรม ไม่ใช่ความถูกต้อง ไม่ใช่ความยุติธรรม แต่เป็นความประพฤติที่จะต้องสอดคล้องกับลัทธิของคอมมิวนิสม์ สอดคล้องกับนโยบายของคอมมิวนิสต์เท่านั้น รวมความสั้น ๆ ว่าศีลธรรมของเขา คือ การกระทำเพื่อชัยชนะของการต่อสู้ของชนกรรมาชีพเท่านั้น จะด้วยฆ่าล้างโคตรอะไรก็ได้ ถ้าเพื่อเป้านี้แล้วเป็นศีลธรรมของเขาทั้งสิ้น จึงเป็นอันว่า ขั้วโลกเหนือกับขั้วโลกใต้มีตกับส่วาง นี่คือ ข้อแตกต่างระหว่างศาสนาของเรากับศีลธรรมในลัทธิคอมมิวนิสม์

อาจารย์ธานินทร์ ได้ชี้ให้เราเห็นว่า ศาสนานั้นเป็นเป้าหมายหลัก ที่เขาจู่โจมเพื่อทำลายล้าง ถึงแม้ว่าจะอำพรางอยู่บ้าง แต่เขาก็กระทำมาโดยชัดเจน ในรัฐธรรมนูญเขามีเสรีภาพในการนับถือศาสนา แต่ก็มีเสรีภาพ ในการเย้ยหยัน พวกที่นับถือ ศาสนา

อนุญาตให้ประกอบพิธีกรรมได้ แต่ก็มีตำรวจลับคอยดู และคอยกล่าวหาว่าส่งเสริมไสยศาสตร์เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐ ในด้านนักเผยแผ่ศาสนาเขาถือว่า พระเป็นกาฝากของสังคม พระเป็นเครื่องมือของจักรวรรดินิยม ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ลัทธิคอมมิวนิสม์กับศาสนานั้น อยู่คนละทิศคนละทาง และเขาก็พยายามกล่าวเสมอว่า ศาสนาเป็นยาเสพติดให้โทษในการทำลายล้างพระศาสนา เขาทำทั้งทางตรงและทางอ้อม ในทางอ้อมนั้น สิ่งที่น่ากลัวที่สุดคือ เขาพยายามสนับสนุนนักการศาสนาจอมปลอมที่ยอมเผยแพร่ลัทธิให้เขา และบิดผันปรัชญาของตัวเอง อีกทางหนึ่งก็คือคอยอบรมคนของเขาเอง คือตำรวจลับ ท่านอาจารย์ธานินทร์บอกว่า เขาฝึกคน ๔๐,๐๐๐ คน เพื่อเข้ามาเป็นนักสอนศาสนา เพื่อแทรกซึมและบ่อนทำลายศาสนา

เหตุการณ์ดังที่ว่านี้ ผมว่าในศาสนาของเรา ในเมืองของเรานี่มีแล้ว คือหมายความว่า ขณะนี้ศาสนาของเรากำลังเผชิญกับการต่อสู้ทุกแบบของคอมมิวนิสต์ เป็นอันว่า ในมุมของศาสนานั้น เขามุ่งที่จะทำลาย ที่จะกวาดล้างอยู่เสมอ

บทบัญญัติบางประการของลัทธิคอมมิวนิสม์ ที่เขาให้แก่เยาวชนของเขาบางข้อเช่นว่า จงชนะเพื่อนโดยการให้เขากลับใจไปนับถือลัทธิคอมมิวนิสม์ และพยายามจำชื่อสตาลินผู้ที่พยายามให้ธรรมนูญใหม่แก่ชาวรุสเซีย ว่าเขาเป็นผู้นำกองทัพโจมตีพระศาสนาไม่ใช่เฉพาะในรุสเซียเท่านั้น แต่เขาทำไปทั่วโลก นี่คือเป้าหมาย และสตาลินซึ่งเป็นพระเจ้าองค์หนึ่งนั้น พอสิ้นชีพแล้วไม่นาน พวกที่กราบไหว้สตาลินว่าเป็นพระเจ้าของเขาก็ตั้งข้อหาว่า สตาลินเป็นมารร้าย และเป็นบุคคลซึ่งจะต้องขุดศพเอาออกไปจากสุสานอันมีสง่านั้นเสีย เอาไปฝังไว้ที่ไหนก็ไม่ทราย ว่าง ๆ เขาก็สามารถลดพระเจ้าของเขาลงมาเป็นมารร้ายผีซาตานได้

อีกข้อหนึ่ง เขาบอกว่า เมื่อใดท่านสามารถ ท่านจะต้องสู้กับศาสนา และป้องกันอิทธิพลของศาสนาไม่ให้ครอบงำจิตใจ และเขาย้ำอยู่ตลอดเวลาถึงเรื่องการต่อสู้เขาต้องการจะทำลายศาสนาให้สิ้น ที่น่าฟังก็คือ สอนว่า ท่านไม่สามารถจะเป็นผู้นิยมลัทธิที่ดีได้ ตราบเท่าที่ท่านยังมีความเชื่อในศาสนา ไม่ว่าจะเป็นศาสนาใด จะเป็นมาร์กซิสต์ที่ดีไม่ได้ เขาต้องการให้ลัทธิวัตถุนิยมมารกซ์เป็นศาสนาสำหรับพวกคอมมิวนิสต์

คราวนี้ผมจะผ่านเข้าประเด็นที่สองว่า ศาสนาของเราจะถูกคอมมิวนิสต์เข้าโจมตีที่จุดไหนบ้าง และเข้าที่เราต้องขจัด เยียวยา และทำการบำรุงส่งเสริมอยู่ตรงไหนบ้าง

ข้อแรกที่ผมจะเสนอแก่ท่านที่เคารพก็คือว่า เขาทำการบิดผันหลักธรรมทางศาสนาเพื่อให้กลมกลืนกับลัทธิคอมมิวนิสม์อย่างไร ซึ่งเขานำมาใช้แก่นักสอนศาสนาของเรา และมีพวกเราบางคนเกิดความนิยมชมชื่น เคลิบเคลิ้มไปตาม เช่น ในหลักการเรื่องการริบทรัพย์สมบัติ ทำให้หมดกรรมสิทธิ์ มีแต่ของกลาง มีทรัพย์สินส่วนบุคคลจำกัด สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพุทธปรัชญา เพราะในพุทธปรัชญานั้นสอนให้กำจัดความโลภ ซึ่งเป็นกิเลสตัวใหญ่ตัวหนึ่ง เพราะฉะนั้น การที่เขากระทำเช่นนี้ ปรากฏว่ามีนักการศาสนาของเราหลงใหลเห็นชอบไปด้วย ผมจึงขอเสนอข้อคิดเพื่อคลี่คลายปัญหานี้ไว้กับท่านที่เคารพด้วย

เรื่องของทางศาสนานั้น ได้โปรดทราบไว้ด้วยว่าขึ้นอยู่กับจิตใจ ต้องมีเจตนา ต้องมีความเสียสละ อันนี้โปรดอย่าลืม บางทีเรามองผาด ๆ หมอผ่าตัดที่ตัดแขนคน แหวะท้องคน เราอาจจะมองเห็นว่า คล้ายกับอาชญากรซึ่งกำลังประหัตประหารห้ำหั่นคนก็ได้ เราต้องแยกเจตนาอันนี้ออกให้เห็นชัด หมอคือนักบุญผู้ชุบชีวิต แต่อาชญากรคือมหาโจรผู้ทำลายล้างชีวิต

ประเด็นแรก ในเรื่องกรรมสิทธิ์เรื่องทรัพย์สินก็อยากจะเรียนว่า ในพระพุทธศาสนาแบ่งออกเป็น ๒ ระดับ ระดับต้น คือประชาชน ท่านใช้คำว่า ฆราวาส ท่านส่งเสริมให้ขยันหมั่นเพียรทำมาหากิน ให้เคารพในกรรมสิทธิ์ของกันและกัน การมีทรัพย์ การแสวงหาทรัพย์ การใช้จ่ายทรัพย์ เป็นความสุขของฆาราวาส ระดับนี้ทางพุทธศาสนาส่งเสริม ส่วนการเสียสละ ถ้าจะทำก็ทำเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ ช่วยเหลือสาธารณชน เพื่อส่งเสริมพระพุทธศาสนา นั่นคือ การเสียสละ แต่พอมาถึงระดับบรรพชิต ซึ่งต้องเป็นผู้เบา ขูดเกลาจิตใจตัวเอง อันนี้ท่านประกาศรับสมัคร เมื่อสมัครเข้ามาแล้ว ปฏิบัติตามนี้ได้ก็อยู่ได้ แต่ถ้าจิตใจท้อแท้ก็ถอนตัวออกได้อย่างเสรีภาพ พระพุทธศาสนาเคารพเสรีภาพความสมัครใจ เพราะฉะนั้น ผู้มาอยู่ในความเป็นบรรพชิต ต้องขอสมัครกับอุปัชฌาย์อาจารย์ เมื่อสมัครเข้ามาแล้วก็ต้องอยู่ในกรอบแห่งการขัดเกลาตามแบบฉบับของ

นักบวช หรือเหมือนอย่างเช่น พี่น้องชาวมุสลิมไปฮัจยีที่เมกกะ ซึ่งเป็นการไปขูดเกลาในระยะนั้น เป็นการกระทำด้วยความสมัครใจ แต่เมื่อเราจะถอนตัวละเพศจากบรรพชิตก็ลาออกมาได้

แบบนี้ถ้าหากจะนำมาใช้กับประชาชน ผมรู้สึกเลื่อมใสยิวเขามากกว่า คือยิวนำเอามาใช้กับนิคม กิบบุต ของเขา เขาเอาความสมัครใจ เอาเสรีภาพมาใช้ ยังถือว่าเป็นการเคารพเจตนารมณ์ กิบบุตของอิสราเอลนั้น ประชาชนที่อพยพเข้าไปทำมาหากินในอิสราเอล ถ้ายังใหม่อยู่ ประกอบอาชีพอะไรยังไม่เป็น มองหาหนทางชีวิตยังไม่สว่าง มีแต่เพียงเสื่อผืนหมอนใบ เขาก็จะสมัครเข้ากิบบุต สถานที่กลาง คงจะเป็นแบบสหกรณ์ช่วยให้ประกอบอาชีพที่นั่น กินที่นั่น หาประสบการณ์ที่นั่น จนรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถที่จะประกอบอาชีพตามลำพังได้ ก็ลาออกจากกิบบุตได้ อันนี้แสดงว่าเขาเคารพเจตนารมณ์ สิทธิมนุษยชน เคารพต่อเสรีภาพ แต่ในค่ายของคอมมิวนิสต์นั้น ริดรอนกรรมสิทธิ์ ยึดทรัพย์สมบัติหมด พอเข้าค่ายนี้แล้วไม่มีเสรีภาพจะออกมาเป็นเด็ดขาด แต่จะต้องทำตามคำบัญชาของเจ้าเหนือหัวเท่านั้น อย่างที่ทราบกันว่าพวกเขมรตายเป็นแสนเป็นล้านนั้น แสดงให้เห็นว่า ภาพสองภาพนี้ต่างกันเหมือนขาวกับดำอย่างไร

ส่วนเรื่องการยึดทรัพย์กับการเสียสละทรัพย์นั้น ต่างกัน การเสียสละนั้น เราทำเพื่อขูดเกลาจิตใจตัวเราเองด้วยความเมตตากรุณา เสียสละเพื่อช่วยสังคม เพื่อช่วยมนุษยชาติ แต่การยึดทรัพย์นั้น เป็นการฉุดคร่า แย่งยื้อหรือปล้นสดมภ์ อันนี้จึงไม่ใช่หลักในทางพุทธศาสนา ไม่ใช่คุณธรรม และแม้จะมีการนิยมชมชื่นในการจำกัดความโลภของเอกชน หรือบุคคลเอาไปเป็นสมบัติของรัฐในลัทธิคอมมิวนิสม์ ก็อยากจะให้ข้อคิดไว้ว่า การกำจัดความโลภ คอมมิวนิสต์ทำได้เพียงในระดับสังคมในประเทศ แต่พอเป็นสังคมระหว่างประเทศแล้ว เขาจำกัดไม่ได้ ตัวโลภะของคอมมิวนิสต์กลับใหญ่โตอย่างมากมาย ดังเราจะเห็นว่าเขากำลังแย่งยื้อซึ่งกันและกันระหว่างจีนกับรุสเซีย ในดินแดนแถวมองโกเลีย แสดงว่าเมื่อขึ้นถึงระดับระหว่างประเทศแล้ว ตัวโลภะนั้น คอมมิวนิสต์ไม่ได้กำจัดแต่พยายามทะนุบำรุงให้เติบโตใหญ่หลวงขึ้น เพราะฉะนั้น การกระทำของคอมมิวนิสต์ จึงไม่ใช่เป็นการดับหรือลดตามหลักธรรมในศาสนาของเรา เขาเป็นแต่เพียงเอามาใช้ในรูปหลอก ๆ บางรูปเท่านั้นเอง

เมื่อเขาอ้างว่า หลักการของเขาตรงเข้าพุทธปรัญญาในทางลดโลภะ ผมก็อยากจะสะกิดสักนิดว่า แล้วโทสะเล่า? ปรัชญาของคอมมิวนิสต์เข้าใกล้ศาสนาหรือไม่ เริ่มต้นนั้นคอมมิวนิสต์เกิดจากความเคียดแค้น ผูกพยาบาท ทำลายล้าง ยึดโลกทั้งโลกมาด้วยอาวุธ ด้วยลูกปืน อันนั้นเป็นตัวโทสะ และแม้ในกลุ่มผู้บริหารของลัทธิคอมมิวนิสม์เอง เราก็จะเห็นได้ว่า เขาจะห้ำหั่นถึงพริกถึงขิง แม้แต่พวกเดียวกันในขณะนี้ ในแผ่นดินจีน ยังหวั่นไหวสะเทือนสะท้าน ยังไม่แน่ว่า เติ้ง เสี่ยวผิง จะกลับมาได้อีกหรือไม่ กำลังมองดูกันอยู่ เราจะเห็นได้ว่า ตัวโทสะนั้นเขายังหล่อเลี้ยงหวงแหนเอาไว้ แม้โลภะจะเข้าเป้าบางเป้า แต่โทสะเป็นของวิเศษกว่าโลภะอย่างนั้นหรือ พระพุทธศาสนาถือว่าทั้งโลภะทั้งโทสะเป็นรากเหง้าแห่งความชั่วร้ายทั้งนั้น (อกุศลมูล) เพราะฉะนั้น สิ่งที่ตรงข้ามกับโทสะก็มีแต่เมตตาเท่านั้น และเมตตาจะต้องออกมาจากศาสนาเท่านั้น จากลัทธิคอมมิวนิสม์แล้วจะไม่พบกับคำว่าเมตตาเลย

ในมุมที่ว่านี้ คงจะทำให้ท่านที่เคารพ เริ่มมองเห็นบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งเขาแอบแฝงเข้ามา และเราหลงรับเอามาพูดต่อ เพราะฉะนั้น ในระบบของกลางก็เหมือนกันครับ ก็จะเห็นได้ว่า คุณสด กูรมโรหิต กล่าวไว้เมื่อวานนี้ ท่านเสนอลัทธิสหกรณ์เพื่อใช้ระบบรวมในสิ่งที่ควรรวม ก็แสดงว่ายังเคารพปัจเจกชน ยังมีกรรมสิทธิ์ ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรม แสดงว่าเรายังมีลู่ทางที่จะสร้างสรรสังคม สร้างสรรเศรษฐกิจสร้างสรรความเจริญ ในทางที่มีเสรีภาพและวิเศษกว่าลัทธิคอมมิวนิสม์

ประเด็นที่สอง คอมมิวนิสต์โจมตีพระศาสนาว่า ศาสนานั้นเป็นเครื่องมือของนายทุนเป็นเครื่องมือของชนชั้นปกครอง เพื่อให้กดขี่ชนชั้นกรรมาชีพ อันนี้เขาใช้และพูดอยู่เสมอ เพราะฉะนั้น เขาจึงต้องทำลายล้าง เพราะเขาถือว่า ศาสนาเป็นเครื่องมือของชนชั้น ผมก็อยากจะเรียนกับเพื่อนศาสนิกทุกท่านว่า ในหลักธรรมของเรานั้น ทุกศาสนาเป็นศาสนาของทุกชนชั้นเป็นทั้งศาสนาของชนชั้นปกครอง เป็นทั้งศาสนาของชนชั้นผู้อยู่ใต้ปกครอง เป็นศาสนาของคนที่ร่ำรวย และเป็นศาสนาของกรรมกร

เกี่ยวกับนักปกครอง พระพุทธศาสนาจะกล่อมเกลากิเลส โลภะ โทสะ โมหะ ในตัวผู้ปกครองให้นุ่มนวลไม่มีพิษมีภัย ไม่ให้เป็นภูเขาไฟที่จะระเบิดลงมาท่วมทับประชาชน อันนั้นเราเรียกว่า ทศพิธราชธรรม ผมอยากจะว่าธรรมนูญของนักปกครองของเรา มีมาเป็นเวลาตั้งพัน ๆ ปีแล้ว อันนั้นคือ ทศพิธราชธรรม ใครซึ่งกล่าวมาสู่ระดับที่จะต้องปกครองประชาชน จะต้องคุ้มครองประชาชน เขาจะต้องอัญเชิญธรรมนูญอันหนึ่งเข้ามาประจำดวงใจของเขา หลักธรรม ๑๐ ข้อนั้น ผมขอย่อลงไปเป็น ๓ กลุ่ม

๑. กลุ่มคุณธรรม หลั่งพระคุณให้ความเย็นออกมา

๒. กลุ่มพระเดช จะต้องกำจัดความชั่ว คนชั่ว ของชั่ว รวมทั้งคอรัปชั่นที่ชั่ว อบายมุข หรือสิ่งเสพติดให้โทษทั้งหลาย สิ่งชั่วทั้งหลายเหล่านี้ จะต้องมีอำนาจกวาดออกไปให้ได้ ซึ่งเป็นเครื่องมือของนักปกครอง เป็นอันว่า สำหรับพระเดชนั้น มีหน้าที่กำจัดความชั่ว กำจัดสิ่งชั่วเพื่อสร้างสังคมให้รุ่งโรจน์

ผมเคยเปรียบเอาไว้ว่า เหมือนเราปลูกกุหลาบเอาไว้สักต้นหนึ่ง พระคุณนั้นคือเรารดน้ำ พรวนดิน ให้ปุ๋ยแก่ต้นกุหลาบ คือประชาชน เราให้ปุ๋ยเพื่อให้มีใบ มีดอกซึ่งจะเป็นผลดีแก่สังคมในทางเศรษฐกิจ และในทางอื่น ๆ แต่พร้อมกันนั้น นักปลูกกุหลาบก็จะต้องมีมีด หรือกรรไกรสักอันหนึ่ง เอาไว้คอยตัดกิ่ง ตัดใบกุหลาบที่มีเพลี้ยมีแมลงซึ่งจะเข้ามาชอนไชเพาะเชื้อร้ายแล้วจะลุกลามต่อไป รวมความว่า ตัดความชั่ว ของชั่วซึ่งจะทำลายล้างส่วนรวมออกไป และอันนี้เท่านั้นเป็นตัวยุติธรรม อันนี้เป็นตัวพระเดช ไม่เมาอำนาจ ไม่หลงอำนาจ แสดงให้เห็นว่า นี่คือศาสนาเป็นเครื่องมือของนักปกครองและของผู้อยู่ใต้ปกครองด้วย

กลุ่มที่ ๓ ของทศพิธราชธรรม คือกลุ่มภูมิธรรม ในหัวใจของนักปกครองนอกจากจะมีขนมแจกประชาชนและมีไม้เรียวสำหรับตัดความชั่วในสังคมแล้ว ในหัวใจของตัวเองก็ต้องมีภูมิธรรมงอกงามอยู่ด้วย มิฉะนั้นก็จะเป็นเพียงโล่ เล่ห์กโลบายเท่านั้นจะเห็นได้จากสถาบันพระมหากษัตริย์ของไทยเราที่ยังปกคลุม โอบอุ้ม และหล่อหลอมจิตใจประชาชนทั้งชาติตลอดมา เพราะพระมหากษัตริย์ของเราต่างจากพระมหากษัตริย์ของประเทศอื่น ๆ พระมหากษัตริย์ของเรานั้นทรงซาบซึ้งดื่มด่ำอยู่ในทศพิธราชธรรม คือหลักธรรมของพระศาสนา เพราะฉะนั้น จะว่าศาสนาเป็นเครื่องมือของนักปกครองก็ใช่

แต่เป็นเครื่องมือเพื่อให้นักปกครองหลั่งความสุขให้แก่มหาชน ไม่มีพิษไม่มีภัย และสิ่งนี้ ปืนยอดปรารถนามิใช่หรือ เพราะเป็นเกราะป้องกันพิษร้ายจากผู้ปกครองผู้เมาอำนาจ ใคร จะเป็นผู้ใหญ่จะทิ้งคุณธรรมไม่ได้ ไม่มีหลักธรรมนี้เสียแล้ว ผู้ใหญ่คนนั้นก็ไม่มีหลัก จะเซแล้วก็ล้ม เพราะฉะนั้นก็คงจะพอมองเห็นแล้วว่า ศาสนานั้น เป็นเครื่องมือของ นักปกครอง และเป็นทั้งเครื่องมือของผู้อยู่ใต้ปกครองด้วย ศาสนาในมุมที่ถูกกล่าวหาน่า จะหมดปัญหาไปได้แล้ว

ถ้าจะกลับไปดูประวัติศาสตร์สักชิ้นหนึ่ง คือพระเจ้าอโศกมหาราช ซึ่งเป็น กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่ เกรียงไกรด้วยอานุภาพมีพระเดชน่าสะพึงกลัว แต่เมื่อหลักธรรมของ พระพุทธศาสนาเข้าไปหล่อหลอม สัมผัสพระทัยของพระเจ้าอโศกแล้ว พระเจ้าอโศกกลับ พลิกจากมืดมาเป็นสว่าง จากนักรบผู้โหดเหี้ยมมาเป็นนักบุญผู้อุ้มชูอุปถัมภ์พระศาสนา มา เป็นผู้เผยแพร่ ปลูกฝังวัฒนธรรม และร่องรอยที่พระองค์ทรงปลูกพืชคือคุณธรรมวัฒน ธรรมของพระศาสนายังมีให้เห็นปรากฏอยู่ในอินเดียจนถึงทุกวันนี้

ตรงกันข้าม ถ้าหากพระมหากษัตริย์องค์ใดปฏิเสธศาสนา หันหลังให้ศีลธรรม เมื่อนั้นความล่มจมของอาณาจักรก็จะเกิดขึ้น ก่อนที่กรุงศรีอยุธยาจะล่มเมื่อ พ.ศ. ๒๓๑๐ ขอให้ถอยหลังไปดูในระยะ ๘๐ ปี ยุคพระเจ้าเสือ เราจะเริ่มเห็นได้ว่า ท่านสละธัมมะ ของพระศาสนาหันมาหมกมุ่นอยู่กับสุรานารีและมีความโหดเหี้ยมเข้ามาอยู่ในดวงใจ ในที่ สุด เวลา ๘๐ ปีนี้ คือ เวลาที่อธรรมเจาะชอนไชอาณาจักรกรุงศรีอยุธยาให้ล่มแล้วก็ สลายลงในที่สุด แต่เมื่อใดผู้นำของประเทศชาติ คือพระมหากษัตริย์เอาศาสนาเข้ามาไว้ ในดวงใจ ก็เป็นอันมั่นใจได้ว่าประวัติศาสตร์ตอนนั้นรุ่งเรืองที่สุด ร่มเย็นที่สุด ดูตัวอย่าง ได้ในยุคพ่อขุนรามคำแหง ซึ่งคนในเมืองสุโขทัยนี้ ทั้งชาวเจ้าคือตัวพระมหากษัตริย์ พ่อ ขุนรามคำแหงเอง ทั้งทวยราษฎร์ทั้งหลายจะทรงศีล ทรงธรรม โอยทาน และในวันธัม มัสวนะพ่อขุนรามคำแหงเองก็ทรงเป็นนักเผยแพร่ปลูกฝังคุณธรรมให้แก่พสกนิกร เพราะ ฉะนั้น "ไพร่ฟ้าของท่านจึงหน้าใส" อันนี้ย่อมแสดงให้เห็นว่า ศาสนาพุทธมีส่วนกล่อม เกลา สร้างสรรนักปกครองชั้นเยี่ยมยอดให้แก่ประเทศไทย พิเศษเพียงไร

ส่วนที่ว่า ศาสนาเป็นเครื่องมือของนายทุน ก็อยากจะเรียนว่า นายทุนนั้นพระพุทธศาสนามีส่วนสร้างสรรค์ให้มีจิตใจเป็นนักเสียสละ เผื่อแผ่ช่วยเหลือสังคม อนาถบิณฑิกเศรษฐีทุกท่านคงจะจำชื่อได้ ท่านผู้นี้เป็นเศรษฐีในแนวของพระพุทธศาสนา ที่ท่านได้ชื่อว่า "อนาถบิณฑิกเศรษฐี" นี้ก็เป็นชื่อที่ตั้งขึ้นตามแบบชาวพุทธ แปลว่าเป็นเศรษฐีผู้แจกจ่ายอาหารแก่คนยากจนเมื่อศาสนาเข้าไปสัมผัสจิตใจของนายทุนแล้ว นายทุนจะเปิดประตูหัวใจหลั่งความสุข เฉลี่ยเครื่องอุปโภคออกมาแจกจ่ายแก่ประชาชนพลเมืองที่เดือดร้อน ท่านที่เคารพจะเห็นได้ว่า เศรษฐีผู้มั่งคั่งในเมืองไทยนั้น คือเศรษฐีผู้ยื่นแขนออกไปโอบอุ้มประชาชน ผมชอบศัพท์ที่เขาเรียกเศรษฐีในภาคเหนือ เขาใช้คำตรงกับเป้าหมายว่า "พ่อเลี้ยง" "แม่เลี้ยง" ใครก็ตามพอมั่งคั่งขึ้นมาแล้ว เขาจะสำนึกตัวเองว่าเขาเป็นพ่อ เป็นแม่ ไม่ใช่พ่อบุญธรรม แม่บุญธรรมแต่เป็นพ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง ซึ่งจะเลี้ยงคนยากคนจนที่เดือดร้อนสิ่งที่เป็นสมบัติของสังคม จะเป็นสุสาน เป็นเมรุ เป็นสระน้ำ หรือศาลา หอประชุม จะเป็นวัด เป็นโรงเรียน หรือโรงพยาบาล นั้น คือหยดผู้ที่ศาสนาไปสัมผัสใจแล้วจะเป็นผู้เสียสละสร้างสรรค์ให้สังคม เช่น โรงเรียนตั้งตรงจิต ของคุณประยงค์ ตั้งตรงจิต โรงพยาบาลเลิศสิน ของเจ้าของรถเมล์ขาว และแม้แต่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า นั้นก็คือวังพญาไทของพระองค์

รวมความว่า ถ้าหากนายทุนคนใดมีศาสนาเข้าซาบซึ้งถึงใจจนถึงขั้นศาสนาเป็นของนายทุนแล้ว นายทุนคนนั้นจะเปลี่ยนแปลงจากการกอบโกย จากการละโมภโลภมากและเห็นแก่ตัวมากลายเป็นผู้หลั่งความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่โอบอุ้มสังคม ท่านที่เคารพไม่ต้องการนายทุนแบบปอเต๊กตึ้งหรือ ท่านไม่ต้องการนายทุนแบบนายทุนร่วมกตัญญูที่พอโทรศัพท์กริ่งแล้วไปรับศพได้ภายในเวลา ๑๐ นาทีหรือ อันนี้คือหัวใจของนายทุนซึ่งศาสนาเป็นศาสนาของเขาแล้ว

ในแง่ที่คอมมิวนิสต์บอกว่าศาสนาเป็นเครื่องมือของนักปกครอง หรือของนายทุนนั้น อาจจะเป็นเพราะไปมองเห็นในบางยุคบางสมัย บางมุมของโลกแต่ในมุมที่แท้จริงแล้วศาสนาเป็นผู้พัฒนา หล่อหลอมจิตใจนายทุนให้เกิดความเห็นอกเห็นใจแก่ผู้ที่ร่วมงานมีจำนวนไม่น้อยเหมือนกันที่เสมียน หรือคนงานได้เลื่อนตำแหน่งไปเป็นลูกเขยของเจ้าของ

โรงงานในทัศนะของพระพุทธศาสนานั้น ไม่ได้แบ่งแยกกรรมกรลูกจ้าง และนายทุน ไทยเรามีศัพท์อยู่ศัพท์หนึ่งซึ่งแปลกกว่าชาติอื่นคือคำว่า "ลูกจ้าง" คนที่มารับจ้างเรา เราต้องถือว่าเขาเป็นลูกเราเพราะฉะนั้นจะต้องหลั่งความสุข หลั่งความเจริญให้แก่เขาตามสมควร ในชนบทของไทยเรานั้น มีลูกจ้างหลายคนที่นายจ้างจัดการแต่งงานให้ แล้วก็ให้ทุนรอนไปตั้งเนื้อตั้งตัว มีลูกจ้างหลายคนที่นายจ้างบรรพชาอุปสมบทให้ในพระพุทธศาสนา นั้นคือศาสนาเข้าไปสัมผัสจิตใจนายทุนแล้ว ทำให้เขามองเห็นลูกจ้างทุกคนว่าเป็นเหมือนลูกของเขาเอง ศัพท์ว่า "ลูกจ้าง" ผมว่าคงจะมีเฉพาะในชาติไทยของเราเท่านั้นกระมัง ขอฝากให้ท่านที่เคารพรับเอาไปพิจารณาด้วย

อีกประเด็นหนึ่ง เขาโจมตีออกมาแรงและก็ทุกครั้งว่า กฎแห่งกรรมในพระพุทธศาสนานั้น คือกฎที่สอนคนให้ยอมจำนน ยอมเป็นคนจนให้เขาขูดรีดบังคับอยู่ ไม่ลุกขึ้นอาละวาดก่อการจลาจลเพราะฉะนั้น กฎแห่งกรรมในพุทธศาสนาจึงถูกเขาเขียนเยาะเย้ย (ตามรัฐธรรมนูญของเขาที่อนุญาตไว้) ว่า เป็นเครื่องมือของนายทุน เช่นว่า "การที่ท่านยากจนอยู่นี้ก็เพราะท่านได้ทำกรรมชั่วมาในอดีต เพราะฉะนั้น ขอให้ท่านจงอดทนรับผลกรรมต่อไปซิ" ว่าไปแล้วก็เป็นการนำเอาหลักธรรมมาอธิบายในลักษณะกระแทกกระทั้นและบิดผัน

ความจริงเรื่องกฎแห่งกรรมนั้น เป็นกฎแห่งวิทยาศาสตร์ เมื่อมี Action ก็ต้องมี Reaction มีการกระทำก็จะต้องมีผลสะท้อน เหมือนกฎพลศึกษา เมื่อออกกำลังเอากำลังออกไปแล้วไม่ใช่กำลังมันจะหมด กำลังที่ออกไปแล้วนั้นมันจะเรียกร้องให้เกิดกำลังเข้า นักกายกรรม นักมวยทั้งหลายจึงมีกำลังมหาศาลมากขึ้น ทำแล้วต้องได้ ใครกินคนนั้นอิ่ม ใครทำคนนั้นได้ อันนี้เป็นสูตร ใครเรียนหนังสือ คนนั้นก็ได้ความรู้ ใครหาเงินหาทองสะสมเอาไว้คนนั้นก็มีเงิน ส่วนคนใดมีเงินอยู่แล้ว แต่ไปติดบุหรี่ กินเหล้าเสพเฮโรอีนปล่อยชีวิตให้ฟุ้งเฟ้อ คนนั้นก็หมดทรัพย์สมบัติคนบางคนเป็นคนดี สร้างเนื้อสร้างตัวเพียง ๙ ปี ๑๐ ปี ก็มีเงินมีฐานะ อีกฝ่ายหนึ่งไม่พอใจกลับหาว่าเป็นนายทุนระดับย่อยขึ้นมาแล้ว ซึ่งแท้ที่จริงการที่เขามีหลักฐานขึ้นมานั้นเป็นเพราะผลแห่งการขยันหมั่นเพียร

อดออม รัดเข็มขัดของเขาควรจะนิยมสรรเสริญ ส่วนคนที่ปล่อยตัวเองให้ฟุ้งเฟ้อเห่อเหิม ไม่ตั้งหลักตั้งฐาน เมื่อเห็นผู้อื่นเขาได้ดีก็ไปพาลหาเรื่องเขาอิจฉาเขา คิดจะทำลายเขา เมื่อเป็นอย่างนี้แล้วอะไรเล่าคือความถูกต้อง อะไรคือความยุติธรรม

ในมุมของพระศาสนาที่ว่าเป็นกฎแห่งกรรมนั้น คือใครทำคนนั้นได้ ใครขยัน คนนั้นมีทรัพย์ ใครอดออม ทรัพย์สมบัติของคนนั้นก็พอกพูนขึ้น ใครรู้จักใช้สอย รู้จักกระเหม็ดกระแหม่ คนนั้นก็จะมีหลักฐาน ผมเชิญคุณนฤมล จันทรากุลมาสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์ ท่านผู้นี้ตาบอดมาตั้งแต่อายุประมาณสัก ๓ ขวบดูเหมือนจะเป็นไข้ทรพิษ ผู้ปกครองไม่ได้สนใจ ในที่สุดก็เลยตาบอด เธอเรียนหนังสือที่โรงเรียนคนตาบอด แต่ขณะนี้จากที่เธอนำเอาหลักธรรมไปใช้ ขยันหมั่นเพียร แสวงหาทรัพย์ และนี่คือหนังสือเล่มหนึ่งที่เธอเขียนเอง คนตาบอดเขียนหนังสือให้คนตาดีอ่าน เธอใช้พิมพ์ออกมา การตรวจทานไม่ค่อยดีนัก แต่ความจำดีเลิศเช่นระยะทางจากเมืองนั้นถึงเมืองนั้นกี่กิโลเมตร เธอมีตัวเลขยืนยันที่ใช้เป็นหลักฐานได้ทีเดียว เธอตั้งวงดนตรีของคนตาบอด แล้วไปให้ความสำราญแก่ทหารในค่ายอเมริกันในประเทศไทยในระยะนั้น ในที่สุดเธอก็เก็บออมทรัพย์สินไว้ได้ มีบ้านอยู่ มีที่ดิน มีความสุขพอสมควร และมีความสุขกว่าในที่ประชุมนี้อีกหลายคน ดูเหมือนบ้านของเธอจะใหญ่กว่าบ้านของนายพันเอกอีกหลายคนรวมทั้งผมด้วย

อันนี้แสดงให้เห็นกฎแห่งกรรมแม้ในปัจจุบันนี้ ไม่ใช่เพราะสังคมเป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ เราจึงต้องเอาหลังสู้ฟ้า เอาหน้าสู้ดิน ยากจนอยู่ แต่ถ้าเราเอาหลังสู้ฟ้าเอาหน้าสู้ดินแล้ว สร้างเนื้อสร้างตัวตามหลักกฎแห่งกรรม ขยันหมั่นเพียร รู้จักอดออม เลี้ยงชีพตามสมควรแล้ว รับรองว่าคนนั้นตั้งตัวได้และจะเห็นได้ในทุกยุคทุกสมัยในเมืองไทยนี้เอง

เจ้าพระยายมราช (ปั้น สุขุม) เป็นลูกชาวนาเมืองสุพรรณ ต้องมาเรียนหนังสือที่กรุงเทพฯ เป็นเด็กวัด เริ่มชีวิตราชการจากการเป็นครู เงินเดือน ๑๐ กว่าบาท ต่อมาได้เป็นเจ้าพระยา อันนี้แสดงให้เห็นแล้วว่า จากการกระทำตามหลักธรรมตามกฎแห่งกรรม สะสมแต่ความดีก็เจริญรุ่งเรืองขึ้นมาโดยลำดับ หรือจากตัวอย่าง

อีกสักตัวอย่างหนึ่ง ซึ่งสมเด็จกรมพระยาดำรง ท่านทรงเขียนเอาไว้ว่า หลวงอุดรภัญพานิชเป็นจีนแต้จิ๋ว เกิดในเมืองจีน พออายุ ๑๘ เข้ามาในเมืองไทยในรัชกาลที่ ๔ ชอบเล่าเรื่องเมื่อแรกเข้ามาทำมาหากินในเมืองไทยให้ฟังว่า มีแต่เสื่อตัวหนึ่งกางเกงตัวหนึ่งกับเสื่อปูนอนผืนหนึ่ง ต้องขอยืมเงิน เขาเสียค่าโดยสาร เมื่อแรกเข้ามา ถึงเมืองไทย มาเป็น จับกัง รับจ้าง เขาพายเรือ สมัยโน้น ถนนรนแคมยังไม่ค่อยมี ไปไหนก็ต้องอาศัยเรือเป็นพื้น พวกจีนที่เป็นเถ้าแก่มักจะใช้เรือสำปั้นสามกระทง เวลาจะไปไหนจีนที่เป็นเถ้าแก่นั่งคัดท้าย มีจับกังจ้ำไปข้างหัวสองคน เขามักจะจ้างจีนใหม่ให้ค่าจ้างถูก ๆ เพราะเป็นจับกังพายเรือ ไม่จำเป็นต้องรู้ภาษาไทย อ่านหนังสือไทยยังไม่ออก พูดภาษาไทยยังไม่ได้ก็พายเรือรับจ้าง ต่อมาท่านผู้นี้แหละครับที่เป็นเจ้าของห้าง "กิมเส็งหลี" ในกรุงเทพ ฯ สร้างโรงสีไฟ ๕ โรง โรงเลื่อยจักร ๓ โรง ท่าอู่เรือแห่งหนึ่ง ทำการสีข้าว เลื่อยไม้ขาย มีห้างกิมเส็งหลีอยู่ที่เชียงใหม่ แต่ขณะนี้เลิกไปแล้ว และกิมเส็งหลีนี่แหละครับ ที่สร้างสะพานข้ามคลองสามเสน ถวายในหลวงรัชกาลที่ ๕ โปรดพระราชทานนามว่า "สะพานกิมเส็งหลี"

นี้แสดงให้เห็นว่า หลักธรรมในศาสนานั้น ถ้าไปสัมผัสกับจิตใจของคนยากจนก็จะทำให้เกิดมานะ ตั้งหน้าพากเพียรพยายามสร้างฐานะตัวเองจากหยาดเหงื่อด้วยความสุจริตด้วยลำแข้งแล้วเลื่อนฐานะตัวเองขึ้นเป็นผู้ยิ่งใหญ่ได้ อย่างเจ้าพระยายมราช (ปั้น สุขุม) และหลวงอุดรภัญพานิชแห่งกิมเส็งหลี ดังที่เล่ามาแล้ว

กฎแห่งกรรมนั้น เมื่อศึกษาเข้าใจแล้วนำเอาไปปฏิบัติจะเป็นกรรมกร จะเป็นนายทุน หรือจะเป็นบุคคลทุกระดับชั้น เขาจะได้รับผลสะท้อนตอบเป็นความสุข–ความเจริญด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรมที่สุดตามที่เขาทำ ซึ่งเป็นความยุติธรรมที่สุดในโลก

ประเด็นสุดท้าย ที่ใคร่จะขอชี้แจง นั่นก็คือ ที่เขาโจมตีว่า พระพุทธศาสนาเป็นกาฝากของสังคม ตามที่ท่านอาจารย์ธานินทร์ ได้พูดไว้

ท่านที่เคารพ ถ้าหากนักสอนศาสนาเป็นกาฝาก แพทย์ก็เป็นกาฝาก และครูซึ่งไม่มีผลผลิตมาจากแรงงานก็เป็นกาฝาก แต่สังคมทุกสังคมนั้น นอกจากมีผู้ผลิตโดย

ตรงแล้ว ยังจะต้องมีองค์ประกอบของสังคมที่สมบูรณ์อื่น ๆ อีก ครูจะต้องให้การศึกษา แพทย์จะต้องให้การบำบัดรักษา นักการศาสนาแม้จะบริการยังไม่ถึงระดับความสูงส่งของอาหารใจ เพียงแค่ทำให้กรรมกรซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียรต่อหน้าที่การงาน ก็เป็นผลดีมหาศาลแล้ว สำหรับการเศรษฐกิจ และการอุตสาหกรรม "ซื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน" "น้ำซึมบ่อทราย" เป็นคติธรรมที่จำเป็นยิ่งนัก

ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นนโยบายที่ดีที่สุด คุณธรรมดังกล่าวนี้ เมื่อมาหล่อหลอมลูกจ้างคนงานให้แก่โรงงานไหน โรงงานนั้นจะมีโครงสร้างที่มั่นคง แข็งแรง มีประสิทธิผลสูง เพราะฉะนั้น ผู้สอนศาสนาก็คือผู้สอนให้คนงาน–ผู้ผลิตปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ถูกต้องอยู่ในกฎของศีลธรรมเพื่อเพิ่มผลผลิตอันเป็นที่ปรารถนาของสังคม และถ้ามาตีราคาว่าอาหารใจอาหารสมองวิเศษสุดไม่แพ้อาหารกาย จำเป็นสำหรับชีวิตแล้ว นักการศาสนาอย่างน้อยก็ไม่ด้อยกว่าผู้ผลิตโดยตรงเลยมิใช่หรือ

คราวนี้ผมจะพาไปถึงประตูสุดท้าย คือทางรอด หรือทางสว่างไสวของชาติไทยและของศาสนา

ผมขอกลับเข้าประเด็นที่เขาโจมตี ซึ่งเป็นวิธีการของคอมมิวนิสต์ นั่นคือการแบ่งแยกชนชั้น เขาจะต้องแบ่งและแยกพวกเราออกจากกัน แล้วเขาจึงจะเข้ากดขี่ปกครอง เขาจะแยกทั้งหมด ระหว่างพ่อแม่กับลูก คนจนกับคนรวย ระหว่างนายทหารสัญญาบัตรกับชั้นประทวนและพลทหาร ข้าราชการพลเรือนกับทหาร–ตำรวจ เขาจะพยายามแยกคนเหล่านี้ทั้งหมดออกจากกัน แยกเพื่อให้เกิดความเกลียดชัง ต้องเอาความเคียดแค้นมาหยิบยื่นให้ อาหารที่เขาจะยื่นให้ คือความเคียดแค้น เพื่อให้มองกันในแง่ร้าย แล้วก็ทำลายกัน

ฉะนั้น แม้แต่ความสัมพันธ์ในครอบครัว ชนชั้นระหว่างลูกกับพ่อแม่เขาก็แยกได้ อย่าง อาจารย์ธานินทร์ ท่านบอกว่า ลูกชายไปแจ้งให้จับพ่อ เป็นพยานให้รัฐจนในที่สุดพ่อต้องถูกจำคุก ๑๐ ปี เพื่อเป็นตัวอย่างในการทำลายสถาบันนี้ เขาก็สร้างอนุสาวรีย์ให้เด็กน้อยผู้เป็นลูกคนนั้น แสดงว่าเขาตอกลิ่มทุกหนทุกแห่ง แม้แต่ในครอบครัว เพราะ

ฉะนั้นเราจะมีอะไรป้องกัน เป็นเกราะที่ลัทธิจะสอดแทรกเข้ามาไม่ได้อันนี้ คือประเด็นสำคัญที่เราต้องขบคิด วิเคราะห์ด้วยวิจารณญาณ และต้องรีบสร้างสรรค์

เพื่อตอบปัญหาข้อนี้ ผมขอเชิญชวนท่านที่เคารพไปเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชวังสวนจิตรลดาด้วยกัน

เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ บรรดาสมาคมต่าง ๆ และท่านที่นั่งอยู่ในที่นี้ คงจะมีเป็นจำนวนมากที่ได้ไปร่วมถวายพระพรในหลวงที่สวนจิตรลดา พระบรมราโชวาทในวันนั้นชี้ทางแห่งชัยชนะ ทางสว่างของทางศาสนา และของเมืองไทยให้แก่เรา ท่านที่เคารพคงจะยังพอจำได้ว่า ตอนนั้นญวนล้มแล้ว เขมรเพิ่งล้มใหม่ ๆ ลาวกำลังจะล้ม เสียงล้มของเพื่อนบ้านดังสนั่นกึกก้องเข้ามา จิตใจของประชาชนพลเมืองรวมทั้งนักการศาสนาสะเทือนสะท้าน เพราะฉะนั้นเหมือนกับพระองค์ทรงรู้ใจของผู้เข้าเฝ้า พระองค์ตรัสช้า ๆ และเป็นเวลานานพอสมควรในวันนั้น ตรัสแบบพ่อกับลูกทรงเอ่ยขึ้นต้นว่า

"เขาว่าปี ๒๕๑๙ ที่จะมาถึงนี้ ไทยจะประสบวิกฤตการณ์อย่างสูงสุด" พระองค์ตรัสช้า ๆ ขณะที่เราเข้าไปเฝ้าเราก็รู้สึกว่ากำลังเกิดวิกฤตการณ์สูงสุดอยู่แล้ว เชื้ออหิวาห์จะกระโดดข้ามแม่น้ำโขง หรือรั้วบ้านจากปอยเปตเข้ามาทางอรัญประเทศนั้นมันง่ายเหลือเกิน เพราะฉะนั้น เมื่อพระองค์ตรัสว่า *"เขาว่าเมืองไทยจะประสบวิกฤตการณ์สูงสุด"* จึงเท่ากับสะกดคนเข้าเฝ้าประมาณ ๒,๐๐๐ คนให้เงียบหมด ทรงเว้นวรรคอยู่นิดหนึ่ง แล้วก็ทรงขยายต่อไปว่า *"หมายความว่า เขาว่า ไทยแลนด์จะเป็นตายแลนด์"* รู้สึกว่าทั้งหมดที่เข้าเฝ้าใกล้จะตายลงไปให้ได้ ใจฝ่อ แต่สักครู่พระองค์ก็ตรัสว่า *"แต่ข้าพเจ้าไม่เชื่อ เพราะเขาว่า เมืองไทยจะประสบวิกฤตการณ์สูงสุด เขาว่ามาหลายครั้งแล้ว แต่เมืองไทยก็อยู่รอดมาได้ และอยู่ได้อย่างสบายเสียด้วย เมืองไทยไม่เหมือนเมืองอื่น เมืองไทยเป็นเมืองที่มีบารมีปกปักษ์รักษา พระมหากษัตริย์ทุกพระองค์สร้างบารมีหลั่งความดีไว้ให้แก่ประชาชาติมหาศาล บรรพบุรุษของท่านทั้งหลายก็สร้างบารมีไว้มากมายก่ายกอง เมืองไทยมีบารมีปกปักษ์รักษา เพราะฉะนั้น ไทยแลนด์จึงไม่เป็นตายแลนด์"*

พอตรัสอย่างนี้หน้าตาของผู้เข้าเฝ้าก็ยิ้มแย้มแจ่มใส หันไปทางโน้น หันมาทางนี้ ในหลวงจึงตรัสต่อไปว่า "*ที่ว่าอย่างนี้น่ะอย่าเพิ่งสบายใจนะ บารมีของปู่ย่าตายายมีเวลาหมดได้*" ถึงตอนนี้กิริยาท่าทางของที่ประชุมที่เริ่มคึกคักกลับเงียบลงไปอีก "อ้าว บารมีหมดได้หรือ ?" ชักตกตะลึง คงจะเหมือนกับสตางค์ที่คุณปู่คุณย่าให้เราไว้ตั้งแต่เป็นเด็ก ใช้ไป ๆ จะไม่หมดได้อย่างไร

มีพระราชดำรัสต่อไปว่า "**เพราะฉะนั้น ทุกท่านในที่นี้จะต้องลุกขึ้นสร้างบารมี ต้องเสียสละ อย่ากอบโกย** พระองค์ยังทรงสมมติให้ที่ประชุมเห็นด้วยว่า **อย่างในที่ประชุมนี้กำลังเบียดเสียดยัดเยียดกันอยู่ขณะนี้รู้สึกร้อน ถ้าใครสักคนหนึ่งอยากให้ความสุขเกิดขึ้นแก่ตัว ผลักคนอื่นรอบ ๆ ตัวออกไปสักข้างละเมตร ที่ประชุมเขาจะยอมไหม ? ลักษณะเห็นแก่ตัวเช่นนี้ที่ประชุมเขาจะไม่ยอม ต้องร่วมสุขร่วมทุกข์ด้วยกัน เพราะฉะนั้นให้ทุกคนลุกขึ้นสร้างบารมี อย่าเห็นแก่ตัว แล้วเรารอด**" และเพื่อไม่ให้เห็นว่า เป็นการทรงปลอบใจ พระองค์ตรัสท้าทายอย่างมั่นพระทัย ผมว่า ดูจะไม่มีครั้งไหนยิ่งใหญ่เหมือนครั้งนั้น ที่พระเจ้าอยู่หัวทรงท้าทายกับสถานการณ์ พระองค์ตรัสว่า "ขอนัดพบกันใหม่ในวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๑๙ ที่สวนจิตรลดานี้"

ท่านที่เคารพคงจะจำพระราชดำรัสได้ว่า เมืองไทยมีทางรอด แต่ทุกคนต้องลุกขึ้นสร้างบารมี ต้องหลั่งความดีออกมาโอบอ้อมช่วยเหลือพี่น้องชาวไทยด้วยกัน นั่นแหละคือทางรอด เพื่อให้เห็นภาพการสร้างบารมีชัด ๆ ขออนุญาตนำท่านที่เคารพเข้าไปศึกษาการสร้างบารมีของในหลวงเลยทีเดียว โปรดได้ตามผมเข้าไปในพระราชวังสวนจิตรลดาอีกครั้ง เข้าไปดูก็พบนา มีการทำนา เจ้าหน้าที่เขาอธิบายให้ฟังว่า ทรงปลูกเพื่อคัดเลือกหาพันธุ์ข้าวที่ดีที่สุด เมื่อได้พันธุ์ข้าวที่เหมาะแล้วก็นำไปเข้าพิธีพืชมงคล แล้วส่งไปแจกจ่ายแก่ประชาชน แสดงให้เห็นว่า เพื่อโอบอุ้มประชาชนให้ได้ข้าวพันธุ์ดี จะได้ข้าวต่อไร่มากขึ้น นอกจากนี้ พระองค์ยังมีโรงสีข้าวมาตรฐานให้ดูว่า สีอย่างนี้ได้เมล็ดข้าวสารมีคุณภาพดี และขาวได้เงินมาก พระองค์ทรงห่วงใยพสกนิกรของพระองค์ถึงเพียงนี้ ต่อจากนั้นแล้วเจ้าหน้าที่เขาก็พาผมไปดูบ่อเลี้ยงปลานิล เขาบอกว่าเจ้าชาย

ญี่ปุ่นนำปลานิลมาถวาย พระองค์จึงทรงเพาะขยายพันธุ์ให้มาก แล้วก็ทรงแจกจ่ายไปยังภาคต่าง ๆ ใน ท.ว. ผมเห็นพระองค์นำเอาไปปล่อยตามต้นน้ำลำธาร ที่เชียงใหม่เชียงราย จะเห็นได้ว่า พระองค์ทรงสร้างบารมี หลั่งความร่มเย็นปกป้องคุ้มครองประชาชนคนไทยอย่างมากที่สุด

ผมจับประเด็นของชาติไทยได้ว่า ความอุดมสมบูรณ์ขั้นพื้นฐานของชาติไทยนั้นคือ ๑) ข้าว ๒) ปลา เมืองไทยเรามีข้าวกิน มีปลากินแล้วสบาย ศิลาจารึกก็กล่าวถึงความอุดมสมบูรณ์ของกรุงสุโขทัยไว้ว่า "ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว" เวลาเรากินข้าวอยู่ หากมีใครโผล่มาหน้าบ้าน เราจะถามเขาว่ากินข้าวกินปลามาแล้วหรือยัง ? ใช่ไหม ? มีใครถามว่ากินข้าว กินหมูมาแล้วหรือยัง ? บ้างไหม ? ไม่มี สุขสูงสุดของคนไทยก็คือ "ข้าวใหม่ ปลามัน" เป็นสิ่งที่วิเศษที่สุดของคนไทย ต้องกินข้าวใหม่กับปลามัน ข้าวใหม่นี่หอม ปลามันก็มันจริง ๆ เพราะฉะนั้น พระองค์จึงทรงผลิตสิ่งเหล่านี้ หยิบยื่นให้แก่พสกนิกรทั่วแผ่นดินนี่สร้างบารมี การสร้างบารมีด้วยการประพฤติคุณธรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ทั้งหลายนี้ จะเกิดกระแสสะท้อนตอบ คือความรัก พระมหากษัตริย์หลั่งพระบารมีออกมา ความสะท้อนตอบของพสกนิกร จะเป็นความจงรักภักดีแม้ด้วยชีวิต

เพราะฉะนั้น การสร้างบารมีในข้อนี้ ในครอบครัวระหว่างแม่กับลูก ก็จะมีผลสะท้อนตอบเป็นความรักความกตัญญูอันยิ่งใหญ่ จะเห็นได้ชัดจากพระนิพนธ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร ที่ทรงมีถึงสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถตอนหนึ่งว่า

"ชายขอกราบที่ตักพร้อมรักแท้
ชายรักแม่สุดหัวใจชายไม่หนี
ชายจะเป็นกำลังใจป้องไพรี
มอบชีวีเลือดเนื้อเพื่อแม่เอย"

สองชีวิตจะแนบแน่นสนิทเป็นเหมือนหนึ่งชีวิตเดียวกัน ลักษณะอย่างนี้ย่อมแสดงว่า พ่อแม่ต้องหลั่งบารมีให้ลูกอย่างซาบซึ้ง แล้วลูกจึงแสดงอาการสะท้อนตอบอย่าง

ประทับใจเช่นเดียวกัน อย่าว่าแต่ยังมีชีวิตอยู่เลย แม้แต่ตายจากไปแล้ว ลูกเขาก็ยังไม่ยอมให้จากไปง่าย ๆ เลย ศพวีรชนจากห้วยโก๋นกว่าจะมาถึงเมืองชลใช้เวลาหลายวัน ศพทุกศพคลุมธงชาติมา พอเข้าไปถึงวัดเขาบางทรายเรียบร้อยแล้ว รู้ว่าเป็นศพใครแล้ว เด็กหญิงคนหนึ่งก็วิ่งเข้าไปกอดที่เท้าพ่อ ตะโกนให้ที่ประชุมได้ยินเลยทีเดียวว่า "พ่อ...พ่อ...พ่อ อย่าเพิ่งตาย พ่ออย่าเพิ่งตาย พ่ออย่าเพิ่งตาย พ่ออยู่กับหนูก่อน" ที่ประชุมทั้งหลายประทับใจซาบซึ้งน้ำตาคลอ นี่คือ เกลียวสัมพันธ์จากการสร้างบารมีชนิดที่ใครจะมาแยกออกไม่ได้ระหว่างพ่อกับลูก

ผมขอขมวดตรงนี้ว่า ที่ไทยแลนด์ไม่เป็นตายแลนด์ในรอบหนึ่งปีที่แล้ว เพราะทุกคนลุกขึ้นสร้างบารมีตามพระราชดำรัสของในหลวง เหตุการณ์ เมื่อวันที่ ๖ ต.ค. ๒๕๑๙ ที่ธรรมศาสตร์ บ่งออกให้ทราบอย่างชัดเจนแล้วว่า ประชาชนจำนวนหมื่นจำนวนแสน เขาพร้อมใจกันลุกขึ้นเพื่อปกป้องคุ้มครอง พิทักษ์รักษาสถาบันของพระมหากษัตริย์ที่เขารักใคร่ ยกย่องนับถือ นั่นผมก็คิดว่า เป็นเพราะบารมีที่ในหลวงทรงสร้างอย่างมหาศาลแล้วมีผลสะท้อนตอบนั่นเอง ถ้าเกลียวต่าง ๆ ที่ว่านี้ ยังสัมพันธ์กันอย่างแน่นหนาอยู่ เมื่อนั้นเรารอด นั่นก็คือเกลียวสัมพันธ์ ระหว่างมารดาบิดากับบุตร ระหว่างครูกับศิษย์ ผมไม่ชอบคำว่า ศิษย์เฉย ๆ ผมชอบคำว่าลูกศิษย์ คุณครูกับลูกของท่าน ท่านต้องหลั่งคุณธรรมออกมาคล้องจิตใจ ไม่ใช่เพียงแต่สอนหนังสือแต่จะต้องหล่อหลอม รักใคร่ อบรม บ่มนิสัยเหมือนลูกของท่านเองด้วย หมายความว่าเด็กในห้องเรียนทั้งหมด นั่นคือลูกของท่าน เมื่อท่านปฏิบัติหน้าที่ เอาคุณธรรมไปร้อยดวงใจสำเร็จแล้ว ลูกศิษย์กับครูไม่มีวันจะแยกจากกัน ไม่ใช่พอรับประกาศนียบัตร คำนับเดินพ้นโรงเรียนแล้วก็หมดเรื่อง แต่ครูเจ็บไข้เขาจะมาเยี่ยม ครูตายศิษย์จะมาเผา ในบางคราวยังมาช่วยสร้างบ้านให้คุณครูในยามชราอีกด้วย

ผมสะเทือนใจจากเรื่องที่ หม่อมเจ้าหญิงพูนพิศมัย ดิศกุล ทรงเล่าให้ฟังว่าท่านไปอเมริกา แล้วไปพบครูของท่านซึ่งเป็นครูผู้หญิง ท่านทรงถามว่า อ้าวครูมาอเมริกาอย่างไรนี่ ครูมาทำไม ? คุณครูซึ่งแก่แล้วก็ตอบว่า ครูมารักษาตา ท่าน

หญิงก็ว่า ครูโก้จังมีเงินมีทองมารักษาถึงอเมริกา คุณครูก็ตอบว่า "ไม่ใช่ ลูกศิษย์เขาพาครูมา คุณหญิงของท่านเอกอัครราชทูตที่ประจำอยู่อเมริกาเขาพาครูมารักษาตาด้วย" ผมอยากจะเรียนกับท่านที่เคารพว่า ไม่มีอะไรจะมาหลอมจิตใจเพื่อนร่วมชาติให้ผนึกกำลังเป็นหนึ่งเท่ากับคุณธรรมของพระศาสนา

ในการยุแหย่ให้เกลียดชังนั้น คอมมิวนิสต์จะพยายามแบ่งแยกทำลายในทุกสถาบัน ผมเคยบอกกับพี่น้องทหารของผมว่าโปรดใช้สติปัญญาที่มีอยู่ในเนื้อในตัวของเราตัดสินไตร่ตรองให้รอบคอบ ในธรรมชาตินั้น มีอัมมะแฝงอยู่ด้วยเสมอ ในตัวของเรานี้มีสองซีกอยู่แล้ว ซีกผู้บังคับบัญชาตั้งแต่คอขึ้นไป มีหัวกับหน้า เราเรียกว่า หัวหน้า ในการรบนั้น ท่านสอนให้ยึดชัยภูมิที่สูงไว้ก่อนจึงจะตรวจการณ์ได้ไกล เอาขึ้นไปตั้งก็ยิงข่มข้าศึกได้ผล ในเนื้อในตัวคนเราชัยภูมิอยู่ตรงท่อนศีรษะนี่ใช้ได้ทั้งในการรุกรบและป้องกันอันตราย เพราะฉะนั้น เซลล์ต่าง ๆ ในร่างกายของเรา เขาจึงตกลงให้เอาส่วนหัวกับหน้าเป็นกองบัญชาการแล้ว เขาก็จะขนเอาอุปกรณ์สำคัญมาเก็บรวมไว้ที่นี่หมด กล้องส่องทางไกลคือตาสองตาก็เอามาไว้ที่นี่ เรดาร์ คือหู ก็เอามารวมกันไว้ที่หน้านี่ ถ้าหากจะเกิดมีใครเปลี่ยนแปลง ย้ายเอาตาสองตาไปไว้ที่ตาตุ่มเสีย เป็นอย่างไร ? จะมีรัศมีทำการได้ไกลแค่ไหน จะหนีเสือพ้นไหม ? ผมว่าเขาเลือกไว้เหมาะแล้ว เพราะฉะนั้น ซีกนี้เขาจึงเรียก "หัวหน้า"

ส่วนสิ่งต่าง ๆ ที่เราจะอำนวยความสะดวกให้แก่ท่านผู้เป็นหัวหน้า เช่นความปลอดภัยความสุขสบาย เราตกลงกันเอง ผมเปรียบให้ฟังว่า โลกทั้งโลกที่เรามองเห็นอยู่นี้ แก้วตาเป็นผู้มองเห็นสิ่งสรร ความสวยงามทั้งหลาย ถ้าขาดแก้วตาเสียแล้วโลกนี้จะมืด มีพระอาทิตย์สักกี่ดวงก็มืด เพราะฉะนั้น เราจึงตกลงใจว่า สิ่งที่เราหวงแหนที่สุด ทะนุถนอมที่สุดคือแก้วตา คนที่เรารักที่สุด เราเปรียบกับแก้วตาของเรา เช่น "แก้วตาของน้อง" "แก้วตาของแม่" เมื่อแก้วตาเป็นของสุดรักสุดถนอม เราก็ต้องเก็บไว้ในที่ที่ปลอดภัยที่สุด เพราะฉะนั้น แก้วตาเราจึงบรรจุไว้ในนัยน์ตาดำอีกทีหนึ่ง นัยน์ตาดำอยู่ในนัยน์ตาขาวอีกชั้นหนึ่ง เสร็จแล้วเรายังมีกำแพง หรือบังเกอร์

ป้องกันอันตรายอีก คือหนังตา นอกจากนั้น ยังมีหน่วยลาดตระเวนระยะใกล้อีก คือขนตาแล้วยังมีกันสาดอีก คือมีคิ้วไว้ป้องกันน้ำฝน หรือเหงื่อซึ่งจะไหลเข้าไปรบกวนแก้วตา เห็นไหมครับเขาถนอมแก้วตาถึงขนาดนี้

แม่ทัพหนึ่งคนนั้น ถ้าหากเสียชีวิต แม้กองทัพมีตั้งแสนก็ถอย จำได้ไหมครับ พระนเรศวรเสด็จยกกองทัพไปรบพม่าครั้งหลังสุดถึงเมืองหาง ทรงประชวรสิ้นพระชนม์ กองทัพทั้งกองทัพต้องยกกลับ เป็นอันแสดงให้เห็นว่า ทั้งสองส่วนผู้น้อยก็ผู้ใหญ่เขารักกัน แก้วตาไม่ได้เอากำไรอวัยวะส่วนอื่น ๆ เดินไปไหน ตาจะเป็นผู้บอกทาง แก้วตาจะช่วยประคองให้ไต่สะพานได้โดยปลอดภัย ในลักษณะที่ว่านี้เป็นการถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน ต่างฝ่ายต่างรักกัน ถ้าเมื่อใดเรานำเอาคุณธรรมนี้มาปรับใช้ในรูปของสังคมขึ้นมาได้ เมื่อนั้นเราก็สวมเกราะป้องกันภัยอันตรายแล้ว จะไม่มีใครมายุแหย่แย่งแยกเราได้ นี่เป็นข้อเสนอข้อที่หนึ่งในทางรอด

ประเด็นที่สอง ผมขอเรียนว่า ในเมื่ออีกฝ่ายหนึ่งเอาความไม่มีศีลธรรมเป็นเครื่องมือจะทำอะไรก็ได้ โหดเหี้ยม ทารุณ ฆ่าคนตายเท่าไรก็ได้ ในมุมของเรา มุมศาสนา เรามีคนที่มีศีลธรรม มีคุณธรรมที่สูงส่ง รับใช้ชาติบ้านเมืองหรือยัง ? มีกระทรวงไหน มีสำนักงานไหนที่บอกว่าจะเอาคนที่มีศีลธรรมที่ควรแก่การยกย่องมาทำงาน เราได้ยินแต่การรับประกาศนียบัตรปริญญาบัตรเท่านั้น ไม่มียังบอกว่าเขารับคนดีมีศาสนา ไม่บอกว่ารับคนมีศีลธรรม เพราะฉะนั้นคนที่ไปสกปรกลามกมาเท่าไรถ้ายังไม่ได้ขึ้นศาลถูกตัดสินเข้าคุกเข้าตะราง ก็เป็นอันว่า เขายังเข้ามารับใช้ชาติในตำแหน่งอันสำคัญ ๆ ได้

เพราะฉะนั้น ต้นเหตุของคอรัปชั่นขายชาติ – ทำลายชาติไม่ใช่อยู่ที่ว่ารายได้น้อยหรือเพราะมีสิ่งต่าง ๆ เย้ายวนไม่ใช่หรอกครับ แต่เป็นเพราะเราไม่เคยกลั่นกรองเอาคนดีมีศาสนารับใช้ชาติต่างหาก ถึงเวลาแล้วหรือยังที่เราจะต้องใช้คนดีมีศาสนามาเป็นทหารเอกใช้ให้เหมาะแก่งาน ตำแหน่งผู้พิพากษา ตำแหน่งครูอาจารย์ นี้ต้องตำแหน่งของผู้มีศีลธรรม – หนักแน่นในศาสนาเท่านั้น แต่น่าเสียดายที่เรายังไม่มีวิธีการกลั่นกรอง

คนที่ดีเลยใช่ไหมครับ ผู้มีธรรมะเท่านั้น จึงจะใช้ธรรมะได้ จึงจะต่อสู้คอมมิวนิสต์ได้ชัยชนะ กระผมจำได้ว่า ลูกขุนตุลาการในอังกฤษ เขาไม่ยอมรับบุคคลที่มีอาชีพฆ่าวัวขายมาก่อนซึ่งเขาคงจะมองเห็นว่า จิตใจต้องเหี้ยมเกรียมอยู่เป็นประจำขาดความเมตตาไปหน่อย เพราะฉะนั้น ในการสัมมนาคราวนี้ จึงฝากที่ประชุมไว้ด้วยว่า ทำอย่างไรจักรกลของรัฐแต่ละตัวนั้นจึงจะได้รับการเลือกเฟ้นเฉพาะผู้ที่มีศีลธรรม มีศาสนาเท่านั้นไปใช้นอกจากประกาศนียบัตรแล้ว ควรจะมีอะไรอีกสักใบหนึ่ง ที่จะใช้สืบสวนประวัติได้ ผมเคยเสนอไว้ในที่บางแห่งว่า เราจะต้องมีระเบียนจริยธรรมตั้งแต่ชั้นประถม ชั้นมัธยม จนถึงชั้นอุดม ติดมาด้วยเหมือนกับใบประวัติคนไข้ ซึ่งหมอจะต้องเอามาประกอบในการวินิจฉัยโรคทุกครั้ง

ผู้มีศีลธรรม เท่านั้น จึงจะ สามารถรับ กับ สถานการณ์ เผชิญหน้า กับ คอมมิวนิสต์ ผู้มีศีลธรรมเท่านั้นจึงจะไม่ขี้ฉ้อ ไม่คอรัปชั่น และเขาจะกลายเป็นจักรกลให้อีกฝ่ายหนึ่งยอมจำนนและนับถือ เมื่อบ้านช่องของเราสะอาดแล้วหนูจะมาอยู่ได้อย่างไร

ข้อเสนออีกข้อหนึ่งในเมื่ออีกฝ่ายหนึ่งเขาเชิดชูคนที่เนรคุณต่อพ่อแม่ จนถึงขั้นสร้างอนุสาวรีย์ไว้ให้ แล้วข้างฝ่ายเราล่ะ เราจะต้องตั้งป้อม รักษาป้อมของเราอย่างไร เมื่อเขาโจมตีตรงนี้ เราจะต้องรักษาป้อมนี้ไว้ให้ได้ เอาไว้เป็นปราการเป็นภูเขาหิมาลัยกั้นกางศัตรู ตัวกตัญญูนี้ผมอยากจะเรียนว่าเป็นต้นทุนของจริยธรรมทั้งหมด เมื่อมีกตัญญูแล้ว ก็จะมีตัวอ่อนน้อมมีความเคารพ กราบไหว้ จะตอบแทนบุญคุณแม้ตัวสูงสุด เช่นวีรกรรมในสมรภูมิ ก็มาจากคุณธรรม คือความกตัญญูนี้

คงจะจำกันได้ใช่ไหมครับ พ่อขุนรามคำแหงเมื่ออายุย่างเข้า ๑๙ ตามเสด็จพ่อออกยุทธภูมิเพื่อศึกษาการศึก พ่อขุนศรีอินทราทิตชนช้างกับขุนสามชน เมื่อเสด็จพ่อพลาดท่าหนียะย่ายพ่ายจอแจ "เราจะยอมให้พ่อเราตายไม่ได้ เราซิควรจะตายแทน" หนุ่มน้อยคนหนึ่งอายุ ๑๙ คิดแล้วตกลงใจไสช้างเข้าไปเผชิญศึกชนช้างกับขุนสามชนจนมีชัย วีรกรรมจึงเกิด วีรกรรมอันนี้ถูกผลักดันออกมาจากความกตัญญูครับ แม้พระนเรศวรมหาราชที่ทรงยอมไปเป็นตัวประกันให้พม่าเมื่อพระชนมายุเพียง ๙ พรรษา ยอมเอา

ตัวไปเป็นทาสแทนพ่อ อันนี้ต้องมาจากตัวกตัญญู ตัวกตัญญูที่ว่านี้ ของเก่าของท่านซึ่งมาก เดอลาลูแบร์ เอกอัครราชทูตฝรั่งเศส ซึ่งมาอยู่ที่กรุงศรีอยุธยาระยะหนึ่ง ท่านบันทึกหมายเหตุเอาไว้ว่า “กรุงศรีอยุธยาเมืองไทยนี้ สิ่งที่ท่านประทับใจมาก คือ ลูกอ่อนน้อม เคารพ เชื่อถือ เชื่อฟังพ่อแม่ ข้างพ่อแม่เล่าก็วางเนื้อวางตัวไว้เหมาะสมน่าเคารพ จะสั่งสอนอันใดนั้น มีเหตุมีผล ไม่ใช้อำนาจข่มขู่ ไม่ใช่ถือว่าเป็นพ่อแม่แล้วบังคับข่มขู่ แต่คำสอนประกอบด้วยเหตุผล ด้วยธรรม จึงเป็นดุจประกาศิตที่ลูกต้องปฏิบัติตาม” หลับตาวาดภาพดูครับ นี่ครอบครัวสมัยกรุงศรีอยุธยา

อันนี้ครับ สิ่งที่เราต้องสร้างสรรค์ และรักษาไว้ แต่ผมยังไม่ได้ยินองค์การไหนพูดถึงความกตัญญู มีแต่องค์การที่พูดว่า จะให้ทุนแก่เด็กที่ยากจน แต่เรียนดี ไม่มีคำว่ากตัญญู คนที่เรียนดีนั้น ฉ้อโกงก็ได้ ตลบตะแลงก็ได้ เด็กกตัญญูอาจจะสอบได้ที่ ๒๐ ครับ เขาไม่มีสิทธิจะได้รับทุน แต่เด็กกตัญญูคนนี้ เมื่อเรียนต่อไป เขาจะเป็นเสาเอกค้ำประเทศชาติราชบัลลังก์ ผมว่าเป้ากตัญญูเป็นเป้าที่เราต้องสร้างขึ้นครับ กรุณาส่งเสริมยอดกตัญญูในสังคมของท่าน ในหมู่บ้านของท่าน ในตำบลของท่าน เพื่อให้เขาไปได้ไกลที่สุด เขาจะมายืนหยัดอยู่เคียงข้างเราซึ่งจะสามารถรับศึกครั้งนี้ไว้ได้ เป็นอันว่าผมได้เสนอข้อคิดในเรื่องทางรอดมาให้ท่านที่เคารพทั้งสองประเด็นแล้ว

ข้อเสนอข้อสุดท้ายนั้น ผมอยากจะว่า ในทุกศาสนาสอนเรื่องความเผื่อแผ่เอื้อเฟื้อให้ทานอยู่แล้ว ซึ่งเป็นการอุดช่องว่างได้ดีที่สุดอยู่แล้ว แต่เราต้องเพิ่มประสิทธิภาพ ให้เข้มข้นกว่านี้ ในศาสนาอิสลาม ท่านสอนให้บริจาคทานสองเปอร์เซ็นต์ครึ่งของรายได้ เพื่อช่วยเหลือผู้ยากจน เด็กกำพร้าแม่หม้าย เพิ่งทราบเมื่อวานนี้ว่า ศาสนาซิกข์สละถึงสิบเปอร์เซ็นต์ เรามียาขนานศักดิ์สิทธิ์อยู่แล้วและเราทั้งหลายก็ปฏิบัติกันอยู่แล้ว

ส่วนศาสนาพุทธนั้น ท่านสอนให้บริจาคทาน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เป็นกิจวัตรประจำวันในคัมภีร์หนึ่ง ท่านระบุการใช้จ่ายทรัพย์ไว้เป็น ๔ ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งใช้หนี้ เราเป็นหนี้พ่อแม่ ท่านเลี้ยงดูมาต้องตอบแทนท่าน ในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงก็จารึกไว้ว่า “กูได้หมากส้ม หมากหวานอันใด กินดี กินอร่อย กูเอามาให้แก่พ่อกู” ส่วนที่สอง

ให้กู้ คือสละเลี้ยงดูสายเลือดของตัว ให้มีการศึกษา ให้มีศาสนา ให้มีความสุข ส่วนที่สาม หย่อนลงเหว คือใช้จ่ายเลี้ยงปากเลี้ยงท้องตัวและครอบครัวให้มีความสุข ส่วนที่สี่ ท่านใช้คำว่า ฝังไว้ คือเสียสละทำบุญช่วยเหลือสังคม อุดช่องว่าง ซึ่งจะสะท้อนกลับมาเป็นความสุขของเรา ทั้งในภพนี้และในภพหน้า

เพราะฉะนั้น ทาน การบริจาคนี้ เราจะต้องรวบรวมผนึกกำลังให้เป็นหนึ่งแล้วตั้งเป้าหมายมุ่งตรงมาสู่สังคม ช่วยเหลือเข้าโอบอุ้มผู้ยากไร้ ตัดความฟุ้งเฟ้อ เห่อเหิมแข่งขันกันในเรื่องวัตถุอาคารอันสง่างามไว้เฉพาะหน้า โปรดถือว่าสถานการณ์ในปัจจุบันนี้เป็นสถานะสงครามแล้ว พลังทางศาสนาทั้งหมดจะพุ่งเข้าสู่ **งานสังคมสงเคราะห์ในรูปมูลนิธิ** เช่นตั้งโรงเรียนเพื่อสอนเด็กอนาถาโดยไม่เรียกร้องสิ่งตอบแทนใด ๆ หลั่งความเมตตากรุณาออกมา ผมอยากเห็นโรงเรียนของนักบุญแบบนี้ สักจังหวัดละหนึ่งแห่งอย่างน้อย ๆ เด็กยากจนก็จะโผมาเกาะพยุงชีวิต ณ สถาบันนี้ เป็นการประกาศเมตตาธรรมซึ่งเป็นมารดาของศาสนาให้สะเทือนสะท้านในมวลมนุษยชาติ เด็กของเราด้อยกตัญญู ไม่เคารพครู ไม่รักโรงเรียนก็จะหมดไปเอง ทะเลทรายแห่งความกตัญญูก็จะชุ่มชื่นด้วยน้ำฝน คือความเมตตากรุณา ซึ่งเกิดจากทานในรูปของมูลนิธิ

ถ้าเราระดมเงินที่ได้มาจากการบริจาคของศาสนิกแล้วใช้ให้ตรงเป้า เพื่อแก้ปัญหาของสังคม ในรูปของมูลนิธิอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ด้วยการปฏิบัติอย่างนี้แหละที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตรัสว่า **บารมีจะปกป้องคุ้มครองเมืองไทย**

ผมขอจบปาฐกถาศาสนากับลัทธิคอมมิวนิสม์เพียงเท่านี้

สวัสดีครับ

พิธีที่เกี่ยวด้วยงานศพ

ฉลาง ชลานุเคราะห์

พิธีที่เกี่ยวด้วยงานศพโดยสังเขป

ในที่นี้จักได้ประมวลการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องด้วยงานศพโดยเฉพาะให้ทราบบ้าง เพื่อเป็นทางปฏิบัติสำหรับผู้ไม่รู้ตามสมควร

ท่านพลเรือตรี เกิอกูล อิงคะวณิช ถึงแก่อนิจกรรม เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑ ที่ ร.พ. ธนบุรี บางกอกน้อย ดังนั้นจึงต้องไปแจ้งการตายที่อำเภอบางกอกน้อย แล้วจึงเชิญศพมาตั้งบำเพ็ญกุศลที่วัดสังข์กระจาย อ. บางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร

การปฏิบัติในการตายโดยทั่วไป เมื่อมีผู้ตายเกิดขึ้นต้องแจ้งแพทย์ให้มาตรวจผู้ตายว่าตายด้วยโรคอะไร แพทย์ต้องออกใบตรวจให้ไว้เป็นเอกสาร เจ้าบ้านหรือญาติผู้ตายต้องนำใบตรวจแพทย์ไปแจ้งต่ออำเภอภายใน ๒๔ ชั่วโมง นายทะเบียนท้องถิ่นจะออกใบมรณบัตรให้ไว้เป็นหลักฐาน เพื่อจะได้ทราบว่านำศพผู้ตายไปไว้ที่ใด ที่บ้านหรือฌาปนสถานใด ทางฌาปนสถานจะจดไว้เป็นหลักฐาน ถ้าผู้ตายมีประกันชีวิตหรือเป็นสมาชิกสมาคมฌาปนกิจแห่งใด จะได้นำใบมรณบัตรไปแสดงแจ้งให้ทราบตามระเบียบ เจ้าหน้าที่ฌาปนกิจนั้น ๆ จะมาขอตรวจศพผู้ตายภายใน ๒๔ ชั่วโมง ใบมรณบัตรเป็นเอกสารสำคัญต้องเก็บรักษาไว้เมื่อมีกิจจำเป็น อนึ่ง ถ้าผู้ตายรับราชการ ต้องนำใบมรณบัตรแจ้งต่อกรม กอง เพื่อออกหนังสือเวียนให้ทราบ เพื่อทูลลาตาย และขอรับพระราชทานอาบน้ำศพ ขอรับพระราชทานหีบทอง โกศ ตามยศของผู้ตาย (จะงดไม่ขอก็ได้)

เรื่องภายใน แจ้งญาติสนิทมิตรสหายที่ใกล้ชิดมาอาบน้ำศพ ถ้าท่านผู้ตายมียศ บรรดาศักดิ์ ตั้งแต่ร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรี ชั้นตรีขึ้นไป หรือได้รับพระราชทานเหรียญเบญจมาภรณ์ ได้ทำคุณงามความดีให้แก่ประเทศชาติ ศาสนา หรือสร้าง ร.พ.,ร.ร.,

สร้างสาธารณกุศลโดยเสด็จพระราชกุศล จะขอรับพระราชทานน้ำอาบศพ หีบทอง โกศ (หรือไม่ขอก็ได้) ทางเจ้าหน้าที่สำนักพระราชวังจะเชิญน้ำอาบศพ หีบทอง โกศ มา ผู้จัดการศพจะต้องจัดการรับของพระราชทานนั้น ๆ ให้สมเกียรติ ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานมา

การแต่งกายท่านผู้ตาย แต่งกายด้วยเครื่องแบบ ตำแหน่ง ยศ นอนบนเตียงปูผ้าขาว ยื่นมือขวาออกรับน้ำรดศพ หัวเตียงมีโต๊ะปูด้วยผ้าขาวไว้วางน้ำพระราชทานอาบศพที่เจ้าหน้าที่เชิญมาพระราชทาน จัดโต๊ะข้างเตียงมีกระถางธูป ๑ ใบ เทียนพร้อมด้วยเชิงจุดประจำไว้เพื่อรับการเคารพศพ และมีน้ำสำหรับแขกรดศพไว้ ปัจจุบันนิยมใช้น้ำอบไทย ปลายเตียงบุตรธิดาหรือผู้จัดการศพเป็นผู้ส่งน้ำรดศพแก่แขกที่มารดน้ำศพผู้ตาย

การรดน้ำศพเป็นปัญหาธรรม หมายความว่า แม้แต่น้ำหยดเดียว ก็นำไปไม่ได้ จะนำไปได้แต่ กุศล อกุศล ชั่วดีและเกียรติคุณเท่านั้น

การจุดเทียนก็เป็นปัญหาธรรม เช่นเดียวกัน เรียกว่าชวาลา โบราณท่านใช้มะพร้าว เปิดข้างมีน้ำมันใส่จุดไว้เป็นประจำ หมายถึง มาสว่างไปสว่าง มามืดไปสว่าง มาสว่างไปมืด มามืดไปมืด ท่านเปรียบด้วยดอกบัวสี่เหล่า ดอกบัวพ้นน้ำต้องแสงอาทิตย์จะบานในวันนี้ ดอกบัวอยู่เสมอน้ำจะบานในวันต่อไป ดอกบัวใต้น้ำเป็นอาหารของปลาและเต่า และดอกบัวที่จมอยู่ในเปือกตม

การรับพระราชทานน้ำอาบศพ เจ้าภาพต้องเชิญท่านผู้มียศ มีอาวุโส เป็นประธานในการรับพระราชทานน้ำอาบศพ แล้วนำไปวางที่โต๊ะ ปูผ้าขาวหัวเตียงท่านผู้ตาย เมื่อญาติ มิตรสหาย ท่านผู้มีเกียรติ รดน้ำศพเสร็จแล้ว เจ้าภาพจึงเชิญท่านประธานรดน้ำพระราชทานอาบศพเป็นท่านสุดท้าย เมื่อท่านประธานรดน้ำพระราชทานแล้ว จะนั่งรอการห่อศพบรรจุในหีบทอง หรือโกศ ทางเจ้าหน้าที่สำนักพระราชวังจะเป็นผู้จัดทำทั้งสิ้น และจะบันทึกชื่อท่านประธานที่รับน้ำพระราชทานไว้เป็นหลักฐาน เพื่อนำขึ้นทูลเกล้าถวายในโอกาสต่อไป

เมื่อทางเจ้าหน้าที่ห่อบรรจุศพเสร็จ นำตั้งบนสถานที่จัดไว้เรียบร้อยแล้ว ท่านเจ้าภาพ เชิญท่านประธานจุดเครื่องทองน้อย ทอดผ้าบังสุกุล ๑๐ รูป พระสงฆ์สดับปกรณ์แล้วอนุโมทนา เรียกว่าชักมหาบังสุกุลปากหีบ ไม่มีมาติกา ไม่จำกัดพระกี่องค์ก็ได้ ท่านประธานจุดเทียนธูป คารวะศพ ลากลับ เจ้าภาพส่งท่านประธาน ท่านผู้มีเกียรติ ญาติมิตร ที่มารดน้ำศพ แล้วเป็นเสร็จพิธีรดน้ำศพ

การจัดสถานที่ตั้งศพ

จัดเครื่องสักการะศพตามสมควร

จัดที่ตั้งสักการะบูชาพระอีกแห่งหนึ่ง

จัดที่สำหรับสวดพระอภิธรรม ต้องเตรียม

๑. ผ้าภูษาโยง ถ้าศพชั้นหม่อมเจ้าขึ้นไป ต้องมีผ้าขาวกว้างประมาณ ๑๒ นิ้ว ยาวเท่ากับแถวพระสงฆ์ อีก ๑ ผืนไว้รองผ้าภูษาโยง เมื่อจะทอดผ้าบังสุกุล

๒. เครื่องทองน้อย ๒ ที่ สำหรับจุดหน้าศพ ๑ ที่ จุดเวลามีการแสดงพระธรรม ๑ ที่

๓. ตู้สวดพระอภิธรรม ๑

๔. เครื่องกระบะมุกด์ ใช้ที่หน้าตู้พระอภิธรรม

ผ้าภูษาโยง เป็นผ้าสำหรับวางให้พระจับเวลาสดับปกรณ์หรือบังสุกุล ต้องผูกไว้กับศพ ด้วยสายสิญจน์ผูกจากศพออกมาถึงปากหีบหรือโกศ ริบบิ้นชนิดเงินหรือทองผูกกับด้ายสายสิญจน์ แล้วห้อยลงมาตรงหน้าศพ แล้วม้วนไว้บนพานที่รองรับส่วนผ้าภูษาโยงพับวางทับไว้ทางเหนือแถวพระสงฆ์นั่ง ผ้าขาวม้วนวางไว้ในที่ใกล้กับผ้าภูษาโยง

เครื่องทองน้อย มี ๕ ชิ้น เชิงเทียน ๑ เชิงธูป ๑ กรวยใส่ดอกไม้ ๓ รวมตั้งไว้ในพานเดียวกัน ธูปอยู่ทางด้านซ้าย เทียนอยู่ด้านขวาของผู้บูชา ตั้งไว้หน้าศพ หันธูปเทียนมาทางผู้บูชา ถ้าให้ศพบูชาต้องหันธูปเทียนเข้าหาศพ

เครื่องทองน้อยอีกอย่าง บางท่านเรียกว่า เครื่อง ๕ เพราะเห็นว่ามี ๕ ชิ้น แต่เครื่อง ๕ ที่แท้จริงมีอีกอย่างต่างหากจากเครื่องทองน้อย มี ๘ ชิ้น มีกรวยดอกไม้ ๕ เชิงเทียน ๒ กระถางธูป ๑ ใส่พานรวมกันเช่นเดียวกับเครื่องทองน้อยนี้ เรียกว่า เครื่อง ๕ ที่เคยเห็นเป็นเครื่องที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถทรงใช้เมื่อเวลาทรงธรรมเรียกว่าเครื่องทรงธรรม นอกจากนี้จะใช้ในคราวไหนบ้างไม่ทราบ และผู้อื่นก็ไม่ได้ใช้เครื่องนี้ ใช้แต่ทองน้อยเป็นพื้น

ตู้พระอภิธรรม ถ้าจะจัดที่พระสวดที่ใดพึงตั้ง ณ ที่นั้นเบื้องหน้าพระสวด

เครื่องกระบะ หรือที่เรียกกันว่ากระบะมุกด์ มี ๙ ชิ้นบ้าง ๑๐ ชิ้นบ้าง บางท่านว่า ๙ ชิ้น ใช้เกี่ยวด้วยงานศพ มีกรวยดอกไม้ ๔ กรวย เชิงปักเทียน ๔ เชิง ปักธูป ๑ ๑๐ ชิ้น ใช้สำหรับเกี่ยวด้วยงานมงคล เพิ่มกรวยดอกไม้อีก ๑ เป็น ๑๐ แต่ที่ใช้กันอยู่ดูไม่ค่อยคำนึงถึงกันนัก ตั้งในกระบะเรียงเป็น ๒ แถว ดอกไม้อยู่แถวหนึ่ง ธูปเทียนอยู่แถวหนึ่ง ใช้เทียน ๔ ธูป ๑ ธูปตั้งกลางแถว จัดเสร็จแล้วตั้งไว้หน้าตู้พระอภิธรรม หันเทียนธูปมาทางด้านนอก เพื่อจุดบูชาในเวลาสวดพระอภิธรรม เครื่องทองน้อยและเครื่องกระบะนิยมใช้กันอยู่โดยมากในชั้นสูง ชั้นสามัญโดยทั่วไป ใช้ ธูปเทียน บูชาธรรมดา มีกระถางธูป ๑ เชิงเทียน ๑ คู่ แจกัน ๑ คู่

การจัดโต๊ะหมู่บูชาพระ มีพระพุทธรูป ๑ องค์ แจกัน ๑ คู่หรือ ๒ คู่ เชิงเทียน ๑ คู่ กระถางธูป ๑ กระถาง ตั้งอยู่เหนือแถวพระสงฆ์

การจัดธรรมาสน์เทศน์ อยู่ทางด้านเหนือแถวพระสงฆ์สวดพระอภิธรรมหรือแถวพระสงฆ์สวดมนต์

เรื่องการจุดเทียนธูป ที่โต๊ะหมู่หน้าหีบศพ หน้าโกศของหลวง ต้องมีประธานเป็นผู้จุดเทียนธูปทั้งมาและกลับแทนท่านที่มาบำเพ็ญกุศล หรือคารวะศพ โดยมากนิยมการกราบพระและศพไม่ต้องจุดธูป

การทำบุญ ๗ วัน เรียกสัตตมวาร พิธีทำต้องแล้วแต่เจ้าภาพจะทำมากน้อยสุดแต่กำลัง จะนำมากล่าวในที่นี้ตามที่นิยมทำกัน คือวันต้นมีสวดมนต์เทศน์พร้อมด้วยพระสวดรับเทศน์ ๔ รูป มีพระสงฆ์สดับปกรณ์หรือบังสุกุล กลางคืนมีสวดพระอภิธรรม รุ่งขึ้นเลี้ยงพระเสร็จแล้วพระสงฆ์สดับปกรณ์หรือบังสุกุล พิธีเกี่ยวด้วยเรื่องพระ พึงจัดโดยนัยดังกล่าว ต่างแต่ไม่ต้องใช้ด้ายสายสิญจน์ ไม่ตั้งที่น้ำมนต์ ส่วนจำนวนพระนิยมเป็นคี่ ๕, ๗, ๙ ถ้าเป็นคู่ก็เป็น ๑๐ รูป ที่เกิน ๑๐ ไม่มีที่ไหนนอกจากพิธีหลวง เมื่อพระมาพร้อมและเข้าประจำที่ เจ้าหน้าที่ถวายน้ำดื่ม เจ้าภาพหรือประธานจุดเทียนธูปแล้วจุดที่โต๊ะเครื่องบูชาพระพุทธรูป แล้วจุดเครื่องทองน้อยสำหรับบูชาศพ เสร็จแล้วพิธีกรอาราธนาศีล ให้ศีลจบแล้ว อาราธนาพระปริตร สวดมนต์จบแล้วถวายน้ำดื่มพอสมควรจัดอาหารเลี้ยงพระสงฆ์เสร็จถวายเครื่องสักการบูชา แล้วเจ้าหน้าที่คลี่ผ้าภูษาโยงทำพิธีสดับปกรณ์หรือบังสุกุล แล้วเก็บผ้าภูษาโยง เจ้าภาพหรือประธานกรวดน้ำ พระสงฆ์อนุโมทนา เป็นเสร็จพิธีสัตตมวาร การทำบุญ ๕๐ วันและ ๑๐๐ วัน มีพิธีเช่นเดียวกัน

เรื่องการขอรับพระราชทานเพลิง

เจ้าภาพกำหนดวันแน่นอนแล้ว ต้องแจ้งให้ทางวัดหรือฌาปนสถานทราบก่อนแล้วแจ้งเจ้าหน้าที่สำนักพระราชวัง กองพิธีทำหนังสือทูลขอรับพระราชทานเพลิง ทางกรมพระราชพิธีได้ตามกำหนดแล้วต้องแจ้งให้ทางวัดหรือฌาปนสถานทราบ แล้วแจ้งต่ออำเภอท้องถิ่นนั้นขอเผาศพ เจ้าภาพเป็นผู้ขอหรือทางต้นสังกัดของผู้ตายเป็นผู้ขอพระราชทานเพลิงพร้อมจิตกาธาน เครื่องเผา ถ้าผู้ตายมียศต้องขอกองเกียรติยศ เป็นหน้าที่ของต้นสังกัดจะจัดการขอรับพระราชทาน เมื่อขอรับพระราชทานได้แล้ว เจ้าภาพจึงนิมนต์พระเพื่อบำเพ็ญกุศล และกราบเรียนเชิญท่านประธานมารับพระราชทานเพลิงพระราชทานต่อไป

ด้านปฏิบัติ

๑ จัดโต๊ะปูผ้าขาวไว้รับเพลิงที่เจ้าหน้าที่เชิญเพลิงพระราชทานมา

๒. จัดโต๊ะวางผ้าภูษาโยงหน้าหีบศพ

๓. จัดโต๊ะวางเครื่องยศ

๔. จัดที่วางรูปผู้ตาย

๕. จัดที่เคารพศพตามสมควร มีกระถางธูป เชิงเทียน แจกัน

ท่านประธานจะมาก่อนเพลิงพระราชทาน ได้เวลาเจ้าภาพเชิญท่านประธานทอดผ้าบังสุกุล แล้วพระสงฆ์สดับปกรณ์เสร็จแล้วเจ้าภาพเชิญประธานรับเพลิงพระราชทานศพต่อไป เจ้าหน้าที่จะจดบันทึกการเชิญเพลิงพระราชทานว่า ท่านประธานมียศตำแหน่งอะไรเพื่อทูลเกล้าถวายรายงานการปฏิบัติต่อไป

การบำเพ็ญกุศลในวันรับพระราชทานเพลิง

มีสวดมนต์ สวดพระอภิธรรม เทศน์ มหาบังสุกุล

เชิญศพขึ้นสู่จิตกาธาน (เชิงตะกอน)

๑. มีกระถางธูป ๑ กระถาง จุดธูป ๑ ดอก

๒. รูปท่านผู้ตายนำหน้า ๑ รูป นำหน้า

๓. พระสงฆ์นำหน้าศพ ๑ องค์

๔. เครื่องยศใส่พานตามศพ ภรรยา บุตรธิดา ญาติมิตร เดินตามศพ

การเชิญศพขึ้นสู่เมรุ จะเวียนหรือไม่เวียนก็ได้เรียกว่าอุตราวัต เวลานี้ไม่ค่อยนิยมเวียน การเวียนถ้ามีดุริยางค์หรือกองเกียรติยศให้เดินนำหน้าศพ

การประชุมเพลิงพระราชทาน เมื่อประธานจุดเพลิงพระราชทานแล้ว เจ้าภาพเชิญแขกขึ้นวางดอกไม้จันทน์ธูปเทียนคารวะศพ ให้เป็นระเบียบอย่าชิงกัน ควรขึ้นทาง

ลงทางได้ก็ดี ดูเรียบร้อยและไม่เสียเวลา ในขณะประชุมเพลิง ควรจัดให้มีการสวดพระอภิธรรม ๔ รูป เรียกว่าสวดหน้าไฟ

การเก็บและทำบุญอัฐิ รุ่งขึ้นเวลาประมาณ ๐๖.๐๐ น. ถึง ๐๗.๐๐ น. เก็บอัฐิแบ่งธาตุ มีบังสุกุล ๔ รูป เมื่อทำพิธีเสร็จแล้วเชิญอัฐิไปบ้าน หรือนำไปไว้ยังสถานที่ที่จัดไว้ การเก็บอัฐิเวลานี้ไม่นิยมมีสามหาย มีแต่ของหลวงบางแห่งเท่านั้น โดยทั่วไปท่านจะนำไปบำเพ็ญกุศลที่บ้าน แล้วเชิญไปบรรจุที่อนุสาวรีย์ของท่าน พิธีบรรจุมีบังสุกุล เสร็จแล้วนำอัฐิเข้าบรรจุ พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา เป็นเสร็จพิธีบำเพ็ญกุศล แล้วจึงเปลื้องทุกข์ได้.

ฉลาง ชลานุเคราะห์

พิมพ์ที่โรงพิมพ์กรมสารบรรณทหารเรือ นาวาโท จำลอง กิจสมบัติ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๐